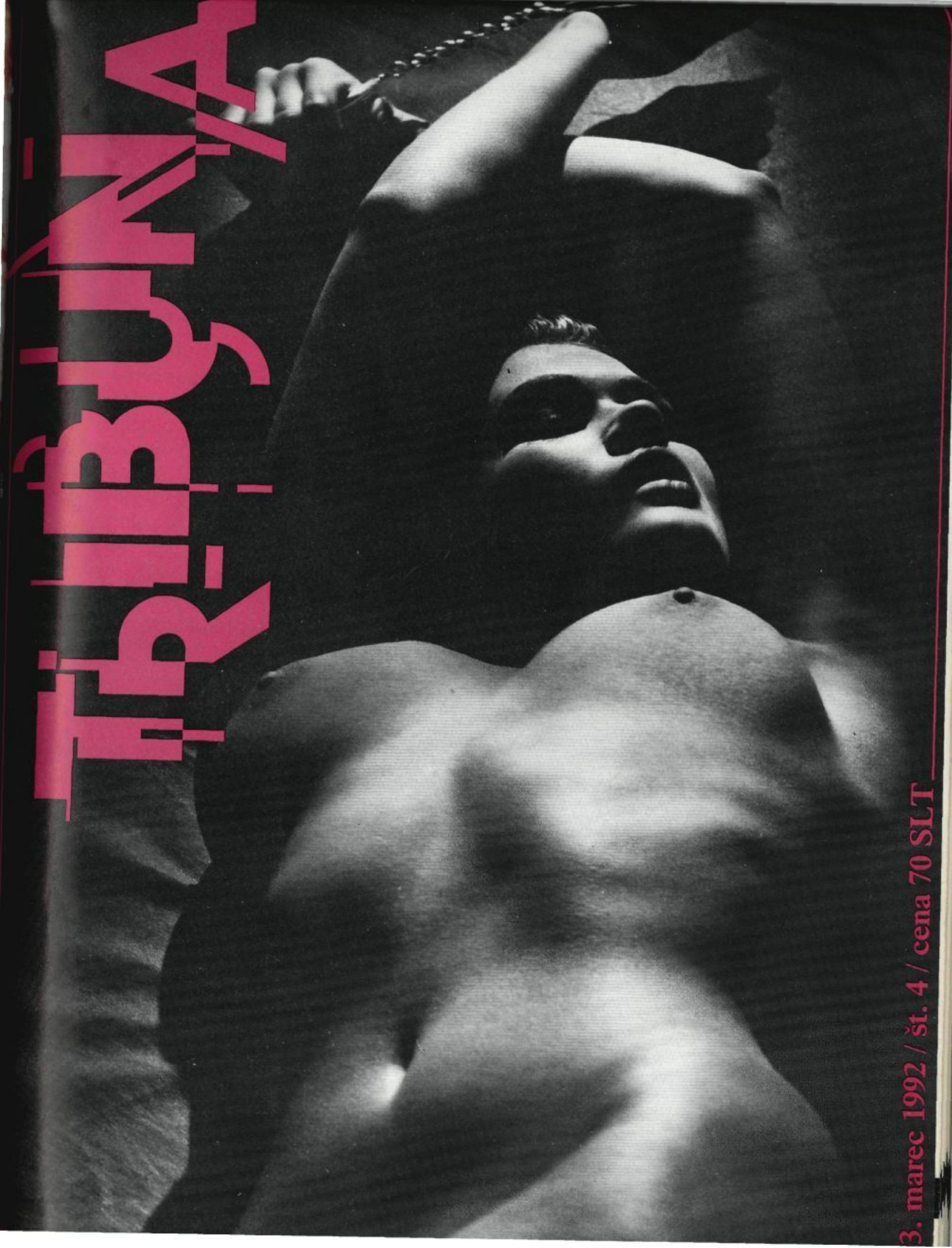
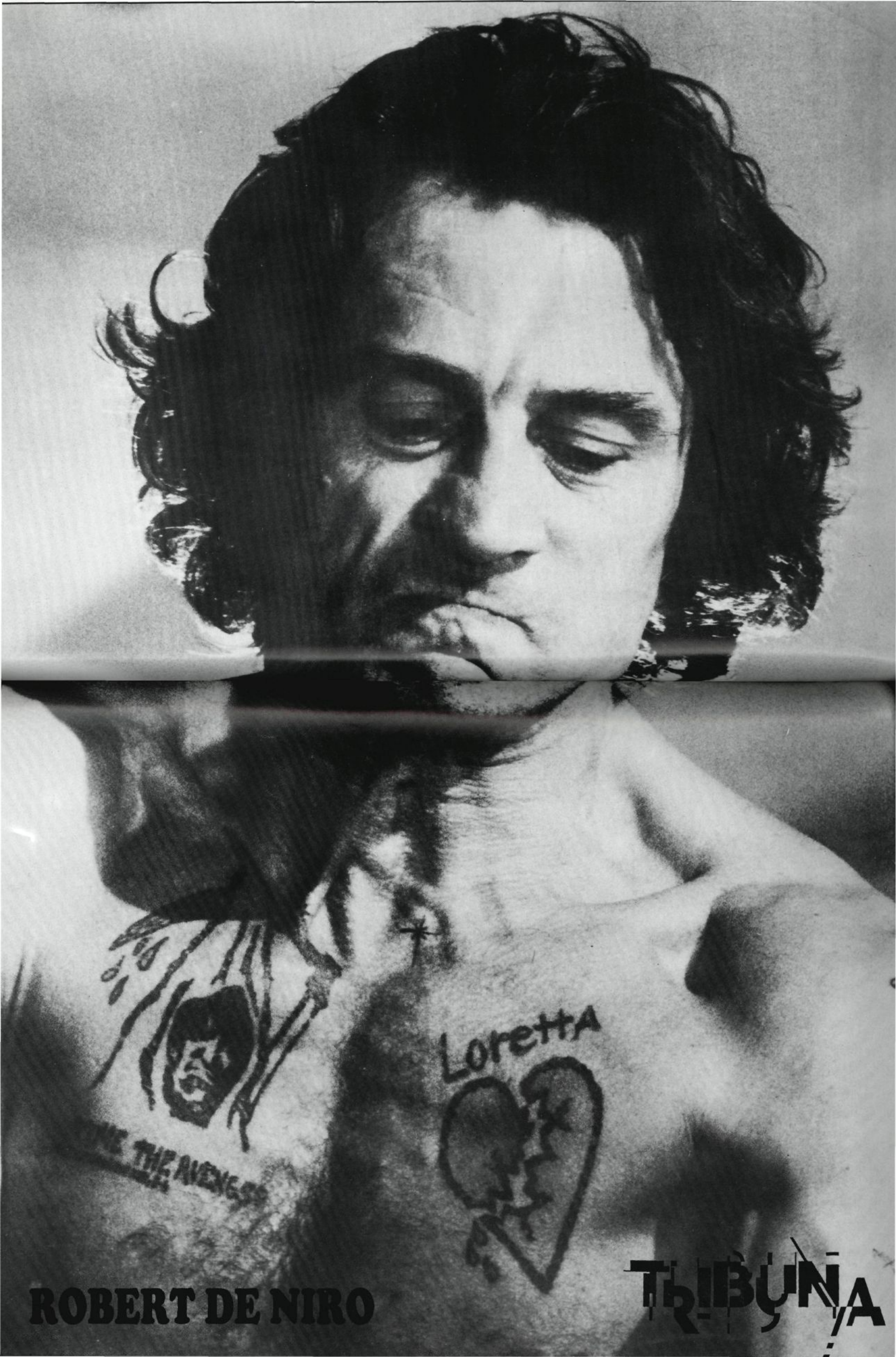

TRIP

3. marec 1992 / št. 4 / cena 70 SLT

ROBERT DE NIRO

TRIBUNA

KAZALO

- 4 Vojnopis:
Karlovac dan
potem
- 8 Kriminal
v Sloveniji
- 10 500 let
Amerike
- 12 Nočni lokal
v Domžalah
- 14 Profesorji
– politiki
- 16 Tuji
študentje pri
nas
- 20 Križev pot
YU
– študentov
- 27 Cenejša
prehrana za
študente
- 31 Študentje
v Italiji
- 32 Univerza
v Torontu
- 33 Film
- 38 Glasba
- 40 Reklame:
Jaz ga imam,
kaj pa ti?
- 41 Heroin
- 42 Intervju:
Milan
Dekleva
- 44 Odkrijmo
Malto
- 46 Nagradne
uganke
- 48 Hamfri

SPRAVA

Tresle so se gore, rodila se je zamera. Ker pa ima vsaka slaba stvar tudi svojo dobro stran, smo lahko zadovoljni. O Tribuni se v medijih (RŠ, Slovenec, A Kanal...) že dolgo ni toliko govorilo in pisalo kot v zadnjih dveh tednih. In kaže, da se bodo stvari premaknile na bolje. Novi (to je stari) prostori so obljubljeni. Dan D je 15. maj. Dan mladosti bomo, kot kaže, spet lahko praznovali na Kersnikovi. Lepo, čeprav mi še danes ni jasno, zakaj je bilo potrebno toliko prahu. Potrebno pa je bilo in vsak, ki nas hoče prepričati o nasprotnem, nojevsko drži glavo v pesek. No, pomembno je, da smo se pobotali in da so se stvari začele odvijati tako, kot je edino prav in normalno. Ker pa nam žilica ni dala miru, smo se odločili, da namesto dolgih pisarij kronologijo dogajanja zapletanja in razpletanja odnosov med študentsko vlado in Tribuno prikažemo v stripu. Provokativno, a brez zle namere. Pametni bralci (in taki ste vsi, ki berete Tribuno) boste že dognali, da je treba sličice in tekst brati »cum grano salis«.

Opazili boste, da smo razširili krog sodelavcev. Ponovno pa bi vas rad povabil, da se vsi tisti, ki imate kaj povedati, oglasite (zaenkrat še) na Beethovnovi, da se bomo dogovorili za sodelovanje. Pa tudi vsak namig o tem, o čem bi bilo treba pisati, je dobrodošel. Obveščajte nas o dogajanjih na fakultetah, o profesorjih, o tem, kaj vas pri študiju in v študentskem življenju nasploh moti in kaj bi bilo treba izboljšati. Le z vašim sodelovanjem bomo lahko (p)ostali to, kar si želimo: revija za študente, ki pa ne bo pisala le o študentski problematiki, ampak o vsem, kar študirajočo mladino zanima.

Naj bo Tribuna tudi vaša odskočna deska za prodor v svet »velikega« novinarstva. Mnogim, tudi iz naše generacije, je že uspelo. Zakaj ne bi tudi vam? Velja se potruditi, mar ne?

Simon Bizjak

TRIBUNA je glasilo Študentske organizacije Univerze v Ljubljani. ● Tisk: tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. ● Naslov uredništva: Beethovnova 9, 61000 Ljubljana, tel.: (061)210-036; telefax: (061)222-618. V uredništvu dežuramo med 10. in 12. uro. ● V.d. glavnega urednika: Samo Amon. ● V.d. odgovornega urednika: Simon Bizjak. ● Lektorica: Julija Klančičar. ● Cena: 70 SLT. ● Tribuna šteje med proizvode iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5% ● Naslednja številka izide 6. aprila 1992

V uredništvu Tribune ali pri Tribuninih kolporterjih na fakultetah lahko študentje z indeksom kupijo Tribuno po ceni 35 SLT.

Odprto pismo direktorici
Sveta centra, ge. Kesniji
Preželj, glede
prekategorizacije
študentskega doma FSPN
(prehoda v II. kategorijo)

Spoštovana gospa direktorica!

Stanovalci študentskega doma FSPN (FDV) smo ogorčeni nad vašo odločitvijo, s katero je naš dom prešel v srednjo kategorijo brez resnega pregleda bivalnih pogojev študentov, ki v tem domu bivajo. Čeprav se zdi, da so take in podobne odločitve (npr. uvedba akontacij kot zaščita za morebitno poškodovanje imovine ŠC, pa uvedba obresti za stanovalce, ki ne plačujejo stanarine do 20. v mesecu ipd.) v zadnjem času postale redna praksa za polnjenje »prazne malhe«, s katero se otepite v ŠC - in to na račun študentov - odločno nasprotujemo zgoraj omenjenemu odloku, saj praktično nima nobene utemeljene podlage. Čeprav je oceno objekta, t.j. ŠD FSPN (FDV), »strokovno« izvedel sodni cenilec, pa močno dvomimo, da je sistem točkovanja za ta dom tak, kot bi moral biti. Ne le da v točkovanju niso bili upoštevani kvalitativni kriteriji bivanja: majhne sobe, kamor sta na nekaj kvadratnih metrih stlačena dva stanovalca, povprečno osem ljudi v etaži na eno WC školjko in en tuš, slabe higienske razmere, nezmožnost kontroliranja dostopa drugih študentov do stanovalca (v tako majhni sobi se mora soss-tanovalec vedno podrediti potrebi »cimra« po obiskih, saj mu drugo ne preostane), v bodoče pa tudi (če bo realizirano) celo 26 ljudi v etaži na eno kuhinjo (!) - da omenimo le nekatere "nevšečnosti" - še več; zadostno niso bile upoštevane niti nekatere prejšnje ocene objekta (pred adaptacijo in po njej), denimo strokovne ocene objekta s strani komisije za prostorski razvoj Univerze, ocene, ki jo je izdelala IZA - inženiring in projektiranje Ljubljana, in podobnih. Vse dosedanje strokovne ocene objekta opozarjajo na sledeče probleme:

1. da je dom FSPN (FDV) prenaseljen glede na normative;
2. da bi se bivalni pogoji študentov, ki bivajo v domu, nujno morali izboljšati;

3. da predstavlja ta dom zaradi tega, ker je zgrajen v okviru fakultete FDV, nefunkcionalno povezavo bivalnih in poslovnih prostorov, ki tudi za študente, ki v njem bivajo, ni najbolj ugodna rešitev;

4. da je stavba v izredno slabem stanju tudi, kar se tiče ogrevanja, slabega stanja oken (ki ne tesnijo dovolj in zato v sobah prepuščajo preprih), dvigal, instalacij itd.;

5. da je bil obseg adaptacijskih del, izvršenih leta 1988, zmanjšan, tako da so bila na vodovodnih in sanitarnih elementih in električnih armaturah opravljena le najnujnejša vzdrževalna dela.

To je le nekaj »izsečkov« iz poprejšnjih strokovnih ocen doma FSPN (FDV), za katere se zdi, da jih je »vaš« sodni cenilec kar »spregledal«. Lahko bi navedli še lepo število stvari, ki v njegovem točkovanju niso bile zadostno upoštevane ali pa sploh ne: dejstvo, da dom ni protipotresno grajen, da ni (zadostno) protipožarno varen, da so v točkovanje zajeti tudi balkoni, ki, ne le da so različno veliki, ampak se njihova uporaba (odlaganje kakrnihi-koli predmetov) po veljavnem domskem redu celo šteje kot lažja kršitev, pa še kaj bi lahko našteali.

Iz zgoraj navedenega je razvidno, da imamo več kot le tehtne razloge, da zahtevamo, da ŠD FSPN (FDV) preide nazaj v kategorijo, v kateri je bil. Prav tako apeliramo na vas, da izpolnite svojo obljubo o izdelavi merila za kvalitativne kriterije točkovanja v sistemu kategorizacije, ki naj bi ga po vaših besedah na zadnjem sestanku s stanovalci tega doma izdelali do meseca marca - s problemom (pre)kategorizacije so bili namreč prizadeti tudi nekateri drugi domovi ŠC. Žal.

Stanovalci študentskega
doma FSPN (FDV)

(108 podpisov, znanih uredništvu)

ONE WAY interpretacija zgodovine...

»Udarnost« Tribune se ni začela sredi osemdesetih ali leta 89, pač pa ravno z letom 82. V takratni redakcijski ekipi so sodelovali: Milan Balažič, Aleš Debeljak, Marcel Štefančič, jr., Marko Zorman, Vanja Briščak in ravno ona je ob smrti

Brežnjeva pripravila provokativno reportažo, zaradi katere se je znašla na sodišču (v št. 5-6-19.11.82).

In ravno ta redakcijska ekipa je bila zaradi pritiskov tedanje oblasti - ter večkratnimi zaplembami (menda jih je bilo pet) - odstavljena v prvi polovici 84.

(Kot kolporter vem povedati, da je šla ravno v tistih letih Tribuna najbolj v promet.)

Kar se tiče usmeritve takratne Tribune, ne samo da je bila »kritična«, pač pa že odkrito opozicijska. Ortodoksni oblastniki so skoraj za vsako številko posebej nadlegovali redakcijo.

V Tribuni iz 82-84 je prevladoval Lacanovski teoretski koncept, po vsebinski plati pa v marsičem podobna Mladini...

Skratka, celotno zgodovino ni mogoče enačiti z zares ortodoksno takratno Bavčarjevo linijo Tribune.

ONE-WAY interpretacija zgodovine tega časopisa očitno ustreza ortodoksiji sedanjega populizma, ki je prav tako ujet v označevalsko logiko stalinskega diskurza tipa: »kar ni belo (naše), je črno«...

Brane Koncinski Straža.

Med prejetimi praviilnimi rešitvami
3. nagradne križanke so bili
izžrebani:

1. Vekoslava KLEMENČIČ, Flandrova ul. 10, 61210 LJ-Šentvid;
2. Max MODIC, Prešernova 20, 66250 Ilirska Bistrica;

3. Alenka KUNAVER, Željko CEROVAC, Bratovševa ploščad 22, 61000 Ljubljana.

Čestitamo!

Nagrajenci bodo knjižne nagrade prejeli po pošti.

TISOČ IN ENA NOČ

Pravzaprav se ne bomo ukvarjali s šeherezado, Bagdadom ali Huseinom, le zaradi pomanjkanja idej za naslov smo se zatekli v mezopotamsko soseščino. Tokrat gre za Iran in skrivnostne tovore, ki jih v južnih perzijskih lukah v nekaj minutah naložijo na kamione z majhnih tihotapskih ladij, ki nato še pred zoro odrinejo nazaj na odprto morje. In kaj mislite, da je hit šverca v islamsko republiko? Ne droge (ki jih od tod pač izvažajo) in ne whisky (ki ga pravoverni muslimani pač ne pijejo), ampak videokasete!... Čeprav so prav naskrivaj distribuirane videokasete z govori preminulega ajatole **Homeinija** precej pripomogle k zrušitvi šaha leta 1979, opozarja sedaj **Salaam**, da je video »sredstvo, s katerim skuša Amerika našo revolucijo uničiti«. Ali, kakor pravi časopis **Keyhan**, »pokvarljivi video filmi opozarjajo na nevamost za kulture narodov«. V Teheranu so prazne videokasete in tiste z risankami za otroke sicer naprodaj, toda filmi za odrasle, kakor tudi naprave, na katerih naj bi se jih vrtelo, so prepovedani. Kdor si videokaseto izposodi, tvega od 70 udarcev z bičem do 10 let zapora! Enega v množici video zasvojeencev so visoko kaznovali, ko je bil najden med nošenjem petih kopij »*Dances With Wolves*« v svoj avto - pa čeprav so ga pred tem v Teheranu prikazali necenzoriranega. »Ne počnem nobene škode, nimam pornofilmov, večina tistih, ki si jih sposodim, ni prepovedana niti v tujini,« je mož potarnal **The Economistu** (29/2/92). Jebat ga. Irske oblasti pač mislijo, da bi video sličice o zahodni kulturi vplivale na razširitev razvad. Šef iranskega oddajnega omrežja, **Muhammad Hashemi**, sicer **Raf-**

sandžanijev brat (!?), meni, da bi se vdirajoči grožnji morali zoperstaviti s proizvodnjo »zdravih« domačih filmov! Medtem teheranska podružnica organizacije »*Sila za boj proti pokvarjanju družbe*« sporoča, da so v zadnjih sedmih mesecih zaplenili 20000 videotrakov, spravili za zapahe 30 glavnih tihotapcev in distributerjev, od tega osem sredi januarja, ko so zajeli še 500 VRC-jev. Cene le-teh pa so v perzijskih hribih trenutno najnižje na svetu, saj hočejo prestrašeni »dealerji« svoja skladišča izprazniti...

LETO OPICE

V Singapurju, leglu videoindustrije & trgovine, ki si ga mnogi v Sloveniji tako entuziastično jemljejo za vzor, pa se ukvarjajo s povsem drugačnim problemom. V Zahodnem svetu so nam te stvari precej znane in sorodne, vendar gre v singapurskem primeru za izjemo in po svoje za zanimiv ekstrem. Sredi 80-ih so namreč oblasti te mestne države ugotovile, da so s politiko omejevanja rojstev - ki je bila za tako majhen naselitveni prostor nujna - pretiravali. Veter je začel pihljati v drugo stran, toda - kakor da to ne zaleže več! Ker se med 2,6 milijonsko populacijo že jasno kaže trend staranja prebivalstva, se je pojavil zajeban problem, kako državljanke spet prepričati v radosti starševstva. Kakor drugod po svetu se tudi v Singapurju potrjuje pravilo, da večji odstotek izobraženih žensk pomeni manjšo stopnjo rodnosti. V 1991 - 40453 rojenih šmrkavcev pomeni za 2,9% manj kot v 1990. V istem času se je delež ločitev povečal za 25% (!) in to zlasti med nemuslimani, kar povzroča preplah za politiko ohranitve delikatne etnične sestave, poleg tega pa se je dvignila še povprečna starost

mladoporočencev: povprečni ženin je star 29 let (leta 1980 27,4), povprečna nevesta pa 26,2 (1980 24,5)... Ker nastopa letos kitajsko leto opice, Singapurci z upanjem zro v zvezdo in opravičilo za slabo lanskoletno »letino« iščejo v nepopularnem letu koze. Dokaz naj bi bila tudi cifra 52957 novorojenčkov v priljubljenem zmajevem letu 1988, ko je število rojstev poskočilo kar za petino. Ni kaj, zvezde in horoskopi vplivajo na življenja, kakor smo ugotovili že v prejšnji številki v taisti rubriki, na takšen ali drugačen način. Pri spočenjanju pa je treba paziti na devetmesečni timing!...

BEJBI BIZNIS

Naraščaj bo predmet odbelave tudi v tej zgodbi, vendar na mikro nivoju in na drugem koncu sveta. Na Otoku je namreč 26-letna (!) **Pippa Deakin**, neporočena nekdanja učiteljica v osnovni šoli, prišla do zanimive ideje, ki jo je nato tudi realizirala. V modnem in elegantnem *West Londonu* je odprla hotel *Pippa Pop-Ins*, katerega posebnost so »pixies« na tleh in kikirikijevo maslo na menuju. V njem prezasedeni starši lahko pustijo svoje froce, stare od 2 do 12 let, maksimalno za tri noči, za nekaj čez 70 DEM na noč. Aranžma vključuje igranje na vrtu, obede in pravljico za lahko noč. Bogati zaposleni starši in zlasti tisti samski z naraščajem, ki bi se radi zvečer neke sprostili, ki morajo na poslovno večerjo, na krajšo pot ali izlet, ali pa enostavno delajo pozno v noč in so za svoje mulce zaskrbljeni, jih lahko tu v miru pustijo 16-im varuškam, brez skrbi npr., da bodo spet tisti, ki kvarijo zabave s prezgodnjim odhodom. Stvar ni veliko dražja, kot če bi otroke prepustili domačim »baby-sitter«, je pa to za

modne yuppieje tako ali tako vseeno... V petih spalnicah z 12 posteljami je bila zasedenost doslej med tednom 70%, med vikendom pa 85%, piše **Fortune** (23/2/92), dodajajoč, da so v načrtu investicije za nove hotele.

K nam jih še nekaj časa ne bo, zato podjetne študentke pohitite - starši radi žurajo tudi pri nas!

SHOW ME THE WAY...

In ko smo že pri žuranju, naj končno objavimo cene pijače po študentskih žurplacih v prestolnici. Ker whiskyja ne prodajajo, naj vam bodo cene pira indikativne, čeprav prihaja pri ostalih pijačah do odstopanj. Cene v Menzi so sicer na druge dneve nižje, vendar jih ne gre opravičevati, ker so za pusta nabili vstopnino 250 STL. No, v K4 je bila vstopnina na Nadrealistih 300 SLT, sicer pa pride tja v sredo jebač No.1 na sceni, **Rambo Amadeus**. Če imate keš, pridite, sicer pa se prebijte, kakor morete. Težki časi so.

ŽURPLAC	CENA PIVA
K4 27.2.	85 STL
Nadrealisti	
MENZA 3.3.	80 STL
pust v plastiki!	
KLUB FSPN (konstantno)	50 STL
A BLOK 9.3.	50 STL + 10 flaša
PAJZL 5.3.	50 STL + 10 flaša
B-51 (konstantno)	60 STL + 20 flaša
KLUB V DVOJKI (konstantno)	50 STL

Vojnopis:

KARLOVAC NIKAD NEĆE BITI "KOR- DUNOVAC"!

6.3.

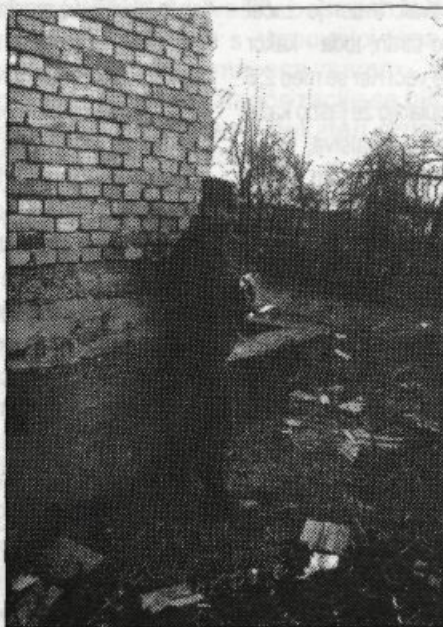
15.00

Prišel sem v Karlovac. Na vsakem koraku so brazgotine od raket in granat. Šele čez čas sem opazil, da stekla ni več; vse je prekrito s polivinilom. Nastanil sem se pri kolegu novinarju Mladenu Postružniku, mojem dobrem prijatelju še iz časov, ko sem tu služil tlako JA. V njegovem drobnem stanovanju je lokalna znamenitost: ena cela šipa.

21.00

Ob tej uri se navadno začne žur. Nekje je strahotno počilo. Mladena to ni ganilo: »Ode još jedna kuća u zrak.«

Tudi jaz se nisem sekiral. Po pravici povedno sem bil pripravljen na hujše

stvari. Razstreljujejo hiše četnikov. Tistih, ki so ziher na Kordunu (par kilometrov ven iz mesta) ali kje okoli med četniškimi vojaki. Dejstvo je, da JA tukaj ni več, ampak so samo še Šešljevi Beli Orlovi in ostalih 15000 variant vojske versus Garda. Imen je toliko, da jim bom pravil tako kot Karlovčani: četniki, MUP, Gardo in HOS pa Garda. Vsak večer zletijo kake tri hiše v zrak. Od začetka vojne so v mestu in okolici uničili okoli 150 srbskih objektov. »Oni tamo na drugoj strani dižu naše, mi dižemo njihove.«

Pogovor sva nadaljevala skoraj do jutra. Vmes so uničili vsaj še eno hišo. Med pogovorom sem slišal čudo stvari. Kaj pomeni ubiti človeka? »Ubiješ jednog čovjeka i ubio si mu cijeli svijet. Dakle, ubio si jedan cijeli svijet.« Groza me je tega, kako so ljudje navajeni na vojno.

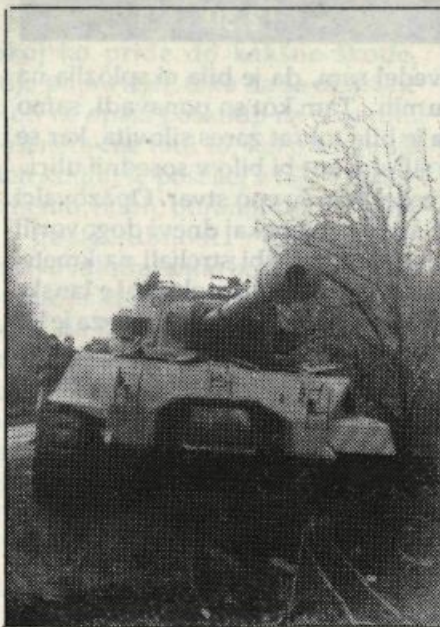
Statistika. Od približno 4000000 prebivalcev jih je na Hrvaškem približno polovica, za katere skrbi Ministarstvo Rada i Socialne Skrbi - torej socialne podpore. 550000 jih s svojim delom ne zasluži dovolj za preživetje, od teh je 300000 nezaposlenih, 150000 formalno zaposlenih, ki pa ne delajo, ker imajo podjetja na vojnih pdročjih, 100000 jih prihaja na delo, vendar nimajo kaj delati - dobivajo minimalno plačo. Od ostalih jih je 726000 pregnanih in prebeglih, 710000 upokojenih, 100000 invalidov dela, 16000 vojnih invalidov - le-ti so v povprečju stari 25 let. The big boss tega ministrstva je Bernardo Jurlina, ki je iz rdečih prestopil v HDZ. Mnogo ljudi bi ga rado videlo viseti s kakega drevesa. Statistika pomeni, da eni jejo zelje, drugi meso, v povprečju pa sarmo, vendar mislim, da so zgornji podatki dovolj zgovorni.

7.3.

Standard Hrvatov v Karlovcu. Dobivajo pakete Rdečega križa, ogromno jih živi samo od socialne podpore, vendar je življenje približno tako kot tu. Odnos cen in plač je isti kot pri nas. O politiki ne bom govoril, razen morda tega, da je Paragin HSP vedno močnejši in da Franceka vedno manj upoštevajo. Logika: Slovenija je imela 10 dni vojne. Na Hrvaškem se tepejo od

junija lani, pravo vojno imajo od oktobra. Smo v istem zosu kot oni. Hrvati so celo v majhni prednosti, ker jih z ogromnimi količinami denarja in druge pomoči rešuje približno polovica hrvaškega naroda v emigraciji. Ničesar vam ne bom namignil, ampak lahko si mislite približno isto kot jaz. Zakaj imajo kljub še trajajoči vojni podoben nivo življenja kot mi?

Za razliko od nas ima glasba za Hrvate velik pomen. Fante na fronti to drži pokonci, ker vejo, da ljudje čutijo z njimi in jih podpirajo. To isto čutijo meščani in glasba jim daje moč, da nadaljujejo z obnavljanjem svojega življenja. Če pomislim, da našo glasbo predstavljajo taki kot Zlatko Dobrič ali Helena Blagne, me je sram, da sem Slovenec. Če bi moral

bom lahko slikal četnike. Zdaj bom moral prav do njih, ker s širokokotnimi objektivimi, ki so mi ostali, ne morem nič drugega, kot da se jim nalepim na nos.

14.30

Šli smo na Turanj. Vse, vse, vse je razbito. Šola, zadnja večja zgradba pred linijo fronte, je bila posebej priljubljena tarča. Z nje se je lepo videlo par sto metrov oddaljene četniške položaje in hiše, v katerih se nahajajo. Malo naprej, kjer se cesta začne vzpenjati, je zadnja črta - nekaj deset min. Dobil sem noro idejo, da grem čez in da bi rad videl, kaj je Garda naredila tistim na drugi strani. Malo sem jih še provociral, potem pa je

eden od njih rekel, da mi bo pokazal, kje je bil ranjen. Najprej sem še zgotovil, da grem tja na lastno odgovornost, da oni ne bi imeli težav, če bi me srečal kak sniper. Prišli smo do zadnje točke, kjer so še gardisti. To je bilo pri minah. Med ruševinami smo šli naprej še kakih sto metrov. Gardista, ki sta naju

spremljala, sta postala resnejša. Potem je tisti, ki je bil ranjen, pokazal vogal hiše, kjer je dobil kroglo v roko. Dlje si ni nihče več upal. Hiše pred nami so bile že četniške in s kakih 50 metrov smo bili odlične tarče. Pazljivo sem skrival fotoaparat, ker so mi rekli, da bi nas lahko napadli, če bi videli, da slikam. Naredil sem nekaj posnetkov. Opazil sem, da je po tleh okoli nas ogromno koso v različnih granat in ničesar se niso dotikali, ker bi bilo lahko podminirano. Vrnili smo se. Kakih 50 metrov nižje je Mladen malo zgrešil potko in skoraj pohodil hrvaško mino. Šele tedaj mi je prebilo, da gardisti ne hodijo naprej od te točke in da so kosi granat tam zgoraj ostali samo zato, ker nihče ni tako nor, da bi lazil tja med četnike. Vendarle se je izpolnila moja napoved, da bom moral priti četnikom prav pred nos, če jih bom hotel slikati. No, dobro so se skrili ali pa si tudi sami ne upajo tja, tako da jih nisem dobil v objektiv. Mi se tega slabo zavedamo, toda Hrvati dobro vejo, da branijo tudi Slovenijo. Karlovac bi kmalu postal Vukovar, če ne bi imeli sposobnih in zavednih ljudi v vojski. Francek (Tuđman) nikoli ni dal ukaza za napad in tako so četniki in vojska prišli na 15 kilometrov zračne črte od Slovenije. Verjemite mi, da se ne bi ustavili na Kolpi.

8.3.

12.30

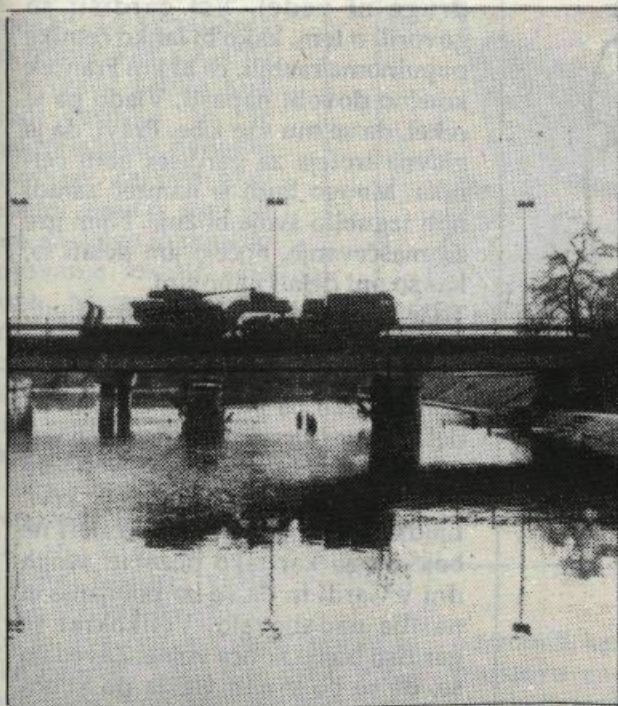
Raziskal sem zapuščen srbski blok. Kakih 50 stanovanj je bilo popolnoma razdejanih, kosi pohištva, oblek so ležali vsepovsod. Med tem kaosom sem našel majhen kipec Slobota.

14.00

Srečal sem še eno skupino braniteljev mesta. Mladi gardisti pri hotelu Korana so žurali v svojem bunkerju. Šel sem z njimi v hotel, ki je sicer zaprt. Notri je vse polomljeno in razmetano. Lepo se vidi, da zunaj ni bil preveč poškodovan, ampak da je bil izropan in tako še od znotraj uničen.

19.30

HTV je sporočila, da je Sloba dobil

poslušati taka sranja na fronti, bi prešel na nasprotno stran ali pa naredil samomor.

12.00

Sranje na kubik!! Crknil mi je teleobjektiv! Take stvari se mi dogajajo vedno, kadar je kaj pomembnega. Popoldan sem zmenjen, da grem na Turanj, na linijo fronte. Upal sem, da

pretres možganov v prometni nesreči in da je izginil. Spominja me na Gorbi sceno - nič kaj originalno.

24.00

Ves čas slišim strele, rafalne in posamezne. Sodeč po zvoku mislim, da so začeli streljati tisti, ki so obrnjeni proti nam, torej Srbi. Na to kratko razdaljo se to zelo lepo in razločno sliši.

9.3.

02.30

Zbudila me je strahotna eksplozija. Spet so jo spremljali streli. Premirje

12.30

Zvedel sem, da je bila eksplozija na Turnju. Tam kot so ponavadi, samo da je bila tokrat zares silovita, ker se je slišalo, kot bi bilo v sosednji ulici. Zvedel sem še eno stvar. Opazovalci ES so se pred nekaj dnevi dogovorili s četniki, da ne bi streljali na kmete, ki bojo šli na polja pobirat še lanske pridelke. S strelom iz mitraljeza je bil ubit 60 let star kmet, ko je lezel s kombajna. Kljub temu da so točno vedeli, kdo gre tja in kaj bo počel. Zdaj so opazovalci ES taki kot pohojeni črvi, v Operativni Zoni Kralovca vse vre in videli bomo, kaj

19.00

V edinem slovenskem lokalu v Karlovcu je zraven mene na šanku visel mlad gardist, ki je nekako zgledal drugačen. Nekaj časa sva se trudila okoli jezika in končno mu je uspelo govoriti slovensko. Ime mu je Vlado in doma je iz Tržiča. Lepo število slovenskih fantov si je po končani vojnički v Sloveniji zaželelo še malo avanture in tudi Vlado je šel med »prostovoljce«. Pokazal mi je zmečkan papirček, potrdilo. V Gardi je bil od 15.7.91 do 7.3.92. Osem mesecev. Od konca slovenske do konca hrvaške vojne, torej. Rekel je, da je na začetku hotel malo avanture, vendar ga je vojna popolnoma uničila. Povedal mi je še, da so že od začetka v Karlovcu vsaj trije slovenski prostovoljci. Eden je iz Metlike in eden iz Novega mesta. Za druge ni vedel. Vsi gardisti so govorili o tem, kako bi lahko četnike popolnoma razbili, če bi jim Francek končno dovolil napasti, Vlado pa je rekel, da se mu vse jebe. Pravi, da je glavna trofeja za gardista ubiti četnika. Mnogo ljudi je namreč zaradi njih izgubilo svoje bližnje. Njim gre za maščevanje, hočejo jim delati to, kar so oni delali njihovim.

To je še ena značilnost Karlovčanov. Mnogi bi radi krvno maščevanje, in med drugim tudi zato letijo hiše v zrak. Veliko pa jih misli, da je treba delati za to, da se življenje vrne nazaj na normalo, ne pa da se vse podre zaradi nadaljnega prelivanja krvi. Ljudje se bojijo tega, da nekateri ne bojo mogli kar tako pozabiti svojih dni v Gardi in da se bo pobijanje in nasilje nadaljevalo. Velikokrat se gardisti bojijo konca vojne. Zavedajo se, da se bo v njih vlekla do konca življenja, da ne bo minil niti en dan brez te more. Karlovčani vejo tudi to, da se bo na koncu vojne prikazalo na dan malo morje »herojev«, ki bojo na veliko gobcali o svojih mega dejanjih iz vojne. Tako kot se še sedaj pri nas cel kup ljudi po gostlinah hvali s svojimi herojski, nihče pa ne upa priznati, da je imel med vojno ves čas spakirane kufre. Zaradi takih nihče ne bo verjel tistim, ki so šli skozi pravi pekel, prav tako kot se ne verjame več partizanskim veteranom. Žal mi je teh ljudi. Najin pogovor bi

gre počasi k vragu. Kar se je slišalo do sedaj, so bili posamezni streli in oddaljene eksplozije. Tole je veliko bolj resno.

07.30

Nočni incident je dvignil na noge celo mesto. Spet se je zaslilo streljanje. Tokrat prvič podnevi.

se bo izcimilo iz tega. Popoldne planiram še enkrat na Turanj.

16.00

Žal je Turanj odpadel. Snemalec HTV, ki naj bi naju peljal, ne bo šel nikamor. Morda je tako bolje. Nihče ne mara tja.

se še nadaljeval v to smer, če ne bi tip moral oditi.

Istočasno, ko sem jaz končal svoje delo, se je Mladen, ki mi je delal družbo za (pod) šankom, še pogovarjal z enim gardistom, Sinišo, ki je služil v Gardi skupaj z Vladom. Siniša je povedal, da je Vlado popolnoma izgubljen in da ne more več najti samega sebe. Večkrat se zgodi, da gre na t.i. »ničiju zemlju«. Ves čas tvega, da ga bo nekdo od vojakov na obeh straneh ustrelil ali ujel. Ne morejo mu pomagati, zato so ga tudi poslali domov, preden si kaj naredi. Sam si želi nazaj domov, vendar ga je vojna potegnila za sabo in ne more več iz svoje kože. Zdaj, ko je mir, se ne znajde več in ne upa si oditi. Postal je vojak.

10.3.

Načrt za danes je bil, da si gremo pogledat Sajevec. To je zanimiv del fronte, kjer je Garda tako rekoč zabila klin med četnike in se zasidrala sredi njihovih položajev. Žal nam to ni uspelo, vendar smo šli zato na dolgo in poučno potovanje vzdolž cele fronte. Nismo se preveč približevali sami »meji«, vendar smo si ogledali vasi v bližini. Ko so tanki napredovali skozi vasi, so streljali po hišah. V nekaterih vaseh se točno vidi, kdaj so streljali in kdaj polnili topove. Najprej vidiš samo temelje hiše,

potem dve celi, pa spet temelje in tako naprej... Tako smo prišli v vas Barilovački Leskovac. To je prijetna majhna vasica na vrhu hriba, polno travnikov je okoli, čudovit kraj s prijaznimi ljudmi. Ta vas ni bila tako hudo prizadeta, ker so hiše bolj narazen in so VBR (višecjevni bacač raketa) v glavnem zgrešili. Edina dokaj priljubljena tarča je bila cerkev, vendar v primerjavi s tistim, kar smo videli prej, ni tako hudo poškodovana. Župnik nas je prijazno sprejel in nam pripovedoval, kako je bilo med najhujšimi dnevi. Celo njegova hiša je bila zadeta, ko je

ravno maševal v bližnjem kraju. Zdaj je že obnovljena. Še ena značilnost. Takoj ko pride do kakšne škode, hitijo popravljat, tako da se marsikje sploh ne opazi poškodb na objektih. Preseneča me tudi to, kako so ljudje v teh krajih, še posebej v takih izpostavljenih vaseh, ohranili dobro voljo in gostoljubnost. Človek bi pričakoval strahotno bedo in, vendar so ljudje tako dobri, da je težko dojeti, da jim je nekdo želel smrt in jim rušil domove. Na svoji poti smo srečali kar nekaj razsutih tankov in enega sem si pozorno ogledal. V glavnem jim eksplozija granat, ki so v njem, odtrga kupolo, ta pa je bil cel. Ni bilo kaj videti. Tudi trupel niso

odstranili, ker ni bilo kaj najti. Če ti v prostoru enega kubičnega metra eksplodira cel kup granat, od katerih lahko vsaka zruši pol bajte, potem nimaš kaj vleči ven. Vsa notranjost vozila je bila staljena. Pravzaprav so bila trupla treh vojakov razmazana po stenah kabine. Občutek, ko slikaš grob treh ljudi od znotraj, je malo neprijeten, vendar potem ko enkrat vidiš, kaj je TOČNO TA tank počel v vaseh, ki jih je pustil za sabo, občutek grenkobe izgine.

Župnik iz Barolovačkog Leskovca je bil vidno zadovoljen, ko je naš vodič napovedal, da bojo prišli snemat

župnije vzdolž fronte. Tudi TRIBUNA je bila povabljena, vendar sem se zaenkrat lahko samo zahvalil za povabilo. Bomo videli. Mislim, da bi bil to izredno zanimiv material. Mogoče bi lahko povabili TVS k sodelovanju. Bi vsaj v oddaji Obzorja duha enkrat za spremembo pokazali kaj zanimivega.

Ena zadnjih stvari v Karlovcu je srečanje z borcem, veteranom Vukovarja. Dragan je človek, ki mu naši vojni heroji s Slaparjem, Janšo in Bavčarjem vred ne morejo niti... No, saj veste, kaj mislim. Posebej za vas mi je dovolil, da uporabim njegovo misel, ki jo je izrekel za Karlovački Tjednik: »Kako živjeti sa ljudima koji

vam u razmjeni zarobljenika pošalju kolegu u mrvačkom sanduku sasječenog u 26 djelova?« V tem intervjuju govori tudi o vukovarskih otrocih, vendar ne bi o tem. Z nami je bil še en gardist, Egon. Star je 16 let. Sem dovolj povedal? Jeza teh ljudi je strašna. Tako je minil zadnji dan mojega popotovanja po občini Karlovac. Kaj naj rečem? Brez besed sem. Lahko smo srečni, da so Hrvati obranili mesto če ne, bi imeli v Metliki pravo žurko. Karlovac je lepo mesto, polno lepih žensk, okolica mesta je še lepša. Škoda bi ga bilo. Želim si, da nikoli ne bi postal "Kordunovac". Tako naj bi

ga poimenovali četniki ob svoji osvoboditvi.

20.00

Ko se vračam v Ljubljano, poskušam zbrati misli. Tako kot v mladih gardistih je fronta ostala tudi v meni. Ali lahko kar naenkrat naredim rez in rečem: konec je, Vojnopis je fertik? Ne morem. To je droga. Vlak tadadadam tadadadam ropota po tirih in v mislih mi odzvanja: vrnil se bom, vrnil se bom...

E.Z. Maček

GRDI, UMAZANI, ZLI

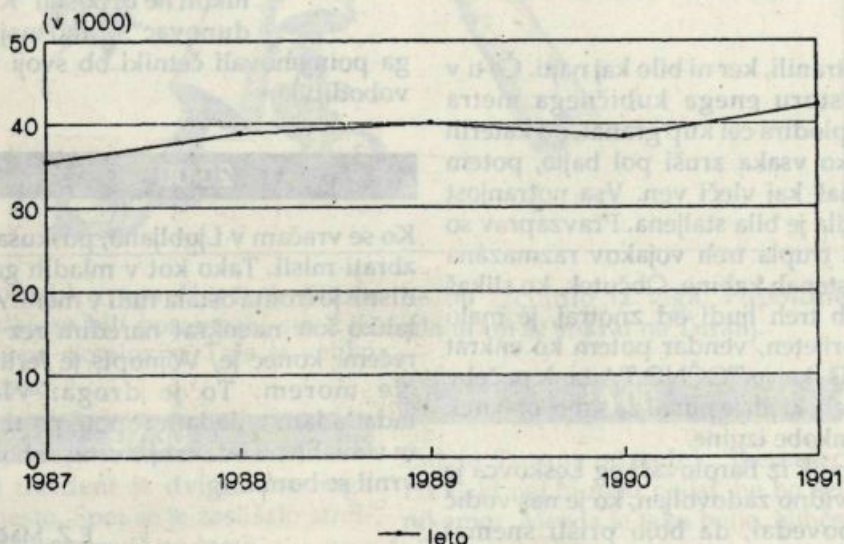
Zločin je nedvomno ena najstarejših človekovih dejavnosti. Da je temu tako, nas uči tudi biblijska prilika o Kajnu in Abelu in prav nič zmotno ni zaključiti, da si je prostitucija povsem neupravičeno (in na račun kriminala) priborila primat med vsemi človekovimi obrtnimi dejavnostmi. Vse večji porast kriminala v zadnjem času nas na žalost ne more prepričati o prijaznosti modernih potrošniških družb in videti je, da bo ostal človeku zvest vse do (morebitnega) zatona civilizacije.

ROBIN HOOD IN CEFIZELJ

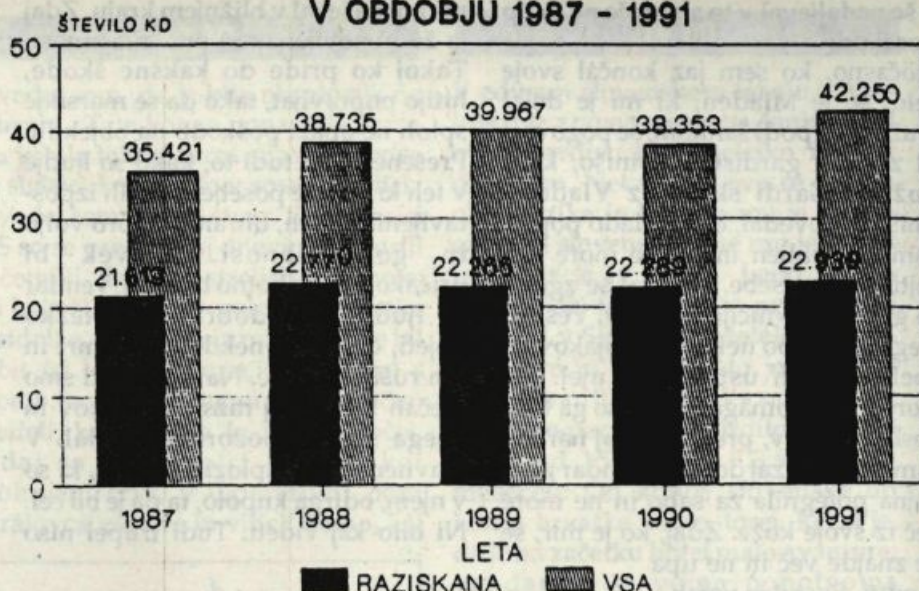
Zgodovinopisje je marsikaterega cestnega roparja ali tolovaja povzdignilo v pomembno osebo narodne folklore. Predvsem ustno izročilo preprostih in revnih množic je proizvedlo celo kopico junakov, ki so menda jemali le bogatim, s svojim roparskim plenom pa so obdarovali

revne in nemočne. Skozi ta vrata so v zgodovino stopili *Robin Hodd*, *Billy the Kid*, *Čaruga* in še mnogi drugi. Ne glede na njihove resnične »podvige« jih je preprosto ljudstvo (najverjetneje zaradi odpora do takratnih oblasti) kovalo z zvezde. Vendar pa malikovanje zločincev ni le značilnost tradicionalnih družb, ampak se je ponekod močno razmahnilo tudi v modernih industrijskih družbah. Tako so *Al Capone*, *Lucky Luciano* in druge zvezde ameriškega podzemlja želi aplavze vesoljnega ameriškega občinstva. Popularnosti mafijških mogotcev niso mogli omajati niti najbrutalnejši in najbolj krvavi postopki takratnega ameriškega podzemlja.

GRAFIKON 1: Skupno število kaznivih dejanj od leta 1987 do 1991

GIBANJE KRIMINALITETE V OBDOBJU 1987 - 1991

Za razliko od drugih (večjih) narodov imamo Slovenci tolovajske folkore relativno malo. *Tone Hac* in *butalski tolovaj Cefizelj* nikakor ne predstavljata omembe vredne zločinske tradicije. Tudi *Metod Trobec*, nesrečni antiheroj slovenskega kriminala, je v slovenskem medijskem prostoru sprožil le plaz ogorčenja in melanholije po smrtni kazni.

Drugače pa je na področju nekdanje Jugoslavije (oziroma v Srbiji), kjer je ameriški stil malikovanja ljudi iz podzemlja (morda ravno zaadi burnega temperamenta) zelo prisoten. *Ljuba Zemunac* in *Djordje Božović-Giška* nista znana le zaradi svojih dejanj in »poguma«, pač pa se ju Beograjčani spominjajo tudi zato, ker se je na njihovih pogrebi zbralo ogromno ljudi.

V Srbiji pa se je lansko leto pojavil še en fenomen. Podzemlje se vztrajno enači z narodom in je eden glavnih mobilizacijskih dejavnikov v vojni na Hrvaškem. Tako *Giška* kot *Arkan* sta bila med prvimi, ki so pohiteli na »obrambne« okope, kjer sta poskušala dokazati, da tudi podzemlje postavlja nacionalni interes nad vse druge.

ŠTEVILKE IN STATISTIKA

Kljub bolj ali manj pomanjkljivi in revni folklori kriminala je v Sloveniji opazna relativno hitra rast kriminala. V letu 1991 je bilo izvršenih 42.250 kaznivih dejanj, kar je za dobrih deset odstotkov več kot leto poprej. Prav tako se je povečal delež mladoletnih v strukturi

ovadenih oseb, ki se je v lanskem letu dvignil z 22,1 (predlani) na 23,3 odstotke.

Slovenci imamo navado, da za vse slabe stvari, ki se dogajajo na sončni strani Alp, krivimo priseljence z juga, vendar statistika kaže, da kriminal ni ekskluzivno južnjaška zadeva. Res je, da velik del kaznivih dejanj pri nas zagrešijo priseljenci, vendar to še ni razlog za zganjanje kakršnegakoli rasističnega posploševanja. Ob upoštevanju frekvenčnosti kriminalnih dejanj glede

da italijanska policija razreši le okrog 20% ropov in roparskih tatvin. Sicer pa je daleč največ kriminala v Avstriji (kdo bi si mislil), Italiji, sledita pa jima Madžarska in Slovenija.

PIŠTOLE IN IGRE

Slovenci smo vedno veljali za miroljuben in neoborožen narod, vendar temu ni tako (vsaj kar zadeva neoboroženost). V Sloveniji je bilo že pred »osvobodilno vojno« oročja relativno veliko, po junijskih dogodkih pa ga je najverjetneje še veliko

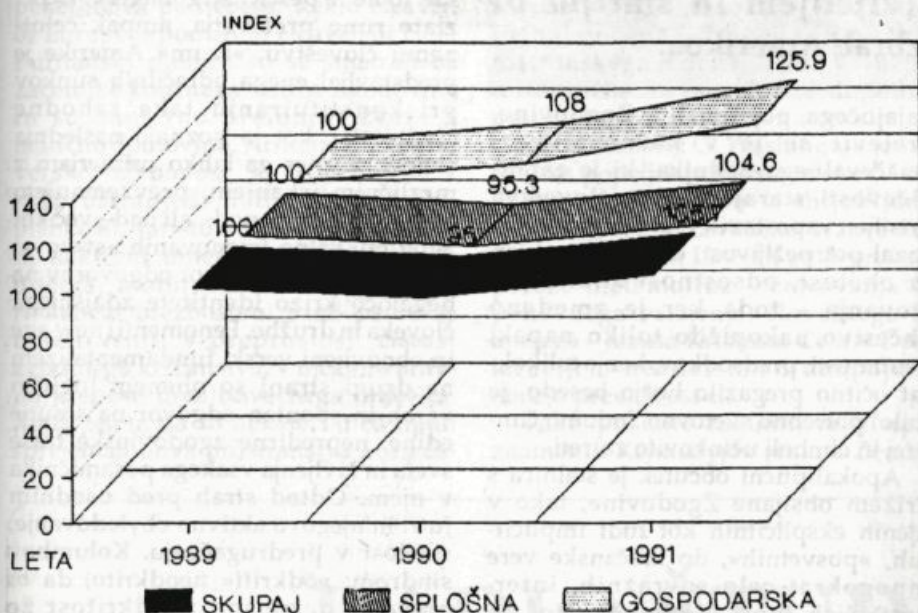
ki preko vzhodne meje potuje na fronto. Zaradi tega je moč popolnoma logično sklepati, da je na slovenskih tleh vsaj 100.000 kosov orožja (prijavljenih je 764.409). Lansko leto so organi za notranje zadeve državljanom (ali nedržavljanom) odvzeli 4470 kosov orožja, privedli 139 oseb zaradi trgovine z orožjem ter 150 oseb zaradi tihotapstva. V poplavi orožja je bera MNZ-ja in policije relativno majhna in videti je, da bo Slovenija še kar nekaj časa ostala oborožena in nevarna.

Kljub temu, da je minister Bavčar menda že poskusil opojne učinke »trave«, pa se uslužbencem ministrstva ježijo lasje zaradi vse večje količine drog na Slovenskem. V lanskem letu so namreč zajeli 22 kg kokaina, 15 kg hašiša, sledijo pa jima marihuana (12,6), heroin (8,7) in sadike marihuane (1,6 kg). Presenetljivo velika je količina zajetega kokaina, saj je zaradi njegove visoke cene kar težko verjeti, da bi se povprečni slovenski junkie »zadeval« z njim.

Po drugi strani pa je presenetljivo majhna količina zajete marihuane, saj jo je v obtoku relativno veliko. Sicer pa je narkomanija bolj ali manj v pristojnosti služb socialne zaščite. Večji problem (zaenkrat) predstavljajo druge, bolj nasilne, oblike kaznivih dejanj, zaradi katerih Slovenija postaja sicer majhna, toda prekleto nevarna država.

Gregor Kozovinc

KRIMINALITETA V OBDOBJU 1989 - 1991

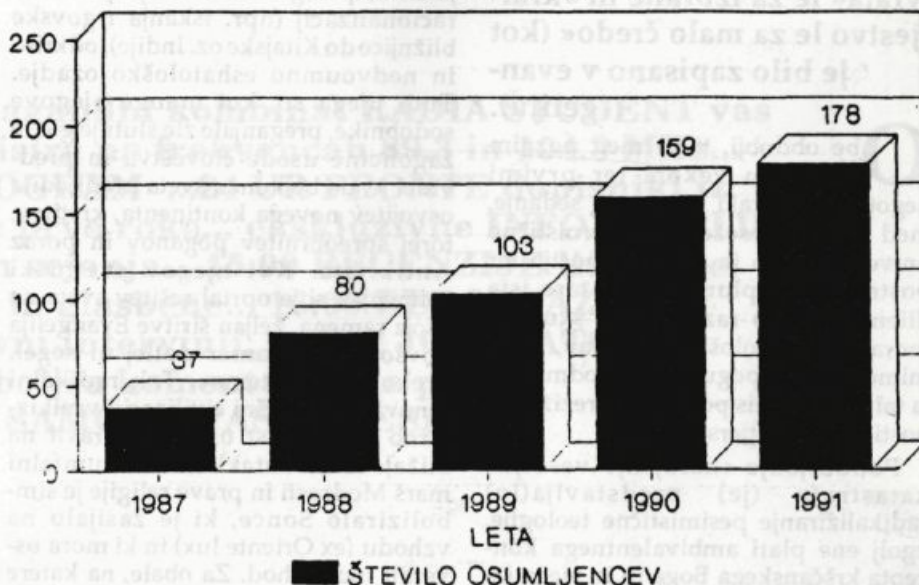
na spol, starost in socialni status lahko zagotovo trdimo, da niso »bosanci« nič bolj mahnjani na posilstva, krajo in ropanje kot Slovenci.

Sicer pa se v Sloveniji v zadnjem času pojavlja vse več hujših kaznivih dejanj (umorov, posebno hudih telesnih poškodb, ropov in vlomov). Tako je bilo lansko leto 38 umorov, 412 deliktov, ki so povzročili hude telesne poškodbe, 220 ropov in 2833 vlomov v stanovanjske objekte. Največ kaznivih dejanj je bilo lani (razumljivo) v urbanih središčih, statistično najnevarnejša mesta pa so Ljubljana, Koper, Celje in Maribor.

Kljub porastu kriminalitete pa se lahko tolažimo s tem, da se slovenski kriminalisti vsaj po raziskanosti ropov in roparskih tatvin lahko primerjajo z ostalimi evropskimi deželami. Le-ta je približno enaka kot v Avstriji ali na Madžarskem, približno šestdeset odstotna, kar sploh ni tako slabo, če upoštevamo,

več. Sicer pa je Slovenija zaradi vojne na Hrvaškem najprimernejši prostor za preprodajo in tihotapljenje orožja,

ŠTEVILO OSUMLJENCEV V ZVEZI Z MAMILI V OBDOBJU 1987 - 1991

ROJENA 12. OKTOBRA 1492

Drugače rečeno - ker Amerike ni bilo, si jo je morala Evropa izmisliti. In natanko v tej luči lahko gledamo na prihajajoča slava z obeh strani oceana ob 500-letnici »velikega odkritja«, ki mu je botroval zanesenjaški Genovežan. Vse, kar stari svet ni bil, smel ali zmogel, vse, kar je težilo evropsko smetišče zgodovine, utr(u)jeno od mučnih tisočletij »civilizacije«, je našlo svojo vizijo, cilj, rešitev - v eshatološkem scenariju, napovedih prihodnje zgodovine, bližajočem se Koncu sveta. Prav ta občutek pa je enak obema letnicama na pretekli poltisočletni časovni daljici. Zahod se je tedaj, kot tudi ob zdajšnjem bližanju »usodni« letnici 2000, tesnobno prebijal »skozi december tega sveta«, strahoma je pričakoval napovedano sodbo, »ozka vrata« le za izbrane in »kraljestvo le za malo čredo« (kot je bilo zapisano v evangeliju).

Ob obdobji, ti so med poznim srednjim vekom ter prvimi negotovimi koraki novega in sedanje, med še ne preseženo modernistično univerzalnostjo in premočrnostjo ter postmoderno pluralnostjo, tare ista dilema: kaj po razblinjenju skupnih moralno-kozmoških podstav, kako mimo oz. prek pogubnega spodmikanja tal, ki daje vtis popoldne brezizhodnosti, temačne perspektive.

Poudarjanje skorajšnje vesoljne katastrofe (je) predstavlja (lo) radikaliziranje pesimistične teologije, zgolj ene plati ambivalentnega koncepta krščanskega Boga in iz njega iz-

*...se avessi potuto scegliere
trala vita e la morte
avrei scelto
l'America...*

**Francesco de Gregori,
Buffalo Bill**

*...če bi lahko izbiral/ med
življenjem in smrtjo/ bi
izbral/ Ameriko...*

hajajočega pojmovanja Zgodovine. Prelevil se je v kaznovalnega, maščevalnega Sodnika, ki je zaradi ničevosti starajočega se človeštva prisiljen vzpostaviti red. Dolgo je sicer kazal potrpežljivost, dopuščal pohlep in oholost, odsostnost strahospoštovanja - toda ker je zmedeno občestvo nakopičilo toliko napak, neumnosti, predsodkov, ker je tolikokrat očitno pregazilo božjo besedo, je (bilo) potrebno svetovno Sodomo čimprej in čimbolj učinkovito zatreti.

Apokaliptični občutek je stalnica s križem obsijane Zgodovine, tako v njenih eksplisitnih kot tudi implicitnih, »posvetnih«, do krščanske vere mnogokrat celo sovražnih, interpretacijah (npr. v komunistični ali nacistični). Stalno pričakovanje Dogodka determinira celotno strukturo kultur(e), ki mora(jo) neprestano premlevati variante, poti zveličanja, možnosti duhovnega preživetja.

Tudi Kolumbov »umislek« Amerike je imel, poleg vseh kasneje pridanih racionalizacij (npr. iskanja trgovske bližnjice do Kitajske oz. Indije), odkrito in nedvoumno eshatološko ozadje. Tudi njega so, kot mnoge njegove sodobnike, preganjale zle slutnje glede zagonetne usode človeštva in predvidel je, da bo koncu sveta predhodila osvojitve novega kontinenta, krstitev, torej spreobrnitev poganov in poraz Antikrista. Kot njegov svetniški soimenjak si je oprtal rešitev sveta na svoja ramena, željan širitve Evangelija povsod tam, kamor dotlej ni segel. Preko »Morja teme«. Tak radikalni renovatio bi grešni civilizaciji vrnil izvirno nedolžnost oz. jo pripravil na bližajočo se kataklizmo. Triumfalni marš Modrosti in prave religije je simboliziralo Sonce, ki je zasijalo na vzhodu (ex Oriente lux) in ki mora osvetliti tudi zahod. Za obale, na katere

je sproti naletel, je bil prepričan, da so v neposredni sosesčini zemeljskega raja, in npr. v svežih vodnih tokovih v zalivu Paria na severovzhodu današnje Venezuele prepoznal 4 reke Edenskega vrta...

Beg iz Evrope v Novi svet je bil pravzaprav beg iz tega grešnega fuga mundi v obetavnejšo prihodnost. Nakazal je možnost razrešitve trenutnih stisk in sprejemljivejšega horizonta - in to ne le peščici Argonavtov, iščoči zlato runo preživetja, ampak celotnemu človeštvu. »Izum« Amerike je predstavljal enega odločilnih sunkov pri konstituiranju take zahodne civilizacije, kot jo poznajo naslednja stoletja. Danes ga lahko primerjam z mrzličnim iskanjem, prevzemanjem alter-, para-, ob-, pod-, ali nad-, več kot zgolj bukvalno imenovanih »svetov«, drugačnih ob- nebij kot odgovorov na begajočo krizo identitete zdajšnjega človeka in družbe. Fenomen(i) new age in obnovljeni verski fundamentalizem na drugi strani so obenem logičen vzrok in spontan odgovor na sesutje edine, nepredirne zgodovinske trase sveta in življenja vsakega posamičnika v njem. Odtod strah pred usodnim Jutri in njegovo aktivno obvladovanje, smelost v predruženju. Kolumbov sindrom; »odkriti« neodkrito, da bi presegli neznosno neodkritost že odkritega.

Mitja Velikonja

VOX POPULI VOX DEI

*...Dio che progetta la frontiera
e costruisce la ferrovia...*

Francesco de Gregori, Buffalo Bill

*...Bog, ki načrtuje mejo/ in gradi
železnico...*

Kolumb je torej dobil, kar je iskal. Gotovo ni naključje, da so njegova potovanja le za četrto stoletje prehitela vznik novega, prav tako prominentnega procesa: novega verskega pogleda na svet. Protestantizem je s svojimi široko razvejanimi različicami potrdil novo senzibilnost v odnosu do Boga in je, v določenih ozirih, radikaliziral eshatološka pričakovanja. Ameriški kolonisti, posebej še puritanski, so se imeli za izbrane z božjo Previdnostjo in so hoteli pokazati primer prave, resnične reformacije. Odločilno in opogumljajoče znamenje so dobili prav z dotedanjo »skritostjo« Novega sveta očem Evrope. Sledili so soncu, rajskim vrtovom zahodu naproti,

prepričani, da bo reformacija pospešila prihod dolgega obdobja blaženosti in da je Amerika izbrana med vsemi zemeljskimi deželami kot prostor drugega, (u)sodnega Kristusovega prihoda. Tisočletje miru bo spremljala rajska transformacija zemlje kot nekakšen zunanji znak duhovnega izboljšanja človeka, njegove regeneracije.

Konstituiranje novega se je oprlo na vselej hvaležno in pripravno manihejsko argumentacijo. Pisanost prihodnosti je skrčila le na konflikt med Dobrim in Zlim - v taki luči je katoliška in celo ne dovolj versko reformirana stara celina predstavljala pekel, nova pa nebesa. Reklo Heaven or Europe je pomenilo Heaven or Hell. Puritanski pionirji so se smatrali za začetnike končnega stadija Zgodovine in so namerno prelomili zveze z matično domovino. Kritizirali so njeno versko izčrpanost, ki se je kazala v razprostranjeni hudobiji, duhovni plehkosti, (aristokratski) razuzdanosti, nakičeni umetelnosti, hinavskosti ugodja, moralnem malodušju, zakrinkanem brezboštvu. Sami pa so se hoteli vrniti v preprostost, čistost zgodnjega krščanstva, v njegovo navno krepkost, brez odvečnega razkošja. Kljub temu, da so nekateri med njimi sprejemali nova prostranstva kot pus-

tinjo, po kateri kolovratijo demonski nestvori, pa jo je večina dojemala kot priložnost novega začetka, zadnjo zveličavno priložnost pred velikim Dogodkom. Obe pojmovanji pa sta se zlahka vključili v napovedano eshatološko sosledje.

V novem Kanaanu so se priseljenci dobesedno prerodili. Ustanavljanje naselbin s pridevnikom »New« (England, Haven, Canaan, York...) je bilo manj nostalgija za starim kot pa goreča želja po vnovičnem začetku, vstopu v novo življenje na novih tleh, po zanesljivejšem pričakovanju prelesti rajske prihodnosti. Kasnejše ZDA so tako posredni produkt protestantske reformacije, iščeče blaženost prihajajočega dolgega obdobja totranskega Edena. Tudi kasnejša mitografija je vse globlje dogodke ameriške zgodovine navezala na biblijski scenarij: G. Washington je kot Mojzes popeljal pravične iz okov »evropejskega« Egipta v obljubljeno samostojnost, v Združene države kot novi Izrael; ubiti Lincoln pa je prevzel poteze metamorfoz - žrtvovanja in ponovnega vstajenja, človeškega in božjega - Jezusa Kristusa. Celó v Deklaraciji o neodvisnosti zaupajo v »božjo previdnost«...

Tako postane razumljivejši npr. znameniti Kennedyjev »tu, na Zemlji,

mora biti božje delo sad naših naporov« iz njegove nastopne poslanice januarja 1961. leta. Milenarizem naseljencev se je postopno zaokrožil v fatalizem neomejenega napredka: začeni z zvezo med rajem in zemeljskimi možnostmi, ki so se jim odpirale v prebijanju na zahod; sledilo je obdobje trdega pristanka, revščine in tegob pri osvajanju pred »zadnjimi dnevi«; kar pa je bilo bogato poplačano s progresivnim in neprekinjenim izboljševanjem. Rodil se je mit o »American Paradise«, značilni optimizem, ter kulta mladosti in novosti, »American Dream«, ki se uresniči z »American Way«! Pr(a)ve poti, po kateri vodi Bog svoje izbrance oz. kjer so slednji (lahko tudi) bodalo njegove vere, pugio fidei. Druži jih nepredirna z(a)veza, ki le še potrdi samozaverovanost »pravičnih«. Odtod »nujnost« univerzalnega barbarizma »Združenih držav kot svetovnega policaja in hkrati »vzora demokracije«, ki poznajo »zvičajnost Uma«, s katerimi bodo »ostali svet« (tudi mimo njegove volje) pripeljale do Cilja. Obsceni (sekularizirani) mesijanizem, ki zlepa ali zgrda, z lahkoto ali na silo, zasede edini prostor pod Soncem. Zase in za večno druge.

Mitja Velikonja

RADIO ŠTUDENT

Študentsko naselje, blok 8, 61000 Ljubljana
Telefon: 261 985 & 263 583, Telefaks: 261 876

**psihološko propagandni kombinat RADIA ŠTUDENT vas
vsak dan servisira na frekvencah 89.3 in 104.3 MHz...**
**14:00 OFF PROGRAM ...24 UR FRONTE dopisniki iz
BG, PR, ST, ZG iz prve roke... ekskluzivne INFORMACIJE,
modrovanja in sejanja... 15:00 RECENZIJE literarne,
gledališke in glasbene... 16:00 REPORTAŽE in
ekskluzivni intervjuji... 17:00 JOCULATOR
najboljša komentatorska peresa
SAMO ZA VAŠA UŠESA**

Vlasta Čavž: »To ni javna hiša!«

SO SOSEDJE NOČNEGA LOKALA NAREDILI IZ MUHE SLONA?

Prvi mimoidoči Domžalčan ob vprašanju, kjer je Ulica 3. septembra št. 5, samo skomigne z rameni. Takoj nato, ko zasliši »čarobni« besedi sexshop, pa se mu hudomušno zasvetijo oči. Najprej se previdno ozre naokoli, potem pa začne zavzeto razlagati, po kateri poti se najhitreje pride tja.

Toda njegovo pojasnilo še zdaleč ne zadošča. Tudi če se natančno držiš navodil iz časopisov (pri Repovžu čez most, nato levo), ne prideš daleč. Nikjer nobenega opozorila, znaka, ali česa podobnega. Še naprej si moraš pomagati s spraševanjem.

Gospa Vlasta Čavž kasneje pojasni, kako je s tem: »Imela sem tablo, vendar so jo odstranili. Ne vem, kje

»Dober dan. Ali kličete zaradi programa? Žal je danes že vse zasedeno,« vneto razlaga prijazen ženski glas na drugem koncu telefonske žice.

Končno se sporazumeva, da bi rad govoril z gospo Vlasto Čavž, lastnico spornega nočnega lokala s sexshopom v Domžalah. Čavževa je skupaj z možem tudi solastnica podjetja Glorex, ki se ukvarja z izterjavo dolgov, varovanjem fizičnih oseb in premoženja.

je zdaj ta tabla. Ne vem niti, ali mi jo je odvzelo cesto podjetje ali komunala. Nekaj sem slišala, da so mi jo vzeli zato, ker podjetje ni registrirano. Vendar podjetje je registrirano in tudi tabla lahko stoji. Stala je tudi že prej, več kot pol leta, pa se je ni nihče dotaknil. Zdaj, ko sem dala zraven še nov napis - trgovina, sexshop - pa je tabla izginila.«

Grušč hrešči pod nogami, izogibati se je treba luž, ki so ostale od zadnjega dežja. Asfalt ostane na glavni cesti.

Končno jo najdeš - hišo, sramežljivo skrito med vrtovi in ostalimi zgradbami. Nazunaj ne bi na njej našel prav nič nenavadnega. Navadna bela stanovanjska hiša z manjšim dvoriščem, na katerem raste trta, z vrtom in sveže napolnjenim gnojem.

Tam, kjer naj bi bila garažna vrata (nekoč so tam verjetno res bila) je vhod v lokal. Pritisk roke na rdečo kljuko, toda vrata se ne vdajo. Zaprto. Hiter pogled na urnik: ob delavnikih od 19 do 24, v soboto od 19 - 23, nedelja zaprto.

MLADI BERAČI

Na desnem vogalu hiše so stopnice, ki vodijo do vhodnih vrat stanovanjskega dela. Zvonec. Šele čez nekaj časa se odpro vrata. Na pragu stoji starec, za njim radovedno gleda v svet škotski ovčar. »Kaj bo dobrega?« vpraša. Želja po gospe Čavževi ga očitno ne preseneti. S svojimi motnimi starčevskimi očmi s zazre v naju s fotografom in reče: »Tak' mladi, pa beračijo! (za ljubezen? op.p.)« Isti hip se na vratih pojavi še starejša gospa, ki vljudno pojasni, da starec ne sliši prav dobro in da bo gospa kmalu prišla.

Kmalu na dvorišče pripelje velik črn BMW. Iz njega stopi nasmejana in urejena, že na prvi pogled poslovna ženska. Plavi lasje obkrožajo prijazen obraz. Gospa Vlasta Čavž. Za njo iz avtomobila priskaklja še njen sinček.

Ključ zaškrta v ključavnici in vhod v lokal je odprt.

TO NI JAVNA HIŠA

Na desni strani, takoj ob vhodu, točilna miza z vrstami najrazličnejših steklenic na policah na steni. Levo pregrada, nato manjši prostor z

mizicami in stoli. V kotu steklena omara z razstavljenimi prodajnimi artikli. Vse skupaj na protoru, velikem kot garaža, kakršno premore vsaka malo večja hiša.

Stene obložene z ogledali, names-to oken posterji. Intimno? Majhno. Predvsem pa nič pohujšljivega.

Gospa Čavž pravi: »To ni javna hiša. Je normalen nočni lokal, kot so že po vseh velikih mestih. Če gremo v red shop npr. v Mariboru, kjer imajo trgovine z erotičnim perilom in vsem ostalim, je tam veliko več videti kot tukaj. Veliko sem tudi že prodala. Vsakega izdelka je po eden ali dva kosa, naročamo po povpraševanju.

Ljudje, ki prihajajo sem, se samo čudijo, kaj je sploh takega, da bi se morala delati tako velika reklama. Mogoče edino to, da dekleta plešejo striptease. Če se dekleta lahko slečejo na nudističnih plažah, potem se po mojem mnenju lahko tudi tu.«

TEŽAVE S SOSEDI

Sosedje nočejo dati nobene izjave. Modro molčijo in ukrepajo po svoje: »Zadnji teden je izredno velik pritisk na nas. Od telefonskih klicev do osebnih maščevanj nad avtomobili, ki jih imamo. S sobote na nedeljo so nam prebodli zračnice na suzuki, terenskem avtomobilu. Tudi BMW-ju se je zgodilo isto.«

Približujemo se resnemu kriminalu: »Še najhuje pa je, da je bilo danes po telefonu javljeno moji varuški, da naj se pazimo, ker nam bodo ugrabili otroke.«

Ali gre pregovorna slovenska nevoščljivost sosedov res tako daleč? Kaj se skriva za vsem tem?

Po mnenju gospe Čavž je za vse kriva nevoščljivost sosedov in pa novi domžalski župan Ervin Schwartzbartl.

»Domžal so pač po miselnosti zaostalo mesto. Kakorkoli so bile gospodarsko razvite, pa gre z novim županom vse v neko globino. Nič ne gre naprej, ampak se vse podira. Osebnost res nimam nič proti županu, saj ga še videla nisem nikoli. Toda vsi njegovi zakoni in obnašanje v zvezi z mojim lokalom se mi zdijo nori. V času, ko bi moralo biti vsako novo delovno mesto dragocenost, imam probleme s tem, ker ne najdem delavcev. Na zavodu za zaposlovanje so

Foto: Marko Radovan

mi dejali, da ne smejo podpirati odpiranja javne hiše v Domžalah.

Tudi s policijo imam težave. Ponoči prihajajo v lokal, kar je sicer normalno, toda sem jih prihaja po osem, da se komaj stlačijo v ta majhen prostor. Vsi gostje morajo iz lokala, da jih pregledajo, identificirajo. To seveda slabo vpiva nanje, saj se mnogi bojijo, da bodo viseli na kakšni oglasni deski ali kaj podobnega.«

Tudi drugače jo na policiji čudno obravnavajo. Ko je prijavila škodo na avtomobilih, so ji odgovorili, da točno vedo, da tudi ona ni preveč mirna.

OBROBNI PROBLEM

Gospod Schwartzbartl o vsem tem ni hotel dati nobene izjave. Rekel je, da je to zanj obrobni problem. »Mislim, da imamo dovolj drugega pomembnejšega dela, kot je afera s

sexshopom. Vse skupaj bo moralo počasi v pozabo.«

S tem se povsem strinja tudi gospa Čavž. Po njenem mnenju bi se to lahko zgodilo že mnogo prej, brez nepotrebnega javnega obrekovanja. Sicer pa ji je to samo povečalo promet.

In kdo je Vlasta Čavž? Je verna, ima otroke, zanima jo vse, kar je novega, zanjo je ljubezen nekaj lepega, vsak človek je je vreden in jo mora tudi drugemu nuditi.

Za konec še tole: tudi študentje so zaželeni v lokalu, seveda v kulturnem stanju. Kajti varnostniki ob vhodu ne spustijo noter vsakogar. Posebno ne, če njegovo obnašanje kaže na to, da je pred tem obiskal že mnogo drugih lokalov. Pa nikar ne pozabite vsaj 200 SLT, kolikor znaša od nedavnega uvedena vstopnina!

Tomaž Kovšca

UNIVERZITETNI PROFESORJI

ALI POLITIKI?

Največ politikov je na Filozofski fakulteti

V Slovenski demokratični zvezi je kar precej uglednih političnih osebnosti, ena izmed njih pa je prav gotovo **Tone Peršak**, docent za teorijo gledališča na Akademiji za gledališče, radio, film in TV. »Tone Peršak je bil pri nas redno zaposlen do leta 1990, nato pa je spremenil delovno razmerje. Sedaj je dolžan opravljati le tretjino predavanj,« so povedali na Akademiji.

»Kolikor smo obveščeni, ni na naši fakulteti noben profesor vidnejši član kakšne politične stranke in ne opravlja nobene pomembnejše politične funkcije. Sicer so naši profesorji zelo študirani ljudje, vendar so predvsem umetniške duše,« so bili hudomušni na Akademiji za likovno umetnost.

Na Biotehniški fakulteti niso mogli prehvaliti kmetijskega ministra, **dr. Jožeta Osterca**, ki navkljub velikim obremenitvam redno opravlja pedagoške obveznosti na fakulteti. Sicer je **dr. Jože Osterc** redni profesor s krajšim delovnim časom na oddelku živinoreje in predava predmet govedoreja. Sedanji kmetijski minister je bil prav tako kandidat za dekana Biotehniške fakultete, vendar pa so jim ga »speljali« na izvršni svet.

»Naša panoga je, vsaj za zdaj, v slovenskih političnih krogih precej zapostavljena. Precej več politikov smo imeli v prejšnjem političnem režimu, sedaj pa je vse skupaj nekako zvođenelo,« so poudarili na oddelku arhitekture na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo. Podobnega mnenja so bili na oddelku za grad-

beništvo, kjer so dejali, da so njihovi predavatelji predvsem strokovno osredotočeni na študijske obveznosti.

Vidnejših politikov v obliki univerzitetnih profesorjev za zdaj ni na Ekonomski fakulteti, kar je po svoje presenetljivo. Pomembnejši član Liberalno demokratske stranke je le **Bogo Kovač**, ki je v rednem delovnem razmerju. Redno hodi na predavanja in ne zamuja, saj bi lahko drugače, kot smo izvedeli, »šel pred disciplinsko komisijo«.

Ista pesem je, vsaj kar se tiče profesorjev in njihovega političnega angažiranja, za zdaj na DIF-u in Elektrotehniški fakulteti. Nihče ni vidno »ekspoziran« v politiki in vsi so pridni ter se posvečajo fakultetnim obveznostim.

»Od profesorjev je le minister za zdravstvo, **dr. Božidar Voljč**, pri nas nazivni docent. Vsi nazivni učitelji in asistenti pa zaradi drugih obveznosti le občasno sodelujejo na predavanjih,« so bili kratki in jedrnat na Medicinski fakulteti.

Ena od najbolj politično angažiranih fakultet je Strojna fakulteta. **Dr. Teodor Geršak**, **dr. Janez Možina**, prorektor Univerze, in **dr. Peter Novak**, so imena, ki govorijo sama zase in so poznana širši javnosti. Vsi so v rednem delovnem razmerju in ne »špricajo« predavanj. Sicer pa **dr. Janez Možina** predava fiziko, **dr. Teodor Geršak** pa je vojaški izvedenc.

Politikov - profesorjev v dobršni meri

Demokratizacija je namesto večletnega enoumja prinesla v Slovenijo precej svežega vetra in pozitivnih novosti, marsikaj pa je ostalo nespremenjenega. Tako se s politiko ter njenimi dobrimi in slabimi primesmi še vedno profesionalno in amatersko ukvarja precejšnje število univerzitetnih profesorjev. V času »komunizma in delavskega razreda« so bili to predvsem »politično podobni« ljudje, sedaj pa slovensko vlado in vrhove političnih strank sestavljajo profesorji z različnimi političnimi karakteristikami, nagnjenji in izobrazbo. In lahko samo upamo, da ob tej »politični modi« ta krajše ne bodo potegnili študentje, saj nekateri profesorji navkljub dobri volji svojih obveznosti na fakulteti ne morejo opravljati dovolj dobro.

»primanjkuje« Višji šoli za socialne delavce, Višji šoli za zdravstvene delavce, Pedagoški fakulteti in Višji tehniški varnostni šoli. Na Višji šoli za zdravstvene delavce so nam zaupali, da o strankarskih pripadnostih profesorjev nimajo pojma, ker se o tem sploh ne pogovarjajo, medtem ko so na Višji šoli za socialne delavce bistroumno ugotovili, da so v bistvu nadstrankarska organizacija, saj so vsi profesorji, ki so bili prej v ZK, svoje politične funkcije zamrznili.

Na Veterinarski fakulteti je za dve leti status profesorja zamrznil **dr. Mihail Venguš**, podpredsednik ljubljanske vlade, ki je imel prej cikel predavanj o reprodukciji.

»Zunanji minister, **dr. Dimitrij Rupel**, in podpredsednik slovenske vlade, **dr. Leo Šešerko**, opravljata delo kot zunanja učitelja, kar pomeni, da sta plačana po pogodbi z avtorskim honorarjem na podlagi dejansko

opravljenega dela na fakulteti,« so dejali na FDV. Navkljub pritožbam nekaterih študentov, da ju precej malo vidijo na fakulteti, se zadnje čase pogostejše pojavljata v stavbi FDV.

Pravna fakulteta ima za zdaj dva vidnejša predstavnika na slovenski politični sceni: ministra za pravosodje, **dr. Rajka Pirnata**, in prvaka spreobrnjenih komunistov, **dr. Cirila Ribičiča**. **Sin Mitje Ribičiča** je na fakulteti redno zaposlen, medtem ko **dr. Rajko Pirnat** opravlja le tretjino predavanj.

»S tretjinskim delovnim časom imamo zaposlenega ministra za šolstvo in šport, **dr. Petra Venclja**, ki predava Mehaniko in Tehniško mehaniko, « so rekli na Biotehniški fakulteti. Sicer pa šolski minister, vsaj po besedah tajnice sodeč, predavanj, izpitov in vaj že od začetka mandata ne izpušča.

Kot je že znano, najslajše prihaja na koncu. Najmočnejšo sestavo v kombinaciji politiki - profesorji ima za zdaj Filozofska fakulteta. Kar štirje vidnejši slovenski politiki (dva v vladi in dva v predsedstvu) so iz te visokošolske ustanove. Sicer pa so **dr. Dušan Plut**, ki predava na oddelku geografije, **dr. Matjaž Kmecl**, predavatelj slovenščine, **dr. Andrej Capuder**, profesor francoščine in **dr. Dular** zaposleni s tretjinskim delovnim časom.

Finančno je bolje biti minister in profesor!

Očitno je, da se ministru za šolstvo in šport, **dr. Petru Venclju**, očitno niti ne godi tako slabo, saj ima okoli sebe kar nekaj prijetnih sodelavk. Dve izmed njih sta tudi svetovalki za visoko šolstvo, **Božena Konig** in **Majda Širok**.

»O tem vprašanju ne bi vedela veliko povedati, ker je stvar vsakega posameznika, kako je politično opredeljen. Sicer pa ima univerzitetni profesor, ki se res-

neje ukvarja s politiko, tri možnosti: da prekine delovno razmerje s fakulteto, da ga zamrzne ali pa da sklene pogodbo in opravlja le določeno število obveznosti.« In kaj meni o profesorjih - politikih **Majda Širok**? »Najprej mora fakulteta sama urediti odnose s profesorji, ki se ukvarjajo s politiko, in ministrstvo s tem nima veliko opraviti. Običajno pa sklenejo pogodbe s tretjinskim delovnim časom.« **Majda Širok** je prepričana, da se večina omenjenih profesorjev predavanj ne izogiba. Mnogi izmed njih se namreč želijo vrniti na prejšnje delovno mesto, zato ne želijo izgubiti stikov s fakulteto. Sicer pa pogledimo, koliko profesorjev, asistentov in docentov je zaposlenih na obeh univerzah. V Ljubljani in Mariboru je v tekočem šolskem letu redno zaposlenih 481 profesorjev, pogodbeno pa 309. Izrednih profesorjev je na obeh fakultetah 272, pogodbenih pa 162. Docentov je v Ljubljani in Mariboru 303, od tega pogodbenih 219. »Vendar morate vedeti, da se je število profesorjev spremenilo. Tako imamo le 10 odstotkov pravih zunanjih sodelavcev. Na

Foto: Tomi Drozg

obeh univerzah pa je zaposlenih okrog 700 profesorjev.« Pogledimo še, kako je z asistenti. Redno zaposlenih z doktoratom je 141, honorarnih pa 42. Asistentov z magisterijem je 394, pogodbeno zaposlenih pa 82. Z visoko izobrazbo je redno zaposlenih 327 asistentov, 192 pa jih je honorarnih. »Vsekakor je finančno bolje biti univerzitetni profesor in še politk povrh. če se ne veste, je slovenska vlada predlagala, da bi bil količnik pri izračunavanju osebnih dohodkov profesorjev 5,2; ministrov pa med 5,8 in 6. Predlog še ni bil sprejet. Imeli smo tudi primere, ko so nekateri profesorji veliko delali na drugih fakultetah in si s tem precej popravili plačo. To ne bo več mogoče, saj je to prevelika obremenitev za učitelje, študente in študentske programe nasploh.« **Majda Širok** meni, da je za sam študijski proces boljše, če je predavatelj stoddostno prisoten na fakulteti. Posebej je izpostavila FDV, ki je po njenem mnenju

»namenjena za bolj politično obarvane zadeve«. Živi dokaz za to je **dr. Dimitrij Rupel**, ki je »zares pravi profesionallec«.

»Študentje se imajo pravico pritožiti v primeru, če profesor veliko manjka na predavi. In in zahtevati kvalitetno nadomestilo. Vendar pa so s spremembami zakona mnenja študentov neobvezna.« Po besedah **Majde Širok** je zelo težko oceniti, kateri profesorji so bolj, kateri pa manj uspešni politiki. »Politika je način obnašanja, življenja in mislim, da so univerzitetni profesorji manj večji pregovarjani, dogovarjani in zastopani interesov kot profesionalni politiki.«

In kaj pravi rektor Univerze?

»Obstaja več vidikov, kako se profesorji vključujejo v javno politično življenje in kako opravljajo pedagoške obveznosti na fakulteti. Po drugi strani pa je iluzorno pričakovati, da bo nekdo, ki je bil izbran za ministra, sedel na dveh stolčkih hkrati,« je bil konkreten rektor Univerze, **prof. dr. Miha Tišler**. »Seveda imajo tako preobremenjeni intelektualci premalo časa tudi za druge majhne radosti, ki so jih prej, dokler se niso resneje ukvarjali s politiko, lažje opravljali.« Po besedah rektorja Univerze je za profesorje - politike najbolje, da začasno zamrznejo delovanje na fakultetah ali pa da svoje obveznosti uredijo pogodbeno. »Sicer pa je delovanje profesorjev v negotovih političnih vodah običajno le začasno, saj se po končanih mandatih skoraj vsi brez izjeme vrnejo na fakultete. Verjetno obstajajo tudi primeri, ko profesorji zaradi prenatrpanih obveznosti odpovedo predavanja. To seveda ni dobro, kajti študentje morajo biti vnaprej in pravočasno obveščeni, ali bo profesor prisoten ali ne. Disciplinske sankcije proti profesorjem so seveda stvar vsake posamezne fakultete, ki pa jih, kolikor jaz vem, ponavadi ne prakticirajo.« Rektorja Univerze moti tudi dejstvo, da se ljudje premalo zavedajo, koliko truda je vložene v opravljanje posamezne funkcije. »Mislim, da je za opravljanje profesorske ali politične funkcije potrebno tudi nekaj nadarjenosti. Tako je za nastopanje v javnosti in prepričevanje ljudi potreben talent. Res pa je, da v Sloveniji nimamo šole, ki bi ljudi naučila nastopanja v javnosti. Drugače je v Veliki Britaniji, kjer se politiki učijo nastopanja v javnosti in parlamentu.« Dokaj veliko število univerzitetnih profesorjev, ki se tako ali drugače ukvarjajo s politiko, rektorja Univerze ne preseneča. Meni namreč, da potrebujemo v Sloveniji, če hočemo zakorakati v Evropo, visoko kvalificirane ljudi. Zato niti ni čudno, če se manjkajoči kadri črpajo iz univerzitetnih mest.

Domen Rant

»TURISTI« MED ŠTUDENTI

Tuji študenti? To so pa tisti, ki...

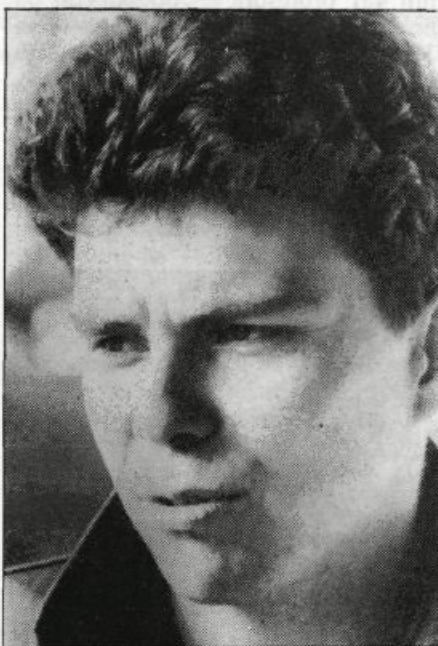
To so tisti, ki jih izdaja že zunanji videz ali pa govorijo v popačeni slovenščini. To so tisti, ki jih vsakodnevno srečujemo in se lepega dne »izdajo« z: »Nisem iz Slovenije!« In tu so tudi tisti, ki jih sploh ne opazimo. Saj, študentje se slabo poznamo, od koderkoli ali karkoli že smo. Nekaj je pa res: najenostavneje je druženje v nepropustnih skupinicah. In če upoštevamo rek, da se družimo s sebi enakimi...

V tem primeru imamo na eni strani tehcnice študente iz tujine, na drugi strani pa študente iz Slovenije. Od daleč drug drugega opazujemo, poizvedujemo in glasno sklepamo... ali pa tudi ne.

ALEŠ FRAS, študent sociologije: »Letos sem kot študent prvo leto v Ljubljani in stikov s tujimi študenti v Sloveniji praktično nimam. Poznam sicer enega študenta iz Anglije, ki

pravi, da mu je tukaj, v Sloveniji, všeč. Študiral je tudi v Moskvi. Zanimajo ga slovanski jeziki. Mislim, da se igra bolj turista kot pa študenta (ha, ha, ha). Glede na to, da nimam drugih izkušenj s tujimi študenti, niti ne vem povedati, kako v primerjavi z nami živijo in koliko bolje študirajo oz. imajo za to boljše pogoje.«

DEJAN DŽANAROVIČ, študent ekonomije: »S študenti iz drugih držav nimam stikov. Družim se samo s študenti iz Slovenije. Mislim, da tuji študentje dobro živijo oz. jim prav nič ne manjka. Niti na naši fakulteti ne poznam nikogar, ki bi bil iz druge države. Skoraj prepričan pa sem, da so privilegirani tako na faksu kot pri pridobitvi študentske sobe. To je tudi logično, saj nekje morajo stanovati. Sicer pa bi si lahko tako kot mi iskali privatne sobe, saj sem bral in slišal, da imajo zelo visoke štipendije.«

MARIJA RUPNIK, študentka razrednega pouka: »Mislim, da smo študentje iz Slovenije in študentje iz drugih držav premalo povezani. Slabo se poznamo in živimo vsak zase. Glede na to, da so sedaj tudi Hrvati, ki živijo izven meja Slovenije, tretirani kot tujci, se je njihov položaj

po mojem mnenju prej poslabšal kot izboljšal. Dejstvo je, da se tujci spopadajo prav z istimi problemi, ki so značilni za vso študentsko populacijo: opravljanje izpitov, iskanje sobe v študentskem domu itd. Menim, da smo študentje iz Slovenije v vsem na boljšem.«

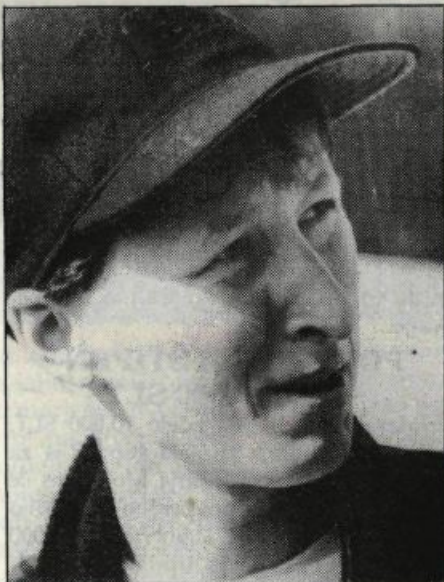
JOŽE LIKAR, študent MVO: »Mislim, da so imeli študentje iz drugih držav vedno prednosti, posebno, ko smo bili med neuvrščeni. Od 1984. leta sem bil v Rožni dolini in sem tam marsikaj videl. Zdaj je odnos do tuj-

cev spremenjen; tudi oni iščejo variante za zaslužek, kar se lepo vidi po plačanem dežurstvu med vikendom. V našem letniku nimamo nobenega tujca, je pa v višjem letniku študent iz Makedonije. Prepričan sem, da profesorji tujim študentom gledajo skozi prste, saj ne vem, kako lahko nekdo, ki ne zna slovenščine, naredi izpit.»

MATJAŽ MIRNIK, bivši študent varstva pri delu: »Tukaj sem le na obisku, saj trenutno delam na Siciliji. Lahko pa rečem to, da bi morala Ljubljana pri študiju dati prednost študentom iz revnejših držav in ženskam. Pogoji bivanja in sam študij pa bi moral biti enakopraven za popolnoma vse študente. To, da je nekdo v študentskem domu deset let mimo vseh pravil samo zato, ker je tujec, ni sprejemljivo. Ko sem jaz študiral, so bili tujci izredno privilegirani, vendar smo si bili zaradi tega samo sami krivi. Pri nas so imeli pač take možnosti, torej ugodne, pa so jih izkoristili kot bi jih vsak na njihovem mestu. Tudi na faksu so jim gledali skozi prste, posledica tega pa je slab glas ljubljanske Univerze.«

SAŠA ŠTAVER, absolventka PF: »Osebnostno se s študenti iz drugih držav dobro razumem. Imamo cimro iz druge države in smo v res dobrih odnosih. Mislim, da tuji študentje niso privilegirani ne pri študiju na fakulteti ne pri vselitvi v študentski dom. O tem, da bi bili oni na boljšem kot državljani Slovenije, nisem nikoli slišala ali brala. Neka razlika se sicer čuti, vendar se ta najverjetneje pojavlja zaradi tega, ker mi nanje

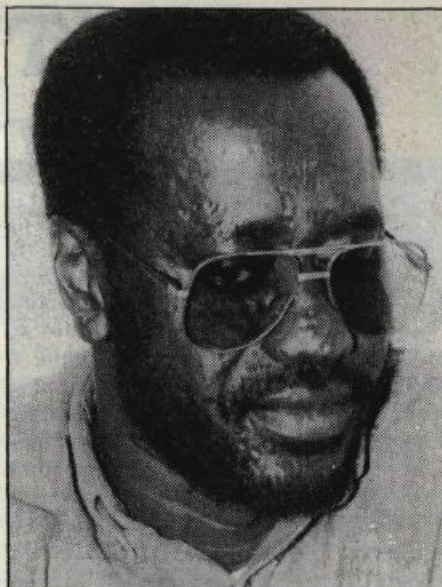
gledamo z drugačnimi očmi in si ob tem ustvarjamo idejo o tem, kako dobro živi tuj študent pri nas.«

MARINA KODBA, študentka sociologije: »Od februarja sem tetirana kot študentka iz druge države, saj imam stalno bivališče na Hrvaškem. Zaenkrat ne občutim nobene razlike ne na fakulteti ne v

študentskem domu in ne med prijatelji. Mislim, da se z mojim novim položajem ne bo nič spremenilo, če pa se že bo, se bo najverjetneje na slabše. Saj pravim: zaenkrat stvari ptoekajo nespremenjeno. Moram pa povedati, da ta svoj nov položaj tujca v Sloveniji občutim le doma, ker živim tik ob meji, kjer je vzdušje drugačno, bolj napeto.«

ROBERTO ARCADIO PEREIRA, študent politologije: »Odnos med študenti, ki študirajo v svoji domovini in med nami, je odvisen prav od vsakega posameznika tako z ene kot z druge strani. Seveda se pojavlja problem pri znanju jezika. Čim se ga kolikor toliko naučiš, je pri

navezovanju stikov dosti lažje. Na fakulteti imajo do tujih študentov profesorji ogromno razumevanja, tega pa ne smemo izenačiti s popuščanjem. Ležišče v študentskem domu ali privatni sobi dobi tuj državljan le, če je štipendist. Ali pa se znajdi sam. Tukaj sem že nekaj časa in sem pri vas zelo zadovoljen, čeravno je težko biti tujec.«

DARIA POTOČNIK, študentka matematike in fizike: »S tujimi študenti nimam nobenih izkušenj. Z njimi se niti ne družim niti nikogar ne poznam. V kakšnem položaju so, ne vem, o tem nisem nikoli slišala ali brala, zato težko povem o tem karkoli. Najverjetneje so tuji študentje na nek način le v prednosti. Lepo bi sicer bilo, če bi se med seboj poznali, vendar to nam sam tempo življenja študenta nekako ne dopušča. Res pa bi bilo zanimivo vedeti, kako se tujci v Sloveniji počutijo, kako nas doživljajo itd.«

KO TUJ ŠTUDENT V SLOVENIJO GRE

(malo pije, malo jé)

Če kdo misli, da je finančno lažje biti Afričan kot Hrvat, se moti. Res je, da se je z osamosvojitvijo Slovenije v preteklem letu za tuje študente marsikaj spremenilo, vendar predvsem na slabše. Vsak neslovenski študent je pri nas danes tujec - pa vendar je treba vsakega tujca obravnavati drugače. Mimogrede: za tuje študente je v Ljubljani ustanovljeno društvo »Klub mednarodnega prijateljstva«, ki ima svoj sedež na Kersnikovi 4. S svojo dejavnostjo je začelo v 70-ih letih ob pomoči ZAMTES-a (Zavoda SRS za mednarodno znanstveno, tehnično, prosvetno in kulturno sodelovanje). V zadnjem času pa je njegova dejavnost zaradi pomanjkanja finančne in moralne družbene podpore paralizirana. Žal je še vedno tako, da nas tuji problemi največkrat ne zanimajo. Vsaj tistih ne, ki bi jih morali.

TUJCI NA DRUGAČEN NAČIN

»Mi smo tujci na drugačen način,« pravi Khaid Oshish, predsednik tega društva in dodaja: »Položaja tujih študentov ali povedano drugače, študentov iz »tretjega sveta« in študentov iz bivše Jugoslavije ne gre enačiti. Študenti iz bivše Jugoslavije so v Sloveniji še vedno »doma«, tujce iz »tretjega sveta« pa še vedno sprejemajo kot tujce. To razliko je pri ugotavljanju problematike tujih študentov potrebno sprejeti kot dejstvo.«

V ljubljanskih študentskih domovih biva 104 tujih študentov, izmed katerih jih je 60 (1,5%) iz »tretjega sveta« (Afrika, Azija, arabske dežele). Nova zakonodaja za področje izobraževanja in štipendiranja ne pozna usmiljenja pri izpolnjevanju študijskih obveznosti in tako je bil enajstim od teh tujih študentov do junija 1992 postavljen skrajni rok, da zapustijo svoja bivališča v študentskih domovih. Če si zaradi začasnega neizpolnjevanja študijskih obveznosti brez statusa, ti torej ne preostane drugega, kot da popokaš svoje cunje in odideš. Toda KAM -nazaj v Afriko? Že res, da je pred vrati študentskih domov dolga vrsta čakajočih nadebudnih študentov, katerih problem pa ne bo rešen z izpraznitvijo ležišč enajstih kolegov. Pa tudi sicer bi si slednji z borno štipendijo (če jo sploh prejemajo) le težko plačali

letalsko vozovnico do daljne Afrike, Azije...

POVPREČNA ŠTIPENDIJA 10.000 SLT

Marsikomu bi se zdelo 10.000 SLT, kolikor je januarja znašala štipendija za tuje študente, precej denarja. Morda res, če vsoto primerjamo s povprečno štipendijo slovenskih študentov, ki je približno 6.000 SLT. Potrebno pa je upoštevati tudi določene razlike med njimi.

»Razlika med našimi in tujimi študenti je v tem, da so prvi - kljub nižji štipendiji - še vedno »doma« ali vsaj blizu doma. Čeprav bivajo v študentskih domovih, se lahko vedno zatečejo po pomoč k staršem, kar velja tudi za hrvaške študente. Meja navsezadnje le ni tako daleč. Ti štipendije v glavnem porabijo za žepnino, za vsakdanje drobnarije, kot so cigareti, kava... Tuji študenti pa si morajo za ta denar kupiti hrano, knjige in obleke, tako da jim prave žepnine ostane le malo oziroma nič. Potrebovali bi najmanj 15.000 SLT štipendije za golo preživetje, ker pa temu ni tako, so prisiljeni iskati zaposlitve preko Študentskega servisa.«

Med tujimi študenti v Sloveniji je od 30 do 40 štipendistov. Dosedanja praksa dokazuje, da jih večina štipendijo izgubi zaradi neizpolnjevanja študijskih obveznosti oziroma zaradi izgube statusa. Tisti srečneži, ki jim je status uspelo obdržati, pa prejemajo štipendijo od Republiškega ministrstva za šolstvo v približni višini dveh tretjin povprečne slovenske plače, ki naj bi zagotovila prejšnjo klavarno preživetje.

NEDEFINIRAN POLOŽAJ TUJIH ŠTUDENTOV

Splošni status tujega študenta v Sloveniji pravzaprav ni formalno določen oziroma jasno definiran. Povprečni dodiplomski študij slovenskih študentov traja 7,2 let (!). Za tuje študente je ta doba še kakšno leto daljša, saj se morajo najprej naučiti jezika. Če si v Sloveniji tujec in študiraš na eni izmed fakultet, tudi nimaš pravice pavzirati ali študirati ob delu! To sta pravzaprav edini resnici, s katerima seznanijo tujega študenta ob njegovem prihodu v Slovenijo. Formalni dokument, ki bi ga vsaj v osnovi seznanil z njegovimi pravicami in dolžnostmi, zaenkrat še ni napisan. Tako se zgodi, da je študentu brez pojasnila in določenega pravila odpovedana pravica bivanja v študentskem domu...

VISOKA ŠOLNINA

Vsota, ki jo je potrebno odšteti za šolnino, znaša za tuje študente 2000 ameriških dolarjev, kar je za Afričana, ki na različne načine zbira denar za preživetje v študijski deželi, pravi šok. Še posebej, ker se iz te vsote plačujejo tudi prispevki za zdravstveno zavarovanje v primerih študentov brez statusa, saj ministrstvo za šolstvo zagotavlja pokritje teh stroškov le štipendistom oz. študentom, ki študijske obveznosti redno izpolnjujejo.

Glavni problem predstavlja tujim študentom mentorstvo na fakultetah, ki je zvečinoma zgolj formalno in so velikokrat prav mentorji tisti, ki probleme, namesto da bi jih reševali, celo ustvarjajo in poglabljajo. Tuji študenti so že večkrat izrazili željo po ustanovitvi posebnega organa, ki bi formalno urejal njihove zadeve in bil hkrati posredniško telo med njimi in predstavniki oblasti. Ta prizadevanja do sedaj niso obrodila sadov. Glavni problem, ki so si ga naprimer letos zastavili mentorji, predstavlja omenjenih enajst tujih študentov, ki jim nameravajo zapreti vrata študentskega doma. Kot da bi ne bilo hujših problemov...

SO TUJI ŠTUDENTI RES BREME?

Tuji študenti za našo mlado državo torej pomenijo predvsem problem in breme (let's go West?), le malo ali nihče pa se ne ukvarja z njihovimi željami, da bi lahko v miru in brez večjih socialnih pritiskov študirali. Zaradi pretrganih vezi z bivšo Jugoslavijo so razrahljani tudi odnosi z neuvrščenimi državami, domovinami teh študentov, kar ima vzporedno za posledico nezmožnost vzpostavljanja stikov z vladnimi predstavniki teh dežel. Tako študentom ni zagotovljeni niti to zadnje pribežališče pred njihovimi težavami.

Skratka: Slovenija vodi do problematike tujih študentov nekakšno defenzivno politiko, ki se ne odziva na zahteve po spremembah niti se ne zaveda, da bi z minimalnimi investicijami lahko poiskala pot iz nastale dvoilčne situacije tujcev - študentov v naši državi.

Kakšni bodo spomini teh študentov na Slovenijo in študij v njej? In kaj, če so med njimi potencialni strokovnjaki, s katerimi bi želeli v prihodnosti sodelovati ali jih obdržati?

Petja Rijavec

ŠTUDENTSKE PREŠERNOVE NAGRADE (2.)

NATAŠA KOGOVŠEK, študentka 4. letnika Fakultete za elektrotehniko in računalništvo, smer avtomatika-kibernetika v medicini, je nagrado prejela za nalogo z naslovom: *Merjenje in modeliranje biomehanskih lastnosti skeletnih mišic*.

Iz obrazložitve k nagradi: V delu mlada raziskovalka predlaga izviran način ocenjevanja jakosti mišičnega krčenja. Mišično silo zaznava prek merjenja majhnih pomikov na sami mišici ali pa na pripadajoči tetivi. Primerjalna merjenja so bila opravljena na mišicah skočnega sklepa zdravih oseb ob hotenem krčenju in električno vzbujanem odzivu. Avtorica poudarja, da predlagani pristop omogoča ustreznejšo selektivnost kot običajno uporabljeno merjenje momenta. Delo oblikuje predvsem interdisciplinarnost, saj obsega biomehaniko, računalniško merjenje in biokibernetiko.

Ker je naloga temeljila predvsem na poskusih, sta Nataši ves čas stala ob strani mentor **prof. dr. Vojko Valenčič** in zdravnica **Helena Burger**. Od takrat, ko si je Nataša nalogo izbrala (ponudil ji jo je kot eno izmed tem sam profesor), je preteklo poldrugo leto, rezultati pa bodo v pomoč tudi omenjeni zdravnici, ki pripravlja doktorat iz te snovi. Nataša namerava še to leto diplomirati, potem pa bo študijsko delo nadaljevala z magisterijem.

TADEJA ZUPANČIČ, študentka podiplomskega študija arhitekture na Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo, za delo z naslovom: *Ubikacijske možnosti razvoja Univerze v Ljubljani*.

Iz obrazložitve k nagradi: Naloga izhaja iz želje Univerze v Ljubljani po celovitem in usklajenem reševanju njenih prostorskih razvojnih problemov. Cilj je torej prispevek k organiziranemu razvoju sistema prostorskega načrtovanja visokega šolstva. Delo obsega analizo izkušenj glede prostorskega načrtovanja univerz v svetu in uporabo teh spoznanj v reševanju prostorskih problemov Univerze v Ljubljani.

Raziskovalna dela so potekala v sodelovanju z mestno urbanistično službo in s strokovno službo Centra za razvoj Univerze. Rezultati elaborata pa naj bi pomagali Komisiji za prostorski razvoj univerze pri odločitvah o dokončni prostorski ureditvi ter usmeritvah Univerze v Ljubljani.

Tadeja je do zadaj prejela še dve drugi nagradi: od ministrstva za znanost je dobila enkratno nagrado pri diplomskem študiju in pa nagrado iz fundacije družine arhitekta Hacina za absolvente. Sicer pa zdaj kot mlada raziskovalka pripravlja magistrsko nalogo, ki predstavlja nadaljevanje nagrajenega dela. Ob mentorstvu **prof. dr. Jožeta Koželja** si je temo za nalogo izbrala sama, saj jo prostorski razvoj že od nekdaj zanima. Iz naloge so seveda nastali tudi članki, ki so ali pa še bodo objavljeni v glasilu Urbanističnega inštituta in v glasilu Društva arhitektov Ljubljane.

PRIMOŽ VITEZ, absolvent francoskega jezika in umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti, za delo z naslovom: *Pomenska in slogovna vrednost ločil pri Proustu*.

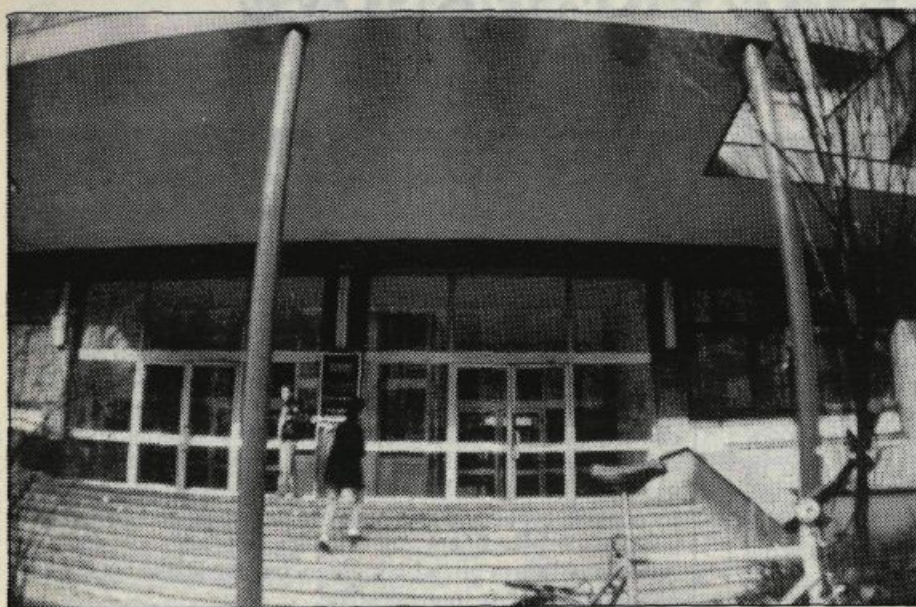
Iz obrazložitve k nagradi: Obravnava je posvečena zapletenemu, čeprav po ustaljenem mnenju dokaj obrob-nemu jezikoslovnemu vprašanju - interpunkciji. Avtor se je osredotočil na njeno rabo v prvem delu Proustovega ciklusa - V Swanovem svetu in pri tem primerjal živirnik s slovenskim prevodom Radojke Vrančič. Prizadeval si je osvetliti problematiko ločil z dokaj širokega diapazona francoskih bibliografskih virov in do nje zavzel suvereno stališče. V osrednjem analitičnem poglavju je pokazal odlično znanje in poznavanje francoskega jezika ter smisel za tehtne in točne interpretacije.

Preden se je Primož vpisal na Filozofsko fakulteto, se je lahko pohvalil kar z dvema gimnazijama, nekaj časa je bil na Šubičevi, nekaj pa na Poljanski gimnaziji. Na Oddelku za umetnostno zgodovino je diplomiral že leta '90, diplomsko nalogo z naslovom *Vpliv staroruskih ikon na figuraliko in abstrakcijo v slikarstvu 20. stoletja* pa so mu objavili v Zborniku za umetnostno zgodovino. Pravi, da se bo tudi v podiplomskem študiju usmeril v francosko jezikoslovje, kakor je dokazal že s svojo raziskovalno nalogo. Za temo se je odločil sam, kot pa pravi, mu je bil mentor, **doc. dr. Vladimir Pogačnik**, v veliko pomoč. Naloge se bodo razveselili predvsem prevajalci kakor tudi mladi raziskovalci, saj gre za zelo specializirano področje.

MIROSLAV PETROVEC, študent 4. letnika Medicinske fakultete, Odsek za medicino, za nalogo z naslovom: *Vpliv različnega števila podkožno presajenih celic Ehrlichovega ascitesnega tumorja na razvoj tumorja*.

Iz obrazložitve k nagradi: Morfoloških podatkov, zlasti o subkutano presajenem tumorju, je malo, zato smo se odločili, da analiziramo vpliv odmerka tumorskih celic in spola na razvoj tumorja, dinamiko rasti in histološko ovrednostimo metastaziranje.

Šlo je za en sam poskus, ki pa je trajal več kot šest mesecev oziroma več kot tisoč ur. Udeleženih je bilo 90 sokrvnih miši, ki so jim podkožno presadili tumorske celice. Vse poskuse je Miroslav opravil na fakulteti, sicer pa je že prej delal na Patologiji, tam spoznal mentorja **asist. dr. Antona Cerarja** in se hkrati navdušil za nalogo. Eksperimentalna naloga se je začela nekje v oktobru '90. Zdaj se Miroslav ukvarja že z novo nalogo, ki pa ne bo kandidirala za Prešernovo nagrado, saj to menda drugič ni mogoče. Tokrat podrobno opazuje viruse, ki naj bi povzročali raka, in, kot pravi, se bo prav gotovo dalo napisati kar nekaj člankov. In le-ti so konec koncev pomembni. Nagrajena naloga je bila objavljena že v Medicinskih razgledih, čez nekaj časa pa tudi v tujih revijah. Načrti za prihodnost so študijski: diploma in potem raziskovanje na področju eksperimentalne onkologije - na bazičnem nivoju. Želja še zdaleč ni od včeraj - Miroslav se je za medicino odločil že v sedmem razredu osnovne šole.

Križev pot YU-študentov

Skupina študentov iz bivših jugo republik je ekskluzivno za TRIBUNO predstavila težave in zaplete, s katerimi mora računati vsak študent iz nekdanje SFRJ, ki se namenja študirat v Slovenijo.

Že pred časom smo v TRIBUNU pisali o tem. (gl. TRIBUNO št. 2). Takrat smo se pogovarjali s pristojnimi z Ministrstva za šolstvo, ki so nam zatrčili, da pričakujejo skorajšnji podpis dogovora in torej rešitev tega problema, vsaj za hrvaške študente. Čeprav nam je Božena Kenig z Ministrstva za šolstvo takrat zatrčila, da bo vsaj glede Hrvatov vse rešeno že do konca februarja in da bodo v kratkem začeli z dogovarjanjem tudi s pristojnimi iz drugih bivših jugo republik, da bi vsaj olajšali težave, ki jih imajo po osamosvojitvi študenti iz teh republik v Sloveniji, se do danes, pa čeprav smo že sredi marca, ni zgodilo nič. Pogodba s hrvaško stranjo v zvezi z ureditvijo študentskega vprašanja ni podpisana, dogovori s pristojnimi iz drugih

republik bivše Jugoslavije se še začeli niso. Študentje, ki študirajo v Sloveniji, pa se vedno bolj soočajo s težavami, ki jim v mnogočem otežkočajo potek študija. Resda so Hrvati tu vendarle v nekoliko boljšem položaju kot študenti iz ostalih republik. O tem smo se takrat pogovarjali z Aleksandrom Žibertom iz Rovinja, ki v Ljubljani študira računalništvo. Njihova prednost izvira perdvsem iz bližine, tako da se vendarle lahko vsak teden čez vikend odpeljejo domov. Boljše so tudi PTT zveze; pošiljke s Hrvaške so kolikor toliko redne. Nekoliko lažje je tudi v denarnem smislu; čeprav je vprašnje štipendij spričo razpada nekaterih bivših zveznih štipendijskih skladov še vedno odprto, lahko študenti dvigajo štipendije na Hrvaškem in denar zamenjajo kar na mejnem prehodu po tečaju hrvaških bank v razmerju 1:1. Menjava hrvaških dinarjev v tolarje je možna tudi v Sloveniji v nekaterih bankah (v Ljubljani na Čopovi), vendar pa se morajo tu študenti soočiti z dejstvom, da bodo pri vsaki menjavi denarja izgubili okoli 30 odstotkov, za 100 hrvaških dinarjev je namreč moč dobiti le okoli 70 tolarjev. Pa vendar so vse te in še mnoge druge proceduralne težave, ki jih imajo pri svojem študiju v Sloveniji hrvaški

študenti, malenkostne v primerjavi s težavami, s katerimi se soočajo študenti iz ostalih jugo republik še zlasti tistih najbolj oddaljenih - Srbije, Črne gore in Makedonije. Zanima me, ali pristojni razmišljajo o tem, da večina od njih ni bila doma že več mesecev, štipendij ni že od junija dalje, telefonske zveze so motene zdravstvene usluge v Sloveniji je potrebno plačati (velja za vse študente, tudi slovenske), dovoljenje za bivanje velja le določen čas itd. Potem ko smo se o tem pogovarjali s pristojnimi, smo se zdaj odločili obrniti še drugo plat medalje in predstaviti poglede tistih najbolj prizadetih v vseh teh meddržavnih zapletih - študentov iz drugih republik nekdanje SFRJ...

Vse storitve je treba plačati, denarja pa ni...

Z mojimi sogovorniki smo se dogovorili za sobotno popoldne, pogovor je stekel v majhni podstešni sobici v študentskem naselju v Rožni dolini v Ljubljani. Sobica z eno posteljo in preprosto opremljena je bila kar premala za vso družbo, ki se je ob dogovorjeni uri zbrala tam. Vsi skupaj se med seboj dobro poznajo, nekateri že od prej, večina prihaja iz Srbije in skoraj vsi v Ljubljani študirajo tekstilno smer, prijatelje iz BiH in Hrvaške pa so spoznali tu v času študija. Še posebno pogosto se videvajo zadnje čase, kot sami pravijo, so jih še dodatno zbližale enake težave, s katerimi se srečujejo zdaj, ko so zvečine že tik pred koncem študija. In tako je stekel pogovor...

»Trenutno so največje težave z zdravstvenim zavarovanjem. Po novem je treba vse plačati v gotovini, od splošnega zdravnika do stomatologa. Ena sama plomba danes stane že pravo malo premoženje,« je za uvod povedala Dušica, absolventka tekstilne smeri, sicer doma iz okolice Beograda. »Dodatna težava je s tem, da bi nam po pravilih, ki so nekoč veljala, morali pokriti stroške zdravljenja v Srbiji tam, kjer smo prijavljeni in zavarovani. Seveda ob predložitvi receptov in računov. Vendar je to utopija, to povračilo ni potekalo usklajeno niti v času, ko je to še bila enotna država, danes pa o čem takem ne more biti niti govora,« je še dodal Aleksander, študent 4. letnika tekstilne smeri, doma iz Krupnja.

Kako priti do denarja?

Enako pereč je tudi problem denarja. Jugoslovanskih dinarjev v Sloveniji, pa tudi na Hrvaškem, ni mogoče menjati. Onemogočen je tudi poštni promet, tako da denarja ni mogoče nakazati preko poštinih nakaznic. Tako je ta problem prepuščen vsakemu študentu posebej in

njegovi iznajdljivosti. Študentje iz Bosne se, kot nam je povedal Miroslav, ki prihaja iz Zenice in študira računalništvo, znajdejo tako, da v Bosni menjajo dinarje v hrvaške dinarje pri kakem preprodajalcu po tečaju 1:1, nato pa hrvaške dinarje na meji s Slovenijo še enkrat zamenjajo, tokrat v tolarje, spet po tečaju 1:1. Študentom iz Srbije pa preostaja samo ena pot - menjava konvertibilnih valut. »Zadnjič sem v LB vprašala, kdaj bodo pričeli z menjavo jugoslovanskih dinarjev. Uslužbenka na okencu me je samo debelo gledala in me prepričevala, da jugo dinarjev ni več, zdaj obstajajo le še bosanski, hrvaški, makedonski itd. dinarji, ki jih tu še niso videli. Tako nam ostaja le devizna pot, pa še ta je otežkočena, ker poštinih nakaznic ni, potovanje domov je zelo zapleteno. K sreči imam prijateljico, ki je stevardesa pri JAT-u in pride z avtobusom JAT-a enkrat tedensko v Ljubljano in mi prinese marke ali dolarje od doma. Tu jih nato zamenjam v tolarje, kar je zame seveda izguba. V Beogradu lahko na črnem trgu dobiš za 1 marko okoli 120 dinarjev tu pa le 53 tolarjev. Nič bolje ni s štipendijami. Vsi mi smo jih nekoč dobivali, zdaj pa teh štipendij ne dobivamo že od maja meseca dalje. V podjetju, ki je štipendiralo Aleksandra, po novem niti slišati nočejo o štipendiranju in so štipendijo preprosto prenehali izplačevati. Tako se rešujemo z začasnimi honorarnimi zaposlitvami tu, če se pač kaj najde.« je povedala Dušica ob odobravanju ostalih. Kot že rečeno je pot domov silno otežkočena, svoje mnenje o tem je povedala Aleksandra, sicer študentka 4. letnika arhitekture. »Edina prava veza je JAT-ov avtobus, ki vozi vsak dan razen nedelje. Vožnja od Ljubljane do Beograda preko Madžarske traja 12 ur in še več, odvisno od zapletov na meji. No, ja, za dekleta še gre. Dogovorili smo se, da gre enkrat na mesec ena od nas domov in od tam pokliče tudi starše ostalih. Pri fantih je to seveda veliko težje. V Srbiji obstaja nevarnost nasilne mobilizacije v vojsko.« »Zato nisem bil doma že osem mesecev. Povsod po Srbiji potrebujem dovoljenje za gibanje, ki da izdaja vojska. Zdaj je to tako, da lahko malce pogoljufaš na meji, vkolikor poznaš policaje ali jih primerno podkupiš. Seveda pa je to zelo riskantno početje...« je dodal Goran, doma iz Krupnja. Podobno se godi tudi ostalim fantom, ki povečini niso bili doma že okoli šest mesecev. Neredno so tudi telefonske zveze: »Telefonirati v Srbijo je silno težavno in po novem tudi precej drago početje. Še najlažje je dobiti

zvezo ponoči, po polnoči. Zato sem se dogovorila s straši, da jih kličem takoj po polnoči, ko z vzpostavitev zvez ni nikakršnih težav. Seveda pa zato potrebujem denar, saj po novem slovenska pošta zaračunava 1 minuto pogovora s Srbijo okroglih 36 tolarjev, tako kot za Afriko,« je potožila Mirjana, ki prihaja iz Užic in je prav tako kot večina ostalih v 4. letniku tekstilne smeri.

Kako dobiti stanovanje...

V komisiji za sprejem študentov v študentske domove v Ljubljani obstaja neka čudna logika. Med prosilci imajo prednost študenti s statusom in državljanstvom Slovenije, nato sledijo tisti iz zamejstva. Do tu vse lepo in prav, nato pa pride do nelogičnosti; študenti iz Afrike, Azije in od drugod imajo prednost pred tistimi iz jugo republik, pa še tu obstaja neka nova logika - študent iz

v privatnih sobah neke v Ljubljani, kar pa je seveda precej drago. Žalostno je tudi, da so vse doslej, kot so nam povedali naši sogovorniki, imeli en sam razgovor z vodstvom doma glede njihovega statusa v prihodnje. In še na tem sestanku, ki je bil že novembra meseca, ni bilo nikogar z ministrstvom, ki se ukvarjajo s temi vprašanji, takih pa je po novem kar pet (ministrstvo za šolstvo, zdravstvo, finančno, za notranje in zunanje zadeve). Sicer pa doslej ni bilo kakih primerov razlikovanja zaradi narodnosti. »Na fakulteti je doslej vse v redu. Profesorji so zelo korektni, prav tako tudi njihovi asistenti, tako da glede tega doslej nismo imeli kakih težav. Tudi v vodstvu doma so bili doslej korektni, še posebej gospa Prežljeva, ki nam je na tem sestanku novembra obljubila, da bo skušala pomagati, kolikor se bo le dalo. Sicer pa drži, da vse doslej nismo imeli kakih rednejših stikov s pristojnimi in da tudi nihče od njih niti ni skušal kaj svetovati ali karkoli drugega. Z ministrstvom ni bilo nikogar in od tistega sestanka z vodstvom doma smo ostali prepuščeni sami sebi in svoji iznajdljivosti,« so nam zatrdili vsi sogovorniki. Določene težave so tudi z dovoljenji za bivanje, ki jih morajo imeti vsi študenti iz tujine, torej tudi bivših jugo republik (gl. TRIBUNO št. 2). Pri pridobitvi teh dovolilnic ni težav, čeprav je treba, po besedah Dušice, zato kdaj tudi čakati v vrsti in zamuditi predavanja na fakulteti. Težave so z veljavnostjo, dovolilnice lahko namreč dobijo samo redno vpisani študenti, absolventski staž pa lahko traja le eno leto. »S tem smo praktično prisiljeni, da končamo študij v

Foto: Iztok Dimc

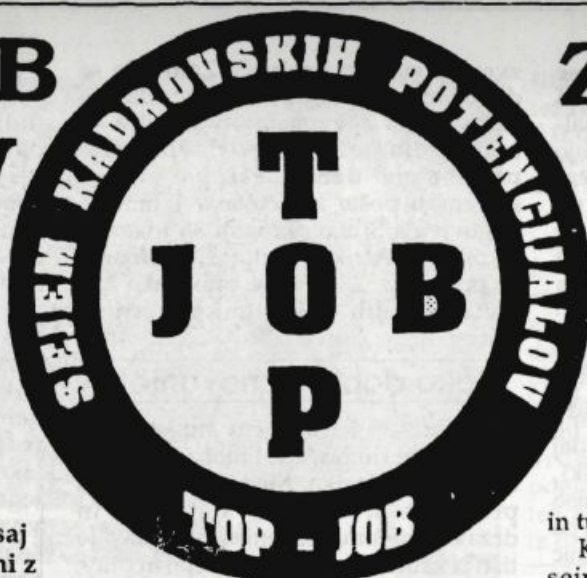
Istre ima naprimer prednost pred tistimi iz Zagreba. Oddaljenost kraja bivanja od kraja šolanja očitno ne igra kake posebne vloge. Zato nas zanima, če že govorimo, da je status študentov iz bivše Jugoslavije enak statusu ostalih tujcev (Afrika, Azija), zakaj se tega ne držimo tudi v praksi. Po vsem tu povedanem je namreč na dlani, da imajo vsi študenti bodisi iz Afrike, Oceanije ali od drugod prednost pred tistimi iz nekdanjih jugo republik, njihov status je namreč trenutno enak tistim, ki prihajajo z Marsa. To dokazuje tudi lista prosilcev iz drugih republik, ki so se septembra prijavili na razpis za študentske domove, med katerimi prevladujejo Hrvati, nekaj je študentov iz BiH in le par iz Makedonije in Srbije. Njihovih prošenj omenjena komisija niti obravnavala ni, čeprav je na listi kar 68 imen, tudi takih iz Istre in vpisanih v višje letnike (3. in 4.). Le zakaj?

Tako tem študentom ostaja le bivanje

predvidenem roku štirih let in diplomo po enem letu absolventskega staža, sicer nam dovolilnice ne veljajo več in moramo zaprositi za turistično vizo, ki spet velja le tri mesece, ali pa se preprosto izseliti. Res ne vem, kako bo s tistimi študenti, ki svoj študij v Sloveniji šele pričenjajo?« pravi Aleksander, ki je k sreči, kot tudi vsi ostali, že pri koncu svojega študija. Pa saj res, kako pa bo država poskrbela za tiste študente iz bivše YU, ki svoj študij šele pričenjajo, in ali bodo vsem tem študentom, ki bodo končali faks v Ljubljani, doma priznali diplomo? Ali bodo pristojni v Sloveniji priznali diplomo beograjske, sarajevske fakultete vsem tistim slovenskim študentom, ki tam študirajo? Radi bi verjeli pristojnim z ministrstva za šolstvo, da se bo vse v kratkem uredilo. Pa se bo res? Samo od sebe gotovo ne...

Marko Hribar

TOP-JOB POSLOV ŠTUDE

ZA ZA ANJE NTOV

Več sto tisoč Slovencev na cesti brez dela: to je kruta realnost, ki nam grozi v bližnji prihodnosti in ki se ji bomo težko izognili. Posebej prizadeti bomo zopet študentje, saj bodo mnogi fakultetno izobraženi z veseljem opravljali dela, neprimerna njihovem dejanskemu znanju. Kajti mnogi, ko bodo končali študij, kruha s poštenim delom ne bodo mogli služiti. Z namenom, da se takšno stanje prepreči, bo 6. maja v Ljubljani po vzoru tujih univerz sejem kadrovskih potencialov Top-job, ki predstavlja novost na področju zaposlovanja mladih, fakultetno izobraženih kadrov.

Obisk sejma bo brezplačen

O podrobnostih glede sejma smo se pozanimali pri vodji projekta, Miri Veljič. »Če gledamo na podjetje kot dinamično gospodarsko celico, ki se nenehno odziva na reakcije trga in celotnega narodnega gospodarstva, je jasno, da se na način, kako posamezna podjetja izvajajo svojo kadrovsko funkcijo, spreminjajo. Pri tem se porajajo novi načini, stari pa se spreminjajo in odmirajo. Na tujih univerzah je zato že običaj, da vsako leto pripravijo posebne prireditve, kjer poskrbijo za stik med študenti na eni in podjetji na drugi strani. Te prireditve poznamo pod različnimi imeni (Career Fair, Kariere 2000, Jobing), pri nas pa smo ta projekt poimenovali sejem kadrovskih potencialov Top-job,« je poudarila Mira Veljič. Sicer pa ideja o sejmu prihaja s strani organizacije AIESEC - mednarodnega združenja študentov. Ta deluje v okviru KOMISP (Kordinacijski odbor za mednarodno izvajanje strokovnih praks), ta pa v okviru ŠOU. Pri nas bo sejem letos prvič, zato se seveda postavlja vprašanje, kdo bo celotno prireditev financiral. »V tujini je običaj, da firme plačajo sodelovanje na sejmu. Pri nas pa bo to promocijsko leto, zato bodo lahko podjetja svoje ponudbe predstavila zastonj. Za organizacijo sejma kadrovskih potencialov Top-job smo se povezali z Zavodom za zaposlovanje, Ministrstvom za delo in

Gospodarsko zbornico Slovenije. Omenjene institucije in ŠOU pa bodo tudi primaknile celine za izvedbo prireditve.« Po besedah Mire Veljič so vabila za sodelovanje poslali

okrog 70-80 podjetjem, računajo pa, da se bo sejma udeležilo od 20 do 30 firm. Te bodo iz vseh branž in tako bodo zastopana vsa področja, ki zanimajo študente. Če bo dovolj denarja, bodo sejem kadrovskih potencialov Top-job organizirali v hali Cankarjevega doma. V nasprotnem primeru pa na Ekonomski fakulteti. Sejem bo 6. maja, od 10. do 17. ure. »Sejem bomo tudi dodatno propagirali v medijih, s plakati in z okroglimi mizami na temo naraščajočebrezposelnosti. Pričakujemo, da ga bo obiskalo vsaj 2000 študentov. Verjetno pa bo največ tistih, ki že iščejo službo.« Želja organizatorjev je, da bi podobno prireditev organizirali spomladi vsako leto. Vstop za študente bo letos prost, če bodo hoteli, pa bodo lahko ob vstopu za majhne denarce kupili brošuro, kjer bodo predstavljena vsa podjetja in potek prireditve. Vsak študent bo lahko ob obisku prostovoljno izpolnil vprašalnik, kasneje pa se bo na podlagi tega izdelana obširna in zanimiva baza podatkov, ki jo bodo lahko uporabljala podjetja.

Kaj ponuja Top-job?

Na sejmu bodo svoj interes našli tako podjetja kot obiskovalci. Podjetje bo lahko predstavilo svoje razvojne načrte, še posebej pa potrebe po novih kadrih (številu in strukturi), po določenih vrstah usmeritve in dodatnih izobrazbah študentov, dobilo pa bo tudi neposredno informacijo o trenutnem in

bodočem stanju določenih profilov izobrazbe. In seveda najbolj bistvena komponenta - podjetje bo prišlo v neposreden stik s študenti ter se z njimi pogovorilo o potrebah in tudi problemih, ki jih tarejo.

Kaj nudi Top-job obiskovalcem sejma? Predvsem bo povečal obveščenost študentov o pogojih zaposlovanja nasploh ter o možnostih zaposlitve v konkretnem podjetju. Prav tako bodo predstavljene različne možnosti oziroma področja zaposlitve, ki jih imajo študentje različne fakultete. Sejem kadrovskih potencialov Top-job bo študentom olajšal izbiro posamezne študijske smeri glede na potrebo bodočih dajalcev zaposlitve. S tem pa bo seveda posredno zmanjšano število brezposelnih mladih strokovnjakov.

Prav tako bo zanimiv videz in struktura sejma. Vsako podjetje (razstavljalec) bo imelo na voljo svojo stojnico. Predstavniki podjetja bo odgovarjal na vprašanja študentov ter po potrebi delil pisno gradivo oziroma reklamni material. Vsak razstavljalec pa bo omenjen na pakatu in brošuri. Kakšna bo finančna plat sejma? Udeležba je za študente in podjetja brezplačna (stojnica, plakat, brošura), proti plačilu pa so možne tudi druge oblike predstavitve (npr. predavanje, najem avdiovideo opreme, objava oglasa v brošuri, dostop do baze podatkov o študentih, računalniški prezentacijski program). In še to: obiskovalci sejma si bodo lahko v posebnem prostoru ogledali petnajstminutne predstavitve posameznih podjetij in njihove dejavnosti, ki bodo trajale ves dan. Razpored predstavitev podjetij bo objavljen v brošuri.

Takšne in podobne akcije je seveda treba pozdraviti z odprtimi rokami, saj nam mora biti vsem skupaj interes študentov in njihova življenjska eksistenca v prvem planu. Lahko samo upamo, da se prireditev ne bo končala klavrno v stilu »plesala je eno poletje«. Če se seveda vse skupaj ne bo ponovno zataknilo pri denarju, ki ga, tako kot ponavadi, za študente in njihove interese ne bo »dovolj«.

Domen Rant

Intervju: Sašo Dravinec

Katedra, ki je bila nekoč glasilo mariborskih študentov, je po besedah njenih urednikov že pred desetletjem presegla biltensko usmeritev in zaplula v humanistično-kulturne vode. Takratna odločitev je dandanašnji, ko na medijski tržnici, polni rumenega tiska, z razteseno vsebino ne moreš ustvarjati »nerumenih« pretresov, kot edina možna našla pot iz labirinta. Profesionalizacija in specializacija jo je sicer odvrnila od študentov, a povezala z izobraženci in rodila teoretsko prilogo Izpod pulta. Postala je svobodna in odgovorna le svojim bralcem in sebi, medtem ko mora Tribuna trpeti diktat nekakšnih študentskih predstavnic in predstavnikov, študentskih forumov, ki jih je zob časa pripeljal na rob intelektualnega propada, in birokracije, ki je študentsko revolucionarnost zamenjala s papirnatimi vojnami. Pa še cel kup nekakšnih nezavednih anarhistov se je, kot hrvaški begunci v Slovenijo, zateklo v nekdanj menda strumne vrste. Za Tribuno že pripravljajo krste, Katedra pa je naklado uspela dvigniti med 5 in 6000 izvodov, med katerimi je polovica naročnikov. Sašo Dravinec je njen odgovorni urednik, eden od vodnikov iz labirinta in naš glavni vodnik po redakciji.

TRIBUNA: Razkorak med TRIBUNO in KATEDRO je vedno večji. Medtem ko se prva po polževo vse bolj usmerja k študentom, vi iščete novo ciljno populacijo?

DRAVINEC: Vsi vemo, da so študentje zelo slabi bralci, še posebej, če prihajajo s tehničnih fakultet, ki pa v Mariboru prevladujejo. Če bi se obrnili k njim, bi morala Študentska organizacija kriti večino stroškov, saj

Maribor in KATEDRA za mizo.

KATEDRA

- MARGINALCI V SVETU

iz republiškega kulturnega proračuna priteče na številko približno le deset odstotkov potrebnih sredstev. Toda študentska organizacija je v razsulu, Študentski servis kot največji potencialni prinašalec denarja pa deluje izven nje. Samo z reklamami pri nakladi 9000 izvodov - toliko je v Mariboru študentov - nikakor ne bi šlo. Seveda sodelovanja s študentsko organizacijo, ki je formalno še vedno naš ustanovitelj, ne zavračamo. Če želijo imeti študentski bilten, ga lahko v celoti naredimo, le denar morajo priskrbeti.

Sicer pa se Katedra transformira v zavod in eden od glavnih ustanoviteljev naj bi bila tudi mariborska Univerza. Tako bomo lahko pdprli njen nadaljnji razvoj v humanističnih znanostih, morda pa tudi poskrbeli za informiranost študentov o njihovih lastnih dejavnostih. Trenutno smo akademski časopis, ki, nekoliko bom neskromen, črpa iz najbolj pozitivnih tradicij evropske zahodne civilizacije. Kot mesečnik (da ne bo pomote: pri polni zavesti) spremljamo kulturne pojave doma in po svetu. Imamo se za marginalce; marginalne sredine so nam središčne. Tudi če pišemo o

politiki, izhajamo iz kulture. Že častitljivih 32 let pod mariborskim sonce bi moralo ustvariti neko zrelost, vsekakor pa smo ključno povezani z identiteto tega mesta.

TRIBUNA: Vedež in revež sta obratnosorazmerna. V uredništvu sicer vedežev nimate, imate pa verjetno nek (samoupravno povedano) plan razvoja?

DRAVINEC: Gradimo nekakšen zaključen informacijski krog, ki pa ne bo hermetično zaprt oziroma naravn nan na samozadovoljevanje. Letos bo pod našim okriljem prvič izšla zbirka šestih knjig - prvenci in prevodi - ki naj bi sčoma postala redna. Prirejamo predavanja in razprave, v kratkem pa pričakujemo veliki met. V sodelovanju z MARŠ-om (mariborski študentski radio, o.p.) naj bi za mestno kabelsko televizijo pripravljali 20-minutne dnevnike. Ker smo premajhni, da bi imeli lastno tržno agencijo, skušamo tako na vse ostale možne načine prodreti v druge

medije. Ne slepimo se namreč s tem, da bi lahko v kratkem naklado za dvakrat ali trikrat povečali, zato je dodatna (komercialna) dejavnost nujna.

Gregor Preac

NEKOČ DAVNO, STA SE NA UREDNIŠTVU
TRIBUNE CEPILA MED IN MLEKO....

TODA KMALU SO PRIŠLI
ČRNI ČASI....

IN TRIBUNA SE JE ZNAŠLA V
ENIH SAMIH VELIKIH TEŽAVAH (STRAH
NI VOTEL, PA TUDI S PISKROM NIMA
KAJ OPRAVITI...)...

NEK NOVINAR SE JE NAPOSLED ODPRAVIL VO-
HLJAT ZA KRIVCEM VSEH PROBLEMOM...

HITRO JE SPOZNAL, DA TISTI KATEREGA
IŠČE SPRETHO SKRIVA SVOJE SLEDI...

ZNAŠEL SE JE V
GROZNI DILEMI....

VSEENO PA JE BIL PREPRIČAN, DA
NJEGOV CILJ NI RAVNO DALEČ...

ZATO SE JE ODLOČIL NEUTRU-
PLJIVO VRTATI NAPREJ....

IN NAPOSLED MU JE USPELO PRITI
DO PRVIH PRAVIH PODATKOV.....

KRIVEC JE BIL PRAV TIŠTI KATE=KEGA JE ŽE DOLGO SUMIL.....

ŽANDAR LUKO, RAZSIPNIK SVOJE LASTNE PAMETI IN TUJEGA DENARJA...

ZASNOVA REALSOCIALISTIČNEGA DIKTATORJA...

DIKTATURIR

TRIBUNO JE HOTEL PODKREPITI SVOJIM LAKOMIM POTREBAM, KO PA JE VIDEL, DA MU TO NE USPEVA NAJBOLJE...

JE ENOSTAVNO SPISAL REP MED NOGE.....

REVOLTIKAN ZAKADI TAKEGA PODLEGA DEJANJA.....

PA SE JE NOVINAR OPLOČIL NAKREPITI KONEC CELI BURKI, ENKRAT ZA ZMERAJ...

ŽANDARJA LUKA JE NAPADEL Z VSEMI RAZPOLOŽLJIVIMI SREDSTVI IN GA ZA ZMERAJ IZLOČIL IZ IGRE... KDOR ZGODOVINE NE POZNA.....

PROJEKTNE DELAVNICE PRI ŠOU V LJUBLJANI

Projektne delavnice pri ŠOU v Ljubljani so letos zaživele že drugo leto. Projekti prvega letošnjega natečaja, razpisanega januarja, že delujejo. Prijave za drugi letošnji natečaj sprejmejo do 31. marca v tajništvu ŠOU na Kersnikovi 4.

Lani so izpeljali tri natečaje za projektne delavnice, letos naj bi jih razpisali vsak drugi mesec. Naslednji razpis bo torej maja.

Odkod zamisel o projektih delavnicah?

Projektne delavnice so realizacija študentskih interesov, ki bi zaradi pomanjkanja finančnih sredstev drugače ostali neuresničen. Na ŠOU so prihajale prošnje za finančno podporo pri študentskih projektih in namesto, da bi obravnavali posamezne prošnje, so razpisali natečaj za takšne projekte. Projekti, ki jih ŠOU podpre, začnejo delovati kot projektne delavnice. ŠOU odobri finančna sredstva, nudi pomoč pri realizaciji projekta in pri iskanju sponzorjev.

Finančna komisija pri ŠOU odloča o

tem, katere projekte podpreti in katere ne, oceni realne stroške za izvedbo in določi višino finančne podpore. Finančna sredstva so predvidena v finančnem načrtu ŠOU. ŠOU ne financira osnovnih sredstev, pač pa do 50% realno ocenjenih stroškov projekta.

Kdo sme konkurirati za finančna sredstva?

Konkurira lahko ali študent ali neformalna skupina z več kot polovico študentov. Kandidirati ne morejo politične stranke ali verske skupine, študentski poslanci, delovna telesa parlamenta, študentska vlada, člani, svetovalci, delovna telesa študentske vlade.

Prijava na natečaj

V prijavi je treba prikazati finančno konstrukcijo - prihodke po virih in odhodke po vrsti stroškov projekta - in pa določiti tistega, ki je pripravljen prevzeti odgovornost za izvedbo projekta.

Študentski interes

Razen tega, da so projekti finančno izdelani, je pomembno, ali projekti ustrezajo študentskemu interesu. Upravičenci do finančnih sredstev so

določeni, študentski interes pa je preširok pojem, da bi ga natančno določeni kriteriji mogli zajeti. Financiranje tržno zanimivih projektov ni študentski interes, prav tako nefinanciranje političnih strank in verskih skupin, kar zapišejo že kriteriji za upravičence do finančnih sredstev.

V finančni komisiji so študentje z različnih fakultet. Tako finančna komisija pokriva različna interesna področja, kar omogoča karseda objektivno odločanje, saj s projekti nastopajo študentje z različnih fakultet.

Januarske projektne delavnice

Na prvem letošnjem razpisu januarja je ŠOU odobrila pet od trinajstih prijavljenih projektov. Projekti so v pripravi. TRIBUNA bo sproti obveščala, kdaj in kje si lahko projekte ogledate.

Januarski projekti

1. »Projekt študentskega doma Gerbičeva 59« - povezovanje med študenti
2. B. Urh: »Arhitekturni natečaj«
3. D. Šolar: Video »Sanje«
4. B. Zupan: »Razstava arhitekturne fotografije in skice«
5. J. Šuligoj: »Kuhinja za invalide«

SUBVENCije ZA PREHRANO

CENE:

Od 60 do 85 SLT za kosilo. Izbirate pa lahko med 15 lokali po Ljubljani.

KJE KUPITE BONE:

BLAGAJNA ŠTUDENTSKE ORGANIZACIJE NA KERSNIKOVI 4.

KDAJ:

Do 23.3.1992 v ponedeljek in sredo med 15.30 in 16.30,

od 26.3.1992 dalje vsak:

TOREK 10 - 12

SREDA 13 - 15

ČETRTEK 10 - 12.

KAKO:

Bone dvignete ob predložitvi indeksa (ali domske izkaznice) in osebne izkaznice (ali potnega lista, če gra za študenta, ki ni naš državljani).

Število kosil je omejeno (15 obrokov mesečno na študenta).

IZJAVA ZA JAVNOST

Študentska organizacija Univerze v Ljubljani obvešča javnost, da je začela sama reševati katastrofalni socialni položaj študentov, saj so proceduralni postopki, ki jim podlega državna birokracija, prepočasni za študentski želodec. Poleg popustov v več ljubljanskih gostinskih podjetjih, ki so jih študentje deležni ob nakupu bonov, bo Študentska organizacija tudi subvencionirala nabavo teh bonov v višini 60 SLT na osebo ter tako znižala ceno kosila za dobro polovico. Verjetno je od več poudarjati, da je subvencioniranje prehrane za študente iz študentskega denarja, ki je namenjen razvoju občutljivih dejavnosti, skrajni ukrep, v katerega pa nas sili nevzdržni položaj študentov na področju prehrane, predvsem pa mačehovski odnos države do tega problema.

Znašli smo se namreč v paradoksalni situaciji, kjer smo se študentje prisiljeni preživljati brez kakršnekoli družbene pomoči in je preživetje vsakega študenta prepuščeno njegovi iznajdljivosti in globini žepov njegovih staršev. Ker smo mnenja, da bi morala država poskrbeti vsaj za redno prehrano in normalno bivanje svojih bodočih intelektualcev, pričakujemo, da bodo celotna sredstva, ki smo jih namenili za subvencioniranje prehrane, vmjena, kakor tudi, da bo država poskrbela za nadaljnje subvencije na področju prehrane. V nasprotnem primeru bomo študentje prisiljeni svoje nezadovoljstvo nad socialno politiko države izraziti na prepričljivejši način.

Za ŠOU v Ljubljani
minister za informiranje:

Andraž Zorko

CENEJŠA PREHRANA ZA ŠTUDENTE

VSI POPUSTI VELJAJO OB PREDLOŽITVI VELJAVNEGA INDEKSA

GP KLASJE

POPUST: 15 % oziroma 20 %
POD KAKŠNIMI POGOJI:
ob nakupu vrednostnih bonov v višini najmanj 1000 oziroma 2000 SLT.
KJE DVIGNETE BONE: v bistroju LAKOTNIK na Ajdovščini.
KJE UPORABLJATE BONE: v bistroju Lakotnik in na STROJNI FAKULTETI, Aškerčeva 12.

GP DAJ-DAM

POPUST: 20 %
POD KAKŠNIMI POGOJI:
ob nakupu vrednostnih bonov v višini najmanj 1000 SLT.
KJE DVIGNETE BONE: gostilna RIO, Titova 4.
KJE UPORABLJATE BONE: restavracija Daj-Dam, gostilna Pri Mraku, gostilna Kolovrat, gostilna Rio, fast food Rio-ham-ham in gostilna Livada.
POSEBEN POPUST: če v gostilni RIO zamenjate vrednostne bone za bloke za kosilo, dobite dodatnih 10 % popusta, se pravi skupaj 30 % popusta pri nakupu blokov za prehrano.

GP RESTA

POPUST: 15 %
POD KAKŠNIMI POGOJI:
ob nakupu najmanj 10 blokov za kosilo.
KJE DVIGNETE BONE: v obeh lokalih.
KJE UPORABLJATE BONE: restavracija Topniška 33 in restavracija na Aškerčevi 3 (odprta med 12.30 in 14.00). Obe restavraciji sta v stavbah GP Grosuplje.

GP LJUBLJANA

POPUST: 15 %
POD KAKŠNIMI POGOJI:
ob nakupu vrednostnih bonov v višini najmanj 500 SLT.
KJE DVIGNETE BONE: Restavracija TRIGLAV, Miklošičeva 12, in LJUDSKA KUHINJA, Streliška 12.
KJE UPORABLJATE BONE: restavracija in pizzerija Triglav, Ljudska kuhinja, gostilna Lovec, bistro Stari Tišler, bistro Petkovškov hram in bistro Sodček.

MAXI MARKET

POPUST: 15 % in 20 %
POD KAKŠNIMI POGOJI:
ob nakupu vrednostnih bonov v višini najmanj 1000 oziroma 2000 SLT.
KJE DVIGNETE BONE: na blagajni v samopostrežni restavraciji Maximarket.
KJE UPORABLJATE BONE: samopostrežna restavracija Maximarket.
Vrednostni boni veljajo za vse gostinske storitve, razen za nakup tobaknih izdelkov.

GP VIČ

POPUST: 5 %
POD KAKŠNIMI POGOJI:
ob nakupu najmanj 5 blokov za malico ali kosilo.
KJE DVIGNETE BONE: bloke lahko nabavite v vseh gostinskih lokalih, vrednostne bone pa na Gradaški 10.
KJE UPORABLJATE BONE: gostilne Mirje, Pod lipo, Pod vrbo, Pri Vinski trti in Pod Rožnikom (Čad).
POSEBNA UGODNOST: v Gostilni Mirje je kruh ob kosilu ali malici za študente brezplačen.

KLUB B-51
GERBIČEVA 51a
LJUBLJANA
61000

OTVORITEV RAZSTAVE

»PRIPRAVA NA BLEIZEM«

1.4.1992 OB 21.00

AVTORJI:
BORIS RAČIČ
IGOR PAVLOVIČ
VILMA MALEČKAR

TRIBUNA PARTY

25.3.1992 od 21.00 do 3.00

TER TUDI NA
DAN NORCEV

1.4.1992
21.00 - 3.00

TRIBUNA IN GORENJE NAGRAJUJETA!

1. NAGRADA: ELEKTRIČNI ROČNI MEŠALNIK GORENJE
- 2.-4. NAGRADA: NAROČNINA NA TRIBUNO -
CELO LETO BREZPLAČNO, TRIBUNA NA DOM...ŠE SVEŽA!
- 5.-10. NAGRADA: KNJIGE EMONICE IN STUDIE HUMANITATIS

POGOJ ZA SODELOVANJE: NAROČITI SE MORATE NA TRIBUNO!
NAROČILNICA = KUPON ZA SODELOVANJE = THE BEST POTEZA

Spodaj podpisani _____ želim postati naročnik

(ime in priimek)

Tribune. Pošiljajte mi jo na _____

(ulica)

(kraj)

Izjavljam, da imam status rednega
študenta: DA - NE

(obkroži pravilni odgovor)

LETNA NAROČNINA: ŠTUDENTJE 700, OSTALI 1.400 SLT.

LJUBLJANA

12.-15. marec 92

SLOVENIJA V EVROPI

Takšen je bil naslov t.i. kongresa, ki se je odvijal prejšnji vikend (12. - 15.3.1992) v slovenski prestolnici v organizaciji AEGEE Ljubljana in o katerem ste najbrž že brali v dnevnem časopisju (zlasti Dnevnik) ali pa ste kaj zaznali na televiziji. Kar se samega »kongresa« tiče, je treba takoj povedati, da to ni bil - kakor so si mnogi neseznanjeni predstavljali - klasičen kongres v smislu zbiranja delegatov z vseh koncev Evrope (temu v AEGEE-ju pravijo agora). Besedi »kongres« bi v domači terminologiji lahko našli ekvivalent »seminar« ali »simpozij«. Zato tudi samo zveneče ime »Slovenija v Evropi« ni pomenilo tega, da se bo celoten AEGEE ukvarjal s slovenskimi problemi, pa vendar, dragi moji, lahko vam je žal, da niste bili tam in da se v AEGEE niste včlanili že prej.

Prišlo je nekaj čez 80 za Slovenijo zainteresiranih (na takšen ali drugačen način) bodočih poslovnežev iz Evrope (zlasti iz Italije, Avstrije in Nemčije, našli pa so se še Madžari, Francozi, Nizozemci, pa Španec, Čeh itd.). Ti bodo morda, če ne drugega, še kdaj priromali k nam kot turisti ali pa vsaj raztrobili po svojih domačih logih, da v Sloveniji ni vse tako črno, da je dežela varna & lepa in da so - končno - kremšnite & blejske grmade na Bledu le 1200 lir oziroma da je pir le 1 marko... Tega so se hvala bogu zavedali tudi naši oblastniki in se kar v precejšnjem številu odzvali povabilu sijajnih organizatorjev, ki so bili v glavnem člani izvršnega odbora AEGEE Ljubljana. V petek 13. so gostje & domači AEGEE-jevci sodelovali na okrogli mizi v impresivni dvorani World Trade Centra v Smeltu, kjer se je nabrala ministrska smetana pa še nekateri gostje, vključno z direktorico Centra za usposabljanje vodilnih delavcev na Brdu pri Kranju, dr. Danico Purg (za ostala imena pogledjte v dnevno časopise), medtem ko se predsednik republike zadevice ni mogel udeležiti. Sledil je turistični del kongresa: zvečer je scena zaživela v Menzi v Rožni dolini, v soboto pa so se »aežejevci« podali na Blejski grad, ob jezeru na slaščice ter nato na kosilo v Bohinj, kjer smo se lahko naslišali pohval o nedotaknjenosti narave in o tihi alpski lepoti. Zvečer se je zgodil na Ljubljanskem gradu dober gala

Europe party, z dobro plesno muziko tja do 3h zjutraj, v nedeljo pa so goste odpeljali še na Postojnsko v tamkajšnje jame & votline. Skratka: bilo je fajn in za drugič se kar potrudite, da boste zraven.

Kaj torej sploh je AEGEE? Kratica pomeni Association des Etats Generaux des Etudiants de l'Europe, kar lahko podomachimo v Združenje evropskih študentov. Ljubljanska »antena« (podružnica) AEGEE je bila ustanovljena 1991 in njeni člani so bili od tedaj tako aktivni, da so si priborili toliko pozornosti ali, če hočete, pompa kot nobena druga mladinska organizacija pri nas, vsaj v pozitivnem smislu ne! AEGEE je tudi edina organizacija, ki povezuje študente in mlade diplomante, in to z »vseh vetrov«, se pravi z vseh mogočih fakssov, ter je v tem smislu to tako krovna študentska organizacija in ne specializirana za faks ali dva, kakor je to običaj pri drugih.

AEGEE je nekakšen katalizator ali - če hočete - odskočna deska za tiste, ki hočejo v življenju uspeti: managerje, poslovneže, najrazličnejše strokovnjake v naravoslovnih & tehničnih vedah, marketingu, odnosih z javnostjo. Namerno sem se izognil sintagmi (bodoči) yuppieji, vendar, če vam ustreza, lahko tudi to...

Podjetna dekleta in fantje, o katerih so žal prej pisali v Managerju (februarska cifra) kot v Tribuni, so namreč organizirali serijo seminarjev pod imenom Aegeejeva poslovna šola. Doslej sta bili izvedeni dve

predavanji, na katerih so predavali sami aežejevci, v času, ko boste imeli v rokah to Tribuno, pa bo mimo tudi tretje, na katerem bo predaval dr. Mitja Tavčar iz Iskre Holdinga. Dogovarjajo se z imeni kot so dr. Andrej Vizjak z A.T.Kearneya, dr. Peter Kraljič iz McKinseya in Jeremy Salomons iz Career Counseling. če plakatov za to niste videli (ali ste jih ignorirali), potem ste informacijsko slepi, saj se svetijo po vseh faksih. Kakorkoli že - odslej ste vabljeni!

Članarina za AEGEE je 30 DEM letno, s tem pa si pridobite nekaj privilegijev, kot so pravočasno informiranje o relevantnih zadevah, o morebitnih (poceni) poletnih jezikovnih tečajih po Evropi, spoznavanje mnogih podobno mislečih ali sorodno usmerjenih... Če vas stvar zanima, se oglasite: sedež je na KOMISP-u na Kersnikovi 4 v drugem štuku, soba 203; sicer pa se lahko pojavite tudi v krčmi Pod Gankom blizu Tivolija, kjer se vsak torek od 19h naprej srečujejo izvršni odbor AEGEE Ljubljana ter še nekateri najbolj zavzeti. Pogledati ni greh - pridite in se prepričajte!

Miodrag Djurdjevič

1. Katja Cerjak, vodja mednarodnega oddelka na ljubljanski univerzi v akciji.

...pravijo Avstrijci in mislijo zelo resno. Ker so tudi oni kljub svoji toliko opevani nevtralnosti slednjič ugotovili, da Evropo potrebujejo bolj kot ona njih. In da lahko pridejo vanjo samo z znanjem. Z znanjem tistih, ki so danes še smrkavci, jutri študenti in pojutrišnjem gospodje v poštirkanih srajcah.

pravilno odločil, da ne bi »lutil« s faksa na faks in tako izgubljal dragoceni čas - da bi se torej čim prej in čimbolj uspešno podkoval z znanjem in služil narodu.

Potemtakem bi s moral avstrijski študent počutiti kot kralj. Pa vendale ni čisto tako. Povprečna študijska doba v Avstriji znaša od sedem do osem let (celo pri nas smo malo na boljšem) in procent tistih, ki nikoli ne končajo faksa, je naravnost katastrofalen. Busekova reforma univerze, ki naj bi med drugim drastično omejila t. i. »Familienbeihilfe« (neke vrste otroški dodatek, brez katerega predvsem študenti z manj premožnimi starši dejansko ne bi mogli študirati), ki predlaga »ekonomizacijo univerze« (pri čemer bi ta kratko potegnile predvsem duhovne znanosti) in ki predvideva za dosedanje avstrijske razmere precej grobo razločevanja med »dobrimi« in »slabimi« študenti (če študent tri semestre zapored ne opravi nobenega izpita, ga avtomatično vržejo s faksa), je izzvala med avstrijsko študentarijo zelo burne reakcije. Vedeti moramo namreč, da se je lahko avstrijski študent doslej poljubno dolgo vpisoval na faks in užival vse ugodnosti, ki jih nudi študentski status. Ministru za šolstvo, gospodu Buseku, očitajo, da bi iz »množične univerze, dostopne vsakomur« spet rad naredil »elitno univerzo«, na kateri bi se namesto zdajšnjih 220.000 šolalo le 100.000 študentov. Kdo bo zmagal, študenti ali minister, zaenkrat še ni jasno, vemo samo to, da se minister Busek kljub velikemu napovedovanju in pompoznemu pričakovanju ni prikazal na sejmu.

Pa se za konec ozrimo še na slovensko udeležbo. Stojnici obeh slovenskih univerz sta pač odsevali stanje pri nas - tako da o kakšni pretirano privlačni propagandi študija v Sloveniji ne moremo govoriti. Navala sicer ravno ni bilo, kljub temu pa je kdo nenehno hodil naokoli. Bodisi da je šlo za koroške Slovence, ki se včasih še vedno poigravajo z mislijo, da bi poskusili tudi pri nas. Ali pa za kakšne entuziaste, ki se jim zdita Slovenija in slovenščina enostavno eksotični. Pa tudi takšnih je bilo veliko, ki bi se radi šli zares »moving« - in recimo po dveh semestrih študija v Avstriji in dveh v Španiji poskusili tudi pri nas. Vsi takšni pa so bili praviloma kmalu razočarani. Ker slovenska univerza v nasprotju z mnogimi madžarskimi in češkimi pač ne ponuja nikakršnih programov v angleščini ali nemščini - in ker je za povrh fleksibilnost posameznih fakultet bolj ali manj na stopnji nič. Vendar kljub temu - bili smo tam. Navezali smo veliko kontaktov, se pokazali svetu in videli, kaj vse se še moramo naučiti. Predstavi Slovenijo kot deželo možnosti. Tudi študijskih, na koncu koncev. Do pravega izobraževalnega marketinga pa smo seveda še daleč.

Irena Samide

ŠTUDENT NAJ BO!

In tako so organizirali Informacijski sejem študijev in poklicev, ki je potekal od 5. do 8. marca 1992 na Dunaju. Neke vrste naš informativni dan, bi lahko rekli. Ki pa vendarle z našim informativnim dnevom nima veliko skupnega.

Sejem, namenjen v prvi vrsti maturantom in tistim v zadnjih razredih srednje šole. Tistim, ki - blagor njim! - natančno vedo, kaj hočejo študirati in iščejo na sejmu čimveč informacij in materialov o svoji bodoči študijski smeri. Namenjen tudi tistim, ki imajo samo neko megleno idejo in jo želijo čimbolj konkretizirati, približati realnim možnostim in zanimanjem, pa tudi vsem tistim, ki niti približno ne vedo, kaj bi sami s sabo po končani srednji šoli. Vsi ti lahko na enem samem mestu dobijo ogromno informacij, primerjajo med različnimi univerzami in smermi, se odločajo tako med klasičnimi univerzami kot v zadnjem času vse bolj popularnimi dveletnimi koledži (ki pa so - zaradi skrbno zasnovanih, učinkovitih in koncentriranih programov, velike fleksibilnosti in naravnosti k praksi - na dosti boljšem glasu kot naše višje šole) ali pa za neposreden vstop v poklicni svet, v različna podjetja, ki vabijo maturante s privlačnimi plakati in medenimi reklamnimi obljubami - navsezadnje se zavedajo, da lahko iz njih zgnetejo karkoli po svoji podobi in obliki.

Pa vseh tistih 50.000 obiskovalcev, ki se je štiri dni s polnimi vrečkami propagandnega materiala potikalo po sejmskih stojnicah dunajskega Messepalasta, seveda niso bili samo maturanti, ogromno je bilo študentov, ki so sicer že vpisani na eno od dvanajstih

avstrijskih univerz, pa bi si radi ogledali in poskusili še kaj drugega - bodisi na drugi študijski smeri ali pa na drugi univerzi. Avstrijci so vzeli povezovanje Evrope čisto zares. In ker je tudi nostalgija po nekdanji habsburški monarhiji vedno bolj živa, nas ne sme presenetiti, da je na sejmu poleg 87 avstrijskih razstavljalcev sodelovalo 43 univerz ter višjih šol s ČSFR, Poljske, Madžarske, Ukrajine, Nemčije, Francije, Španije in Slovenije. Kar 18 jih je bilo s Češke in Slovaške, Slovenijo pa sta zastopali obe - mariborska in ljubljanska. Najrazličnejše domače in tuje univerze so kar tekmovalle med seboj, katera bo pritegnila več obiskovalcev - z videokasetami, kričeče opremljenimi stojnicami, raznoraznimi kupčki informacij, brošuricami, pa tudi s plakati, kuliji in podobnim, najbolj glasni in najbolj temperamentni so bili Španci iz Madrida, ki so eno popoldne privlekli s seboj celo študentsko glasbeno skupino Tuna de la Universidad de Valencia, ki je vse sejmšče napolnila s tipičnimi zvoki španskih kastanjet. Pa to še ni vse. Na sejmu so ponujali tudi okrog 250 različnih videokaset, na katerih so bili predstavljeni vsakovrstni poklici in ki si jih je vsakdo lahko ogledal, na razpolago je bila obsežna knjižnica z vsemi potrebnimi in nepotrebnimi informacijami, vseskozi pa so se na posebnem odru predstavljale različne univerze s svojimi programi in vabile bodoče študente, da jih obiščejo. Poleg tega so vsenaokrog stale posebne svetovalne stojnice - 17 vse skupaj - na katerih se je lahko vsakdo s strokovnjaki posvetoval o svojih željah in možnostih. Vse samo zato, da bi se človek zagotovo

ORGANIZIRANJE ŠTUDENTOV V ITALIJI

Organiziranje študentov v Italiji ni urejeno z zakonom. Z vladne perspektive spadajo študentje v okvir Univerze in prek te v domeno Ministrstva za znanost in univerzo. Študentski vpliv na delo univerz je zelo omejen v primerjavi s tem, kar si lahko privoščimo mi. Svoje predstavnike imajo v Akademskem senatu (podobno kot pri nas Univerzitetni svet) in različnih odborih univerze. Za kakšnekoli pobude si morajo zagotoviti večinsko podporo v organu, kjer so, podobno kot pri nas, še profesorji in predstavniki administracije. Pri volitvah rektorja študentje nimajo besede, tudi sicer z njim nimajo rednih stikov.

Ker v Italiji torej ni krovne študentske organizacije na nivoju fakultet, univerz ali države, je vsa študentska politika omejena na strankarske študentske odbore in komisije. Ti organi sestavijo za študentske volitve svojo listo kandidatov. Volilna udeležba se standardno giblje okrog 5%. Poglavitno delo študentskih strankarskih list se začne in končuje pri organizaciji sestankov, zborovanj in raznašanju propagandnega materiala. Financiranje te dejavnosti je v večini primerov zagotovljeno iz proračuna strank. Pomembne strankarske liste študentov so npr. Catolici populari ali FUCI (iz frakcij krščanske demokracije), Lista de sinistra (levičarji), FUAN (neofašisti), podmladki različnih strank ter interesne skupine povezane z ljubeznijo do piva in »pašte«. Politično razlikovanje je v Italiji tradicionalno že v srednjih šolah. Študentske strankarske liste med seboj praviloma ne sodelujejo; značilna so medsebojna trenja, ki včasih prerastejo v politična obračunavanja vseh vrst.

Zaradi takih razmer italijanski študentje v nacionalnem smislu ne sodelujejo neposredno v mednarodni študentski politiki.

Razširjeno je mednarodno sodelovanje v okviru Evropske gospodarske skupnosti - izmenjave študentov preko programov Erasmus in Tempus.

V zadnjih letih se kaže tendenca oblasti, da bi financiranje univerze »poenostavila« s privatizacijo. Vzporedno s tem se je pokazala tudi pobuda po zvišanju vpisnin (šolnin). Leta 1990 so zato italijanski študentje z množično stavko bojkotirali tovrstno

V Italiji ne poznajo enotnih stanovskih nadstrankarskih organizacij študentov. Enotno organizacijo so imeli le v času fašizma - Gioventu Universitaria Fascista. Razpadla je skupaj s kolapsom režima.

Polarizacija med študentsko populacijo, ki se kaže tudi v organiziranju, se začne takoj z ustanovitvijo strank po vojni. Do leta 1968 je bil skupni pritisk na oblast še običajen. Med študentskimi protesti v tem času pa pride do močne konfrontacije različnih ideoloških opredelitev.

Medsebojna trenja in odnosi z državo vodijo celo v pojav ekstremnega uporništv. Idejna zasnova Rdečih brigad ter raznih nacionalističnih in neofašističnih skupin je nastala prav med tedajno študentsko mladino.

politiko države (Rubertijev zakon). Organizirani so bili v gibanju La pantera (panter), ki je pozivalo k enotnosti in vztrajnosti.

Večina študentov obiskuje državne univerze, kjer znaša šolnina od 200.000 Lit naprej, na privatnih univerzah pa so cene vsaj desetkrat višje. Pogojev za prestop v višji letnik ni. Študent lahko brez omejitev napreduje v višji letnik in si potem na tak način tudi podaljšuje absolventski staž. Vseeno pa velja zah-

teva, da mora študent opraviti vsaj en izpit v osmih letih. Če temu ni zadoščeno, se mu izbrišejo vsi izpiti, ki jih je morebiti že opravil, prekine pa se tudi status študenta.

V Italiji ne poznajo praktično nobenih kadrovskih ali socialnih štipendij. Za podiplomski študij so bolj pogoste. Razpišejo jih privatne ustanove in podjetja, ki si na tak način zagotavljajo najsposobnejše kadre. Za študente, ki dokažejo izredno nizek družinski dohodek ali težke družinske razmere, so zagotovljene subvencije za hrano, bivanje, nakup knjig in podobno. V Italiji si študentje ne morejo pomagati z neobdavčenim začasnim in občasnim delom, kot ga poznamo pri nas. Na trgu delovne sile in tudi pri davkih so izenačeni z ostalimi državljani. Zaradi pomanjkanja denarja si mnogi poiščejo delo ali začasno prekinejo študij. Najpogosteje je vir dodatnega zaslužka honorarno delo, inštrukcije ali delo na fakulteti. Hrana v študentskih menzah je močno znižano z državno subvencijo in znaša v Trstu okrog 1200 Lit na obrok. Kot običajno imajo študentje popuste pri kulturnih prireditvah, uporabi prostorov za športne aktivnosti in podobno.

Na tržaški univerzi je med približno 5000 študenti okrog 600 Slovencev. Slovenska skupnost ima mladinsko sekcijo, v okviru katere si prizadeva za čim boljši položaj študentov.

Jožko Možina

OSEBNA REINTEGRACIJA

Ali ni tvoja usoda, da živiš raztreseno, da ti kar naprej primanjkuje časa - pa kljub temu ne živiš izpolnjeno, da si že naveličan sebe in svojega vsakodnevnega ritma življenja? Če ne želiš več biti suženj razpoloženj drugih ljudi, če se nočeš več vdajati priučenim bivanjskim vzorcem..., če želiš zaživeti drugače - bolj sproščeno, kreativno, usklajeno s seboj in potrebami ter zahtevami okolja,

potem si z meditacijo in metodami ozaveščanja na tečaju OSEBNA REINTEGRACIJA lahko pridobiš mir, moč in kreativnost, da zaživiš tako, kot ti hočeš.

Tečaje organizira Center za duhovno kulturo, vsak 2. in 3. četrtek v mesecu, ob 18. uri na Srednji šoli za strojništvo, Aškerčeva 7. Informacije: (061) 556-822, pon., četr. 10-12, ter sre. 15. - 17. ure.

University of Toronto

UNIVERZA

Torontska univerza je namreč univerza v pravem pomenu besede. Zavzema velik del v centru mesta. Na sredi je Hart House, kjer je center študentskega življenja. Gre za staro stavbo, podobno kot je naša pravna fakulteta, le da je trikrat večja. V njej poteka življenje študentov, od prehranjevanja, počitka ob kavici in kaminu, vpisovanja v razne tečaje pa tudi čisto preprostega posedanja in druženja.

Okoli te glavne stavbe so posamezne fakultete, ki pa so med sabo zelo povezane in je zato dosti lažje dobiti kvalitetne skupne prostore kot npr. knjižnice, ki so najsodobneje opremljene. Med fakultetami so parki, športna igrišča, pošta, univerzitetna policija. V Severni Ameriki lahko pride na univerzo namreč samo univerzitetna policija, v kateri so sicer zaposleni pravi policaji, toda s stališča avtonomnosti univerze lahko le oni skrbijo za red na njenem območju, od parkiranja naprej.

Zadnji krog na univerzi pa sestavljajo študentska domovanja. So vseh vst. Od pravih študentskih domov, ki so bili za te namene narejeni, privatnih hiš, ki so prirerjene za študentsko delovanje, pa vse do navadnih hiš, ki jih stanodajalci dajejo v najem študentom. Urejeno je namreč tako, da so celotne četrti okrog univerze rezervirane za študente.

ŠTUDENSKO ŽIVLJENJE

Kljub temu, da je na Univerzi v Torontu preko 30.000 študentov, se človek ne počuti kot v getu ali npr. v našem študentskem naselju v Rožni dolini. Fakultete, knjižnice, športne dvorane, spremljajoči objekti, parki se namreč prepletajo tako, da so na nevsiljiv način namenjeni predvsem študentom in da se človek zares lahko počuti kot doma.

Poskrbljeno je tudi za tuje študente, za katere je zgrajena stara vila, v kateri je internacionalni študentski center (ISC). Tam so tečaji angleščine, razna obvestila, od oglasov za stanovanja do popoldanskega dela. Večina etničnih skupin ima svoja združenja. Tako sem našel poleg ostalih tudi Združenje srbskih študentov in Združenje hrvaških študentov. Slovenskega na žalost ni.

Tudi študentska organizacija na Univerzi v Torontu domuje v stari vili sredi univerze. Prijazno so me sprejeli na pogovor. Lahko nas pohvalim, da nismo v Ljubljani dosti

U OF T

Univerza v Torontu oz. U of T, kot jo vsi imenujejo, spada med pet najboljših v Severni Ameriki. Pred več kot sto leti je nastala iz katoliške, protestantske in židovske fakultete, vendar se vpliv še danes vidi vsaj po univezitetnih cerkvah, ki so v središču vsakega od delov univerze. Ni edina univerza v Torontu, ker je mesto preveliko in se nekateri študenti, ki bi imeli radi parkirni prostor za svoj avto, vpišejo na univerzo v Scarborough ali kako drugo v predmestju.

slabše organizirani kot naši kolegi v Torontu. Seveda imajo oni dosti več materialnega zaledja in stoletno tradicijo. Vendar se je tudi v Kanadi treba vsak dan znova boriti za izobraževanje in boljše življenje študentov.

Ravno ko sem bil tam, so imeli dve aferi, ki sta burili študentske duhove. Z medicinske fakultete so namreč odpustili 80 tehničnih sodelavcev in hoteli znižati število vpisanih na za 10 odstotkov. Zaradi protestov je moral odstopiti dekan medicinske fakultete. Delavce pa so sprejeli nazaj na delo.

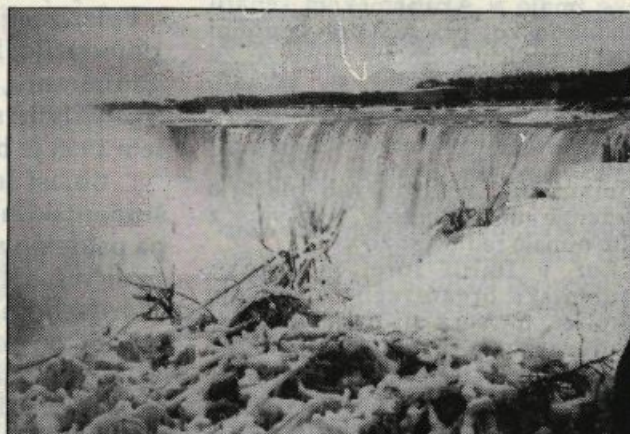
Študenti pa so na pobudo in ob organizaciji študentskega parlamenta blokirali promet okoli univerze in tako zahtevali več prehodov čez cesto do univerze.

Študentsko organizacijo vodi predvsem študentski parlament, ki izvoli svojega predsednika, podpredsednika ter vodje komisij za zunanje sodelovanje univerze, notranje delovanje univerze in notranje delovanje študentskega življenja. Tako študentski parlament izvršuje svojo oblast preko svojega predsedstva ter raznih komisij. Seveda so določene akcije pri njih neobičajne za naše razmere. Tako imajo posebno skupino, ki spremlja ženske zvečer po osmi uri iz knjižnice do stanovanja.

Imajo tudi močno založniško dejavnost. Tako imajo poleg uradnega časopisa študentskega parlamenta še polno neodvisnih študentskih časopisov. Svoj časopis imajo tudi zaposleni na univerzi.

Ker predel okoli univerze pripada res študentom, je njim namenjeno tudi fotografiranje, knjigarne in seveda številne okrepčevalnice, ki priskrbijo tudi hrano na dom, po posebnih študentskih cenah.

Športno življenje poteka po številnih igriščih, pa tudi parkih. Imajo veliko pokrito dvorano z bazenom, teniškim igriščem ipd. Zanimivo

Niagarski slapovi pozimi

je, da imajo ves čas polno, saj so objekti na voljo tako študentom kot za višjo ceno tudi ostalim obiskovalcem.

Za študente je namenjena tudi posebna študentska potovalna agencija. Z zares nizkimi cenami in potovanji, namenjenimi predvsem za študente, je zmeraj dobro obiskana. Ponuja študijska potovanja po Evropi, pa tudi ostalih delih sveta. Dajejo tudi informacije o raznih študentskih izmenjavah.

SLOVENCI NA U OF T

Po vojni v Sloveniji in žalostnih dogodkih na Hrvaškem so tudi v Kanadi vedeli, od kod prihajam. Hrvaško združenje študentov Univerze v Torontu je imelo predavanje o situaciji pri nas, tako da so tudi študentski časopisi polni polemik med Kanadčani hrvaškega in srbskega rodu. Vendar z večletno demokratično tradicijo in poslušom za drugače misleče ostajajo polemike na primerni ravni. To je pač svoboda mišljenja in tako so npr. socialistični študenti priredili demonstracije ob napadih kapitalističnih osvajačev na Irak, prav tako pa ves čas delijo po univerzi protestne letake proti gospodarski blokadi Kube.

Naj še enkrat poudarim, da mi je bilo na Univerzi v Torontu najbolj všeč zato, ker gre za univezo, kot sem si jo zmeraj predstavljal, ne pa za fakultete razmetane po celem mestu, da o študentskih domovih ne govorimo.

Stanislav Raščan

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

**Columbia
Pictures**
— & —
**MLADINA
FILM**

predstavljajo

LAŽ IMA KRATKE NOGE

(Another You)

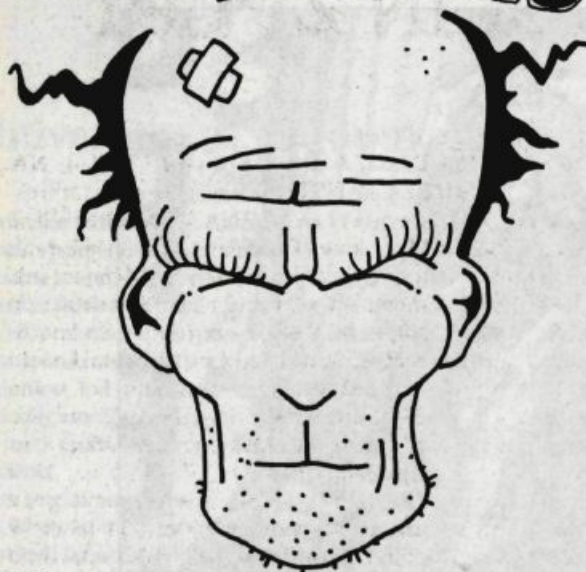
Richard Pryor in Gene Wilder, ki smo ju nedolgo tega videli v komediji NIČ NE VIDIM, NIČ NE SLIŠIM (*See No Evil, Hear No Evil*), ponovno nastopata skupaj v zabavni pripovedi o pouličnem prevarantu, ki ga izpustijo iz zapora pod pogojem, da skrbi za patološkega lažnivca, ki so ga ravno takrat odpustili iz umobolnice.

Režija: Maurice Phillips.

Igrajo še: Mercedes Ruehl (KRALJEVI RIBIČ), Stephen Lang,
Vanessa Williams, Phil Rubenstein.

NA SPOREDU V KINU VIČ

WANTED DEAD

Harry je na pol zamižal na eno oko in dejal:

- Go ahead, make my steak.

Ko je bil zrezek gotov, je Harry izpljunil ugasnjeno cigaro in s kulinaričnim, na pol zamižanim izrazom na zdrapani fasadi, dejal:

- Raw like nov. To moraš cook till fuk, če ne, je meso krvavo. Pa še malo majarončka dodaj.

Kuhar je zase zagodrnjal nekaj v stilu lick mu prick and eat the shit, vendar je vzel hrano nazaj in cvrl naprej.

- Swell.

Kuharju je šlo že vse malo na ponev in je s strašnim YAMAHA! krikom napadel Harryja. Ta pa je ravno copulate with Sharon Tate in je dobil nož drito skoz čreva. Kuhar si je obrisal mačeto v predpasnik in v stilu don't-žur-on-my-tur dejal:

- Kisser mu pisser you dead Red! Če boš še kdaj fuk the cook, ti bom fry the eye.

Takoj je prikrakala Rdeči Vran iz gozda Not-forgotten-and- unforgiven in tulil, da mu bo kick the rit in da bo najebal po partijski liniji, nakar je kuhar odgovoril z zelo cool maniro:

-Don't srach too much.

In je sraka šla. Nasploh je bil kuhar danes zelo dobre volje za igranje vloge glavnega junaka. Kaže, da se je preveč prevzel, in prišla je čudovita usnjena ženska torbica s kvadratsttim vzorcem in naredila crocodile the senile in sva midva ostala brez glav-

Gimpel Eck No. 2

THE UNFORGIVEN

Dirty Harry se je počasi bližal svojemu nasprotniku. Revolver zastrašujočega kalibra je ready and deadly mirmo počival v njegovi roki in čakal na pritisk kazalca na sprožilec. Harryjev nasprotnik je s hitrimi, živčnimi pogledi iskal možnosti rešitve, vendar je bil potisnjen v kot. Brezupno je potegnil nož.

nega junaka. Ostala je samo torbica, pa še to je vzela Sharon Tate.

Ko sva že pri tem: kdo je požgal Reichstag? Po moje se je Dolfe šel fry the gay in stew the Jew in so pomo-

toma zažgali še zavese, nakar je šla svetovna zgodovina v franže. Druga varianta je, da so si enega zrolali in da je Zippo padel v kanto z nafto. Don't drk when you frk. Tako je, če se sam odločiš, da bo create your own fate. Še en poperček: kdo je razsul Banske Dvore? Po vsem tem lahko rečem, da so stavke sindikatov en sam smoke of the cunt. Živ hell.

Takoj, ko sem omenil pekel, sem se spomnil mojih podnajemniških dni.

Jutro je. Mačka se dere na balkonu. Spet hoče žret. Kje naj pa mleko najdem, mačka trapasta, če nimam štipendije? In sem dog the cat. Sicer ima pa žival čisto prav. Jutri zjutraj se grem k sosedi dret pod okno za malo mleka. Ona je moja landloridica. Ni fino biti undertaker za strašne denarje pri kaki zajebani prasici, ki ji je samo do tvoje kože na tepihu in zrezka iz tvoje riti. Nekatere stvari se krvavo vtisnejo v spomin, da imamo potem kaj vnukom za povedat. Ostanejo Unforgiven, dokler ne pride Creeping Death in greš h Master of Puppets. Ampak še vedno ti ostane nekaj časa za kakšen žur, tupatam.

Ah, those were the days... Tako malo je žura danes, da sem bil že čisto pozabil, kako je, če si stone cold crazy, kako je, če imaš potem mačka... Cela dva tedna sem zbiral tolarčke, abstiniral pri cigaretah in pivu, obnavljanje svojega spačka Pagija sem preložil še za en mesec in uspelo mi je zbrati skupaj nekaj

denarja za en žur. Sem si rekel, bom lepe naše brucke povabil na zabavo, da se spoznamo.

Ahh, viđ radosti, viđ veseeeelja! Punce, lepe, mlade, so se pokazale v vsej svoji krasoti. Ena lepša od druge. I'm in love, baby, I mean love, baby. V starih dobrih cajtih bi jo peljal v en megakul plac, poslušala bi stisnmuzko, pila bi same take pijače, za katere rabiš pol ure, da jim izgovoriš ime in tri dni dela, da lahko to plačaš ...

Časi kušnrocka in fuk komadov so minili in moja nova radost se bo morala zadovoljiti z mojim stereom, kjer se vrti skoraj izključno smo Metallica in včasih kaj klasike. Za take stvari moraš biti ves čas stone cold crazy, če ne greš lahko zaradi mene puching up daisies. Jaja, draga moja, žal te ne morem peljat na Danielsa, nič več Four Roses, fertik deu. Naslednje leto ti bom podaril zlate uhane. Letos ti bom pa ušesa zluknjal.

Žur je bil živ. Začeli smo s tremi pivi in eno buteljko na obzidju, na piramidi, zadaj za našim faksom. Računal sem na nekaj uric, potem pa domov, nakar se je pojavil nek bajen denar in se je vse skupaj končalo pred mojo bajto ob pol enih zjutraj. Briljantno. Naslednje jutro pa ajajajajaj, glava ko vrata, vse je šlo narobe. Na faksu sem potem slišal, da sem prejšnji večer srečal ene prijatelje, in je bil živ užas, ampka v to se ne bom spuščal.

Jaja, pomlad je tu, ane? Kmalu je bo konec, pa kaj zato. Nisem jaz kriv, če TRIBUNA izide samo enkrat na dva tedna. Napišite peticijo, da hočete TRIBUNO imeti tedensko. To bo nam, novinarjem, zelo všeč, ker bomo imeli več dela in več honorarčkov. Beri TRIBUNO, izobražuj se!

Mickey the Muchek & Looka the Kotzbeck

SPORED LJUBLJANSKE KINOTEKE

23.03.92

VOHUN, IMENOVAN ŠIVANKA (EYE OF THE NEEDLE), V. Britanija, 1981. Režija: Richard Marquand. Glav. vl.: Donald Sutherland, Kate Nelligan, Christopher Cazenove, Ian Bannen, Alex McCrindle.

METEŽ (MEČAVA), Hrvatska, 1977. Režija in scenarij: Antun Vrdoljak. Glav. vl.: Slobodan Pervolić, Milka Podrug-Kokotović, Zvonko Lepetić, Vera Zima, Vinko Kraljević, Fabijan Šovagović, Mato Ergović.

24.03.92

IGRA Z JABOLKOM (HRA O JABLKO), CSSR, 1976. Režija: Věra Chytilová. Glav. vl.: Dagmar Bláhová, Jiri Menzel, Evelyn Steimarová-Rytířová.

MEFIŠTO (MEPHISTO), Madžarska, 1981. Režija: István Szabó. Glav. vl.: Klaus-Maria Brandauer, Rolf Hoppe, Krystyna Janda, Karin Boyd, Ildikó Bánsági.

27.03. - 29.03.92

NEZNANEC JE PRIŠEL Z DEŽJEM (LE PASSAGER DE LA PLUIE/ L'UOMO VENUTO DALLA PIOGGIA), Francija/Italija, 1969. Režija: René Clément. Glav. vl.: Marlène Jobert, Charles Bronson, Jean Gaven, Marc Mazza, Gabriele Tinti.

30.03.92

VIKEND NA DEŽELI (NA SAMOTE U LESA), CSSR, 1975. Režija: Jiri Menzel. Glav. vl.: Josef Kemr, Zdeněk Svěrák, Dana Kolářová, Ladislav Smoljak, Náda Urbánková.

31.03.92

KRVNI SORODNIKI (BLOOD RELATIVES/ LES LIENS DE SANG), Kanada/Francija, 1977. Režija: Claude Chabrol. Glav. vl.: Donald Sutherland, Stéphane Audran, Laurent Malet, Aude Landry, David Hemmings.

01.04. - 02.04.92

KRIKI IN ŠEPETANJA (VISKNINGAR OCH ROP), Švedska, 1972. Režija in scenarij: Ingmar Bergman. Glav. vl.: Harriet Andersson, Ingrid Thulin, Liv Ullmann, Kari Sylwan, Erland Josephson, Georg Arlin.

03.04.92

CARMEN, Španija, 1983. Režija: Carlos Saura. Glav. vl.: Antonio Gades, Laura Del Sol, Paco de Lucia, Cristina Hoyos, Juan Antonio Jimenez, Sebastian Moreno.

04.04. - 05.04.92

KONJENIKI (THE HORSEMEN), ZDA, 1970. Režija: John Frankenheimer. Glav. vl.: Omar Sharif, Jack Palance, Leigh Taylor-Young, Peter Jeffrey, Eric Pohlmann, Despo David De Keyser.

Prosimo občinstvo, da ne zamuja predstav.

BISERI ZA OGRILICO

O LEPOTICI IN ZVERI

Petek, 27.03. - nedelja, 29.03.92

NEZNANEC JE PRIŠEL Z DEŽJEM (Le Passager de la Pluie)

René Clément je eden izmed velikih francoskih režiserjev, ki pa ga je t.i. »novi val« tako povozil, da se od tega ni nikoli več povsem pobral. Najspomnimo, da gre za avtorja, ki je za svoja filma **BITKA ZA PROGO** (La bataille du rail, 1945) in **PREKLETI** (Les maudits, 1946) dvakrat zapored prejel Grand prix v Cannesu (l. 1946 in 1947) takoj zatem pa l. 1949 še nagrado za režijo na istem festivalu, za film **ZIDOVI MALAPAGE** (Au delà des grilles/ Le mura di Malapaga, 1948). Njegova naslednja mojstrovina, **PREPOVEDANE IGRE** (Les jeux interdits, 1952), poetična, nežno-okrutna pripoved o vojni, kot jo doživljajo otroci v Franciji najprej ni bila najbolje sprejeta in film so celo izločili iz programa canneskega festivala, zato pa so ga z navdušenjem sprejeli drugod po svetu in v Benetkah je Clément zanj prejel Zlatega leva. Med njegovimi uspešnimi filmi iz 50-ih let je še komedija **GOSPOD RIPOIS** (Monsieur Ripois, 1953, glav. vl. Gérard Philipe), po **GERVAISE** (1956), ekranizaciji romana Emila Zolaja (scenarij Jean Aurenche in Pierre Bost) pa je Clément postal tarča kritikov, zbranih okoli **Cahiers du Cinéma**, ki so mu očitali, da svojo režijo preveč podreja scenariju, in so ga zato uvrstili med značilne predstavnike »cinéma d'adaptation« (kar je imelo pejorativen pomen).

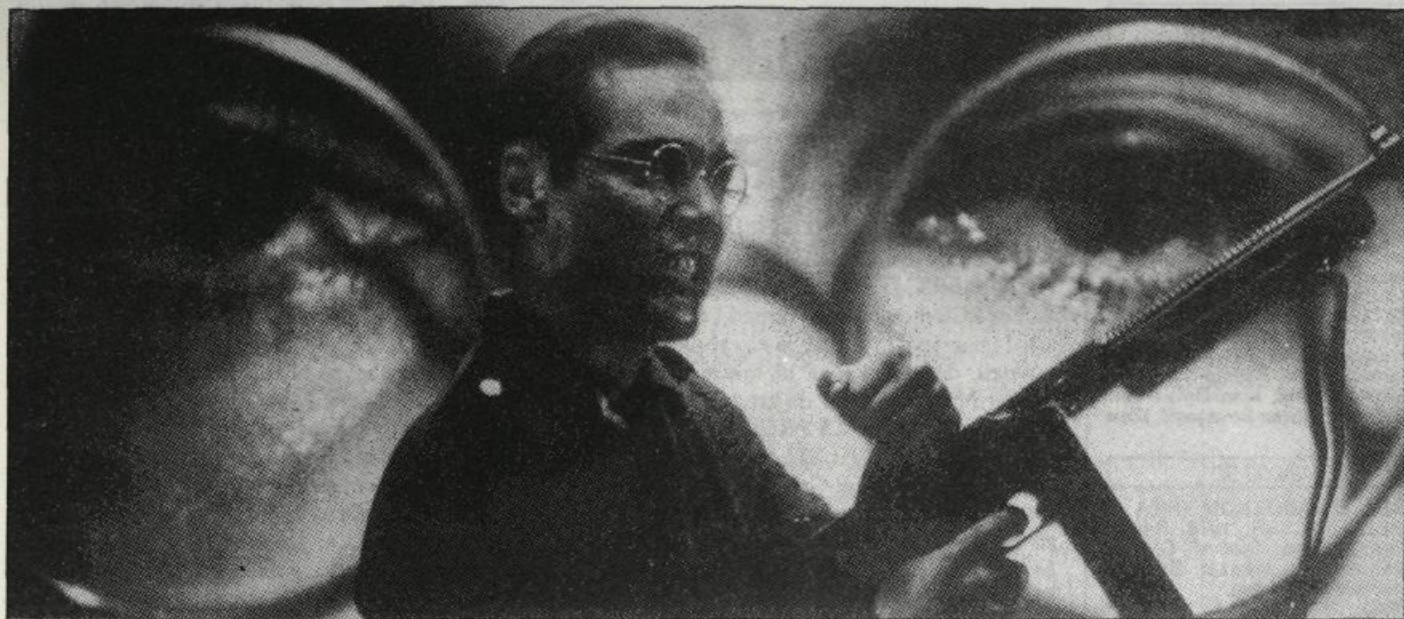
Nekateri kasnejši filmi tega režiserja (v 60-ih in 70-ih letih) so še vedno zanimivi, deležni so bili tudi dobrega odziva pri gledalcih, npr.

GORI PARIZ? (Paris brûle-t-il?, 1966), **NA ROBU BLAZNOSTI** (La maison sous les arbres, 1971), še posebej pa **NEZNANEC JE PRIŠEL Z DEŽJEM**. Če je že v Clémentovih zgodnjih delih izstopalo prepletanje grobsti in lirične miline, ki se izmenjujeta oziroma nastopata druga ob drugi, potem se v slednjem filmu s to značilnostjo srečamo še na čisto žanrski ravni. Le kdo bi tu lahko nežnost poosebljal bolje kot ravno Marlène Jobert, ki v sebi združuje otroško plahost, videz »dekleta iz sosesčine« in spogledljivo navihanost (kombinacija, ki ji omogoča, da je v erotičnih prizorih prav provokativno seksepilna)? Marlène Jobert v vlogi Melancolie/»Mellie« se s svojo ranljivostjo tako zdi ravno primerna žrtev za psihopata (Marc Mazza), ki jo posili, ona pa ga v povračilo krepko napolni s svincom. Trupla »neznanca«, ki je prišel z dežjem, pa še niso dobro odplaknili morskimi valovi, ko se Marlène že mora soočiti z novim grobijanom, tokrat v podobi Charlesa Bronsona. Temu zapletu sledijo še številni preobrati in na koncu nepričakovan razplet, daleč najučinkovitejše in najmočnejše pa ostajajo srhljive uvodne (»deževne«) sekvence. Dovršeno režiran thriller s hitchcockovskim plotom - to je najustreznejša oznaka filma, ki je še bolj utrdil Bronsonov superzvezdniški status v Evropi.

Igor Kernel

NEZNANEC JE PRIŠEL Z DEŽJEM Renéja Clémenta: krhka lepota Marlène Jobert nasproti robotosti Charlesa Bronsona, ki so ga v Franciji tedaj ljubkovalno imenovali »le monstre sacré«, v Italiji pa »il brutto«.

Jean-Marc Barr v Evropi Larsa von Triera.

EVROPA V CANKARJU

Cankarjev dom je zadnje čase začel prikazovati solidno mnogo filmov. Art distribucija CD je dosedaj prikazala bisere tipa *Nebo nad Berlinom* Wima Wendersa ter *Utapljanje po številkah* Petra Greenawayja, ki sta se jima lani pridružila še Kena Loacha *Riff-Raff* in Mika Leigha *Življenje je sladko*. Zadnji na seznamu je *Evropa* Larsa von Triera, ki je lani v Cannesu pobrala posebno nagrado žirije in, kot smo se lahko prepričali prejšnjo sredo na ljubljanski premieri, ne zas-tonj.

Film ob prvem gledanju deluje zelo impresivno. V prvem planu je Jean-Marc Barr (da, potapljač iz Bessonove *Velike modrine*), ki se kot Američan nemškega porekla leta 1945 vrne v porušeno Nemčijo, da bi prispeval "svoj delež k ustvarjanju lepše podobe sveta". Nemčija je ob tem času polna ruševin, vračajočih se Židov in nenazadnje pripadnikov skupine, ki si prizadevajo za ponovno vzpostavitev nacistične oblasti v Nemčiji in se imenujejo volkodlaki (Werwölfe). Barr alias Leopold Kessler se znajde v kaskovskem plotu, ki ga nosi sem ter tja, in ko proti koncu filma besen ugotovi, da ga nategujejo od njegovega prihoda v Evropo, je že

kot dodaten poudarek. Posamezne dele povezuje skupaj off-glas, za katerega šele na odjavni špici ugotovimo, da pripada Maxu von Sydowu. Hipnotična moč njegovega glasu potegne v film že v dolgem prvem kadru in drži do konca - uiti ni moč ne zvoku ne podobi.

Evropsko presenečenje pa še ni vse, kar se obeta cinefilom in Cankarjevem domu. Skoraj gotovo naj bi prišel v Ljubljano novi film Wima Wendersa, *Bis ans Ende der Welt*, šušlja pa se tudi o novem Jarmuschu in v Ljubljani izostalih filmih Akija Kaurismäki.

Emotion film, ki je lani v sodelovanju s Cankarjevim domom organiziral Akijevo retrospektivo, je letos spet s

prepozno.

Film je zelo spodoben thriller, toda to ni vse. Lars von Trier si je privoščil vizualne ekstravagance, ob katerih je seznamu referenc, ki vsebuje Hitchcocka, Langa in Dreyerja, treba dodati vsaj še Orsona Wellsa. Tako napolniti cinema-scope kader pa je svoje čase znal samo še Fellini. Ob kompozicijah zastaja di, film, ki je v glavnem čb, uporablja barvo

CDjem pripravil Belgijsko klapo, dneve sodobnega belgijskega filma. Sedem filmov, nastalih med leti 1985 in 1991, bo prikazanih v naslednjem vrstnem redu: v ponedeljek, 23. 3., bo ob 19. uri prikazana italijanska tragedija z ameriškega Zahoda po romanu Joa Fanteja, *Wait until spring*, *Bandini* Dominique Deruddere z Joejem Mantegno, Ornello Muti in Faye Dunaway. Istega dne ob 21. uri bo Dominic Gould igral v Jean-Philippe Toussaintovem *Monsieurju*, burleski o dolgočasnem možu. Torek, 24., se bo ob 19. uri začel *Impasse de la vignette* Ann Marie Etienne, ki je "koloritna slikanica delavske sosesčine." Jane Birkin bo ob 21. uri iskala sebe in svojo preteklost v filmu *Dust* Marion Hänsel. Flamska verzija *American Graffiti*, *Blueberry Hill* Robba de Herta bo prikazan v sredo, 25., ob 19. uri. Sledila bo *Eline vere* Harryja Kümela, "intrigantna fin-de-siècle kostumska drama o ženski, razpeti med moškimi in drobno buržuazijo." Ciklus bo v četrtek ob 19. uri zaključil najbolj nagrajevani film lanskega leta, *Toto le heros* Jacoja Dormäla.

Filme je izbral belgijski kritik Cis Biernickx, ki bo še z nekaterimi belgijskimi gosti prisoten tudi na kolokviju *Filmproduction: national - international*, ki bo potekal v četrtek, 25. 3., od 11. ure dalje v prostorih SGFM na Mestnem trgu 17. Na taistem kolokviju bodo prisotni tudi slovenski filmski praktiki in teoretiki.

U.P.

REZULTATI ANKETE O KLUBU K4

Veseli smo vseh 53 anket o Klubu K4, ki ste nam jih poslali. Vsako smo posebej proučili; zahvaljujemo se za vse nasvete, pohvale in graje. Verjemite, da jih bomo upoštevali, kolikor je možno, saj mi delamo za vas.

Posredujemo vam rezultate, ki bodo zanimivi tudi za vas, da boste videli, koliko želja imate in koliko jih upoštevamo.

Kot smo obljubili, smo izžrebali dva obiskovalca, ki prejmeta letno karto za prost vstop v Klub K4.

To sta: **Peter Gamek** in **Matej Kodrič**.

Na vprašanje, ali obiskujete Klub K4 in kolikokrat, ste odgovorili, kot je razvidno iz tabele. Pri tistih, ki nikoli in redko obiskujete Klub K4, nas je zanimalo zakaj, pri tistih, ki ga pogosteje obiskujete, pa kako ste zadovoljni z režimom.

	nikoli 11	redko 24	večkrat 14	pogosto, redno 4
Zakaj?	nisem iz Ljubljane nimam družbe ni časa preveč divje ne maram diskotek sem raje doma hodim v kafiče tam so čudaki		ni časa delam študiram premalo »alter« hodim vsepovsod slabi D.J. predrago	
Obratovalni čas, režim, redarji?			prehitro je konec redarji so O.K. umirite redarje	

Cene vstopnine in cene pijače v Klubu K4 ste ocenili:

	cena vstopnine	cena	pijače
realne	16%	4%	10%
dostopne	48%	24%	36%
previsoke	36%	72%	54%

Polovici obiskovalcev, ki so odgovarjali na anketo, se zdi v Klubu K4 vse predrago, kar je pri današnji daginji razumljivo. Imamo veselo novico, ob četrtek, ko so v Klubu K4 študentski večeri in je prost vstop za vse lastnike veljavnih izkaznic SS in indeksov, je tudi cena pijače nižja kot običajno.

S posebno pozornostjo smo pregledali, kaj vam je v Klubu K4 všeč. Pri programu Kluba K4 se mi zdi najbolj zanimivo:

a) glasbeni program dneva - 11 obiskovalcev
Vsi dnevi so zanimivi, pogrešate

Balkan Urnebes, stara glasba '60.

b) koncerti - 13 obiskovalcev

Posebej ste poudarili punk, HC koncerte, PSIHOMODOPOP, Peyotl Crunch, festival KK, Let 3, Majke, M.

Lumbar, Puljska Tamara in ostale sredine koncerte, Arche, KUD Idijoti, Miladojka...

c) gledališki dogodki - 3 obiskovalci

Posebej zanimivi so se vam zdeli Nadrealisti, Sibila in Ko-Ko art.

d) razstave - 3 obiskovalci

Zanimive so se vam zdele razstave koncertov 81-92, Franco Juri in fotografije s ciganskih taborov.

e) video program - 7 obiskovalcev

Zanimiv program se vam je zdel Halber Mensch, risanke, REM, reklame iz Cannesa, koncert B. Marleya, Toma Waitsa, Mega Medi Group, HM program...

f) programa ne poznam, prihajam slučajno - 14 obiskovalcev.

Presenečeni smo bili, da vas toliko prihaja slučajno v Klub K4, čeprav je večina odgovorila, da so o programu Kluba K4 seznanjeni preko radia, časopisov in plakatov in večino zanimajo samo nekateri dogodki. Čudno se zdi, da torej ne sledite programu, kar bi omogočilo, da bi bili z njim bolj zadovoljni.

Pozorni smo bili tudi na vprašanje, kaj menite, da v Klubu K4 manjka.

glasbeni program pop glasba	drugi dogodki pesniški in literarni večeri
klasični heavy metal	predavanja in potopisi
stari rock	razstave
indijska, japonska,	gledališke
španska glasba	predstave
blues, real jazz	izrazni ples
glasba '60	večer nekadilcev in
Balkan	nealkoholikov
punk	show večeri
reggae, ska	klubsko vzdušje
garažni bendi	prostor, svetloba
dark rock	zanimivi ljudje
noise HC	klubsko vzdušje
alter rock	nižje cene
prekomercialen program	nižje cene
too much alter	vse je O.K.

Kot boste opazili, je iz teh odgovorov razvidno, da vas zanima različen program in da pogrešate program, ki se večinoma že odvija v Klubu K4, le da zaradi neinformiranosti ne veste zanj. Po svojih močeh in v okviru programske politike Kluba K4 se trudimo ustreči široki paleti obiskovalcev.

Sicer pa zahajate tudi ali raje v kino, gledališče, v Staro Ljubljano, ostajate doma in imate privatne žure, hodite tudi v galerije, v Palmo, Turista, B-51, Black Jack, Festivalna, Cankarjev dom, ŠKUC, KUD France Prešeren, Pajzl, Drama, Menza, Babilon, plavanje...

Na vprašanje, kakšne dogodke še pogrešate v univezitetnem mestu Ljubljana, smo dobili ravno tako cel kup odgovorov:

okrogle mize in predavanja, urejeni koncerti, nepijanke, dogodki svetovnega formata, koncerti tujih, domačih, velikih in malih bendov, večeri jugo poezije, visoka kultura: recitali, arije, performanci na prostem, literarni časopis, vrhunski jazz, videoteka sicer nedostopnih filmov, odprta plesišča, tečaji risanja, glasbene delavnice, več povezovanja med faksi...

Klub K4 je torej prostor, ki ponuja raznolike dogodke s poudarkom na programu, ki zaradi svoje nekomercialne narave nima možnosti predstaviti druge, s svojo kvaliteto pa si to zasluži. Poizkušamo izbirati program, ki bi zadovoljil publiko z različnimi interesi, in predstavljati vse zanimive kulturne dogodke, za katere menimo, da so vredni vaše pozornosti. Predlagamo pa, da redno sledite informacijam o Klubu K4, da boste bolj zadovoljni s programom.

Pripravila: R.P.

**URBAN DANCE SQUAD -
LIFE AND PERSPECTIVES
OF A GENUINE CROSS-
OVER (Ariola)**

Nizozemski hip hop v živo. Po Mental Floss For The Globe je to drugi lp skupine, ki "neživo" posname le sample in duhovite skeče. Pet norcev je že prodrlo v Ameriko, Evropa jih pravzaprav še čaka. In Life & Perspectives je odlična priložnost za stari kontinent, da jih spozna. Če ne prisegate le na rokenrol in če rabite šus v glavo, z nakupom te plošče ne morete zgrešiti. Izvstno.

**BORGHESIA - 4X12", RESIS-
TANCE, ESCORTS &
MODELS, NO HOPE NO
FEAR, DREAMERS IN
COLOUR (Play It Again Sam)**

Pet CD izdaj v tem trenutku vsekakor najboljšega slovenskega izvoznega glasbenega artikla. Vse bolj ali manj znane zadeve, ob tem se kompilacija Escorts & Models na našem trgu pojavlja prvič, prvič pa je na razpolago tudi nova Dreamers In Colour. Nekaj novega za vse, ki jim stari Borghesia že presedajo; obenem pa je Dreamers In Colour znamenje, da gre Aldo naprej in ne postaja siten star prdec. Odlično.

**MC 900 FT JESUS - HELL
WITH THE LID OFF, WEL-
COME TO MY DREAM (NET-
TWERK)**

Najbolj odštekani tekaški glasbenik v zadnjih dveh letih. Prva plošča je prvenec, na katerem je sodeloval z DJ Jesusom in je trda, v glavnem sintetična, mešanica morbidnih fantazij in rušenja ameriškega sna. Vsebinsko se MC nadaljuje na Welcome To My Dream, to pot brez Jesusa, vendar z mnogimi gostujočimi glasbeniki. Fonki modni MC in vsekakor ena najboljših nerokenrol plošč leta '91. Perfektno.

**SWANS - LOVE OF LIFE
(YOUNG GOD RECORDS)**

Pravzaprav tipična Swans plošča, ki jo Swans seveda predstavljata tudi na koncertu ob koncu meseca v Ljubljani. Predstavljata seveda v dvojini, kajti Swans sta, kot vemo, bolj ali manj Michael Gira in Jarboe, ki na Love Of Life nadaljujeta koncept prejšnje White Light From The Mouth Of Infinity, ki je prav tako dosegljiva v Rec Rec. Love Of Life torej tipičen Swans izdelek. Zelo dobro.

II

Jani Kovačič & J'bent v K4

LAHKI ASFALтни BLUES

Spet uspela zabava v kleti. Tokrat z legendo slovenskega kantavtorstva Janijem Kovačičem v glavni vlogi. Pravzaprav je šlo za promocijo najnovejše Kovačičeve kasete z naslovom *Asfaltni otroci*, ki jo je izdala založba Corona in jo, kot zatrjuje avtor sam, najdete samo v najboljših trgovinah. Če se za hip vrnem med nove štikle, ki jih najdemo

med Asfaltnimi otroki, naj povem, da je naš Jani tokrat postregel s presenetljivo dobrim funky zvokom, kar pomeni, da njegov izraz po novem zaokrožujeta en star - socialni in en nov - funky element. No, zaradi slednjega je bil sredin koncert še toliko boljši, za kar pa je zaslužna predvsem izvrstna Janijeva spremljevalna skupina. Po novih komadih v prvem delu je sledil drugi del z Janijevim medleyjem največjih uspehov, med katerimi je že Krstić-Šijanov napev Nesrečnik sam od malena najavil štalo. Ta je kmalu zatem ob spremljavi Štrajkbreherja, Žareta, Revolucije/Radiacije, Škofljice, Moje/Njegove punce in Lahkega Bluesa dobila pravo podobo. Dobrih/slabih sto obiskovalcev se je namreč povsem razživel. Long Live J.K.

Matjaž Ambrožič

Ocena koncerta Joe Cockerja v Beljaku, 14.3.1992

YOU CAN'T LEAVE YOUR HAT ON

Kapo dol, torej. Gospod Joe Cocker je namreč priredil izvrstno zabavo za 5000 obiskovalcev svojega koncerta v osrednji hokejski dvorani v nam bližnjem Beljaku. Slabi dve uri dobrega muziciranja uigrane ekipe študijskih glasbenikov, nobenih zlaganih iskrenosti in afnanja, dober zvok, še lepše lučke in seveda dva ducata Cockerjevih uspešnic so izpadli povsem prepričljivo. *Night Calls World Tour*, kakor se imenuje najnovejša koncertna turneja Joeja Cockerja, v prvi vrsti predstavlja njegov, lanskega avgusta izdani, album *Night Calls*. Ob komadih z njega pa so nepogrešljive še *When The Night Comes*, *Up Where We Belong*, *You Can Leave Your Hat On*, *Hitchcock Railway*, *Feelin' Alright*, *Unchain My Heart* ter obvezna *With A Little Help From My Friends* in čudovita *You Are So Beautiful*. Publika je norela, prižigala vžigalnike in se izvrstno zabavala. Cockerja se ne hodi gledat z velikimi pretenzijami, zato je njegov output toliko bolj neposreden in učinkovit. Lovite Cockerja!

Matjaž Ambrožič

JOE COCKER, BEL- JAK - STADTHALLE, 14.3.1992

Športna dvorana v Beljaku je približno tako velika kot večja dvorana v Hali Tivoli, ponuja pa neprimerno boljše akustično okolje za koncert. Tovrstni glasbeni dogodek oz. omenjenega gospoda bi sicer spodaj podpisani prezrl, vendar v težnji razbiti monotonijo sobotnega večera tudi Joe Cocker prav pride.

Stvari pa so se po pol ure, ko so svoj folk klubski nastop odigrali *Twist Of Faith*, obrnile dokaj vedro. Joe Cocker je predstavil svoj zadnji LP *Night Calls*, obenem pa odigral tudi retrospektivni repertoar. V dobri uri in pol smo v rednem delu in štirih bisih slišali tudi *With A Little Help From My Friends*, štikle, ki ga Joe neumorno igra na vseh koncertih od Woodstocka naprej. In kljub raznim koreografijam in velikemu koncertu je Cocker deloval izredno sveže in neposredno, tako da omenjeni režijski pristopi sploh niso delovali moteče. Bil je torej prijeten sobotni večer.

Igor Ivanič

NADREALNA

Ne vem, kako je s tem sicer, ampak na svoji zadnji slovenski turneji so sarajevski Nadrealisti zares upravičili svoje ime. Če izhajamo iz predpostavke, da je realno tisto, kar lahko vidimo in slišimo, so bili Sarajevčani v K4 totalno ne-realni. Njihova ne- oziroma nad-realnost je bila po navedbah vodstva kluba krivda domnevno objektivnih faktorjev, ki so onemogočili ozvočenje in video tehniko, tako da so Nele & Co. nastopili na suho pred nabito polnim klubom. Že samo dihanje prisotnih je torej preglasilo komedijante, o pitoresknem razgledu na oder K4 pa tako ali tako nima smisla izgublјati besed.

Razen nadrealnih Bosancev pa je bilo vse ostalo tisti večer otiplјivo realno. Kruto realno. Denimo vstopnina. Pa prepotena telesa, ki so se stegovala, da bi videla vsaj vrh kakšne frizure **made in Sarajevo**, in pivo, ki so ga polivali po mladenkah, ki so jih njihovi kavalirji dvignili na štiporamo. Tudi tega, piva namreč, je bil deležen Gary Gray, čeprav

a) ni mladenka,

b) ga ni nihče povabil na svoje rame.

To je bilo seveda definitivno tu mač, tako da sem za tisti večer naredil križ čez nadrealiste in K4.

Da bi nadoknadili zamujeno, sem se nekaj dni kasneje napotil v Babilon. Tam so bili začuda z vstopnino bolj zmerni, pa tudi permanentne in zastojkarske karte so veljale, kar v K4 ni bil slučaj. In vzdušje je bilo za spoznanje bolj humano, tako da sem uspel Neleta celo slišati. Navkljub tej nepopolni informaciji o dogajanju na odru lahko zatrdim, da je v glavnem prodajal stare štoske. A nič ne de; če si pred leti niste zapomnili, da se AIDS prenaša preko žajfe (in očitno si niste, saj se bolezen še naprej širi), je bilo koristno, da so vas ponovno opozorili na vse nevarnosti košarke & športnega udejstvovanja nasploh.

Pač pa mi je še nekaj dni kasneje skorajda uspelo Neleta videti & slišati obenem. Ta neverjetni dogodek se je zgodil na neki fešti zaprtega tipa v Škucu. Ko je bil uradni del že malone

IZKUSTVA

Foto: Toni Laznik

pri koncu, so odnekod pridrveli veseli Bosanci in takoj pokazovali svoj totalni primitivizem, saj so razstavne prostore spremenili v dvorano za igre z žogo. Seveda pa velja pripomniti, da so se jim pri tem nekulturnem dejanju pridružili tudi številni Slovenci.

Po uri telesne vzgoje so bili razvpiti gostje pripravljeni prisotnim prezentirati tudi nekaj spontanih točk iz svojega repertoarja. Toda joj! Ravno ko so začeli, so se menda že tretjič prikazali policisti in zahtevali nočni red & mir & sodnika za prekrške. In je bil potem nočni red & mir, sodnik za prekrške pa še bo. Saj jim ni za zameriti, policajem namreč; to je bila ravno tista noč, ko jim je nedaleč stran v Ljubljani nekaj eksplodiralo, pa še sedaj ne vejo kaj. Seveda so bili jako živčni in so svoj gnev stresali po najbližjem žuru.

Nauk je seveda jasn: Bolj varno je podtikati eksploziv kot organizirati žur.

Sicer pa:

Nekaj dni kasneje sem bil spet v K4 in presenečen ugotovil, da so prekrili svoj znameniti (pololimpijski) bazen. Nič hudega, saj nikoli ni služil svojemu namenu - v njem niso priredili nobene vaterpolo tekme, pa tudi oder ni bil kljub iskrivemu duhu arhitektov nič višji.

Dogodek, ki me je pripeljal do tega spoznanja (namreč, da ni več bazena), je bil še en iz serije poslovnih koncertov Je Ben'ta. Gre seveda za znamenito zasedbo Janija Kovačiča, ki je tokrat (poleg svojega domnevnega ponovnega razpada) promovirala tudi svojo novo kaseto. Tej se reče *Asfaltni otroci* in jo toplo priporočam fenomen *easy & cool & jazzy* muzike. Skratka fenomen Janija Kovačiča. Teh ni prav kolosalno veliko, kar se je izpričalo tudi na koncertu, so pa zato feni z velikim »F«, kar pomeni, da pojejo, skandirajo JA-NI in zahtevajo kup bisov, kar je sicer bolj redek pojav v teh krajih.

Novost v K4 so (poleg pokritega bazena) tudi četrtkovi študentski večeri, ki vam garantirajo poceni pijačo ne glede na uro, ob cenemem špricerju in pivu pa lahko vržete pogled tudi na program. Pohvalno.

Gary Gray

JAZ GA IMAM, KAJ PA TI? (II.)

Zdaj pa moramo odgovoriti na vprašanje, *kako* reklame »vzamejo pamet iz glave in denar iz žepa«. Da odgovorimo že vnaprej: tako da imenu predmetu, ki ga reklamirajo, spremenijo pomen (ta »spremenijo« zajema v sebi tudi izraze kot poudarijo, potencirajo ipd.). Ker vsako ime v stavku nosi določen pomen, ponavadi pa več pomenov, v splošnem rekame ali poudarijo določenega s tem, da ga umeščajo v točno določene stavke, v katerih ta pomen že tako ali tako fungira, ali pa ustvarijo nove stavke, v katerih ime reklamiranega predmeta zadobi nov pomen.

Seveda ponavadi ti stavki niso izrečeni eksplicitno, saj reklame npr. ne sporočajo: »Kovinotehna je podjetje, ki naredi nemogoče za mogoče.« Tako bi zgledal stavek, ki je pomensko ekvivalenten reklamni, ki sporoča: »Nemogoče je mogoče« in ki kasneje (z božjim glasom) doda: »Kovinotehna.« Raznim možnostim nemogočega, ki postane mogoče - v eni različici gre npr. za glasbene instrumente nemogočih oblik, v drugi za nemogoč primer, da Američani pred in v New Yorku izrekajo slovenski stavek »Nemogoče je mogoče«; morda bodo kasneje uporabili celo kakšno »foro« z nemogočim otrokom, ki pa, kaj jaz vem, da je stvar mogoča, zelo dobro »fura« s svojimi starši - reklama za Kovinotehno dodaja obči pomen. Torej: ta ali ona stvar se zdi nemogoča, pa se potem izkaže, da je mogoča; toda ob vseh primerih je ena stvar, ki je vedno (ob vsakem primeru) takšna, da naredi nemogoče stvari za mogoče: Kovinotehna. In ravno to je njen »novi« pomen.

Toda pri teh stvareh je potrebna previdnost, kajti če reklama ni izpeljana dosledno, lahko ime reklamiranega predmeta, ki ponavadi nosi več pomenov, tudi z reklamo izzveni kot homonim. Lep primer tega je reklama za sadni sok Fructal, ki ob drugih, drugače koncipiranih, izzveni v prazno. Govorimo o tisti reklamni, kjer se muca valja po stanovanju, v offu pa ji (nam) odzvanja pesem o tem, »Kako ga čutim, ko sem sama s seboj«. Tu seveda ne moremo reči, da je neka stvar (v tem primeru sok Fructal), ki vedno (ob vsakem primeru) nudi ali ima nekaj več. Kajti poleg sadnega soka Fructal lahko muca, ki se valja po stanovanju, v svoji samoti čuti še mnogokaj drugega (v zlobni varianti bi še najbolj tako čutila, seveda ko je sama s seboj, kakšen dober vibro maser). Je pa ena stvar, ki vedno nudi nekaj več. V tem primeru bi sadni sok Fructal nudil nekaj več s tem, da bi to čutnost omogočal; to bi pa enostavno dosegli tako, da bi v offu odzvanjala pesem: »Kako sem čutna, ko sem sama s seboj.« Pomen Fructalovega soka bi s tem postal enoznačen. V obstoječem primeru pa je lahko samo stvar posmeha v smislu: Le kaj hudiča dela z njim, da ga tako čuti? Za »Koga čuti?« ostaja več možnosti. Meni najbližja je zgoraj omenjena. Glasujem za vibro maser.

Kaže, da se takšna potrebna enoznačnost imena reklamiranega predmeta lahko doseže le s širšo reklamno akcijo. Oglejmo si to na primeru v zadnjem času zelo razvpite reklame za cigarete West, ki ste si jo en del lahko ogledali tudi na platnicah in drugi del na (bravni!, v obliki posterja!) sredini tega časopisa.

Na prvi pogled se zdi, da se reklama za West v ničemer ne loči od zgoraj omenjene reklame za Fructal. Tudi v tem primeru imamo slogan »Jaz jih imam, kaj pa ti«. In v končni fazi se izkaže, da so tisto, kar imam, cigarete West. Bodimo pozorni na končno fazo. Te končne faze pri reklamni za Fructal ni. Tam sta dve fazi. Najprej, da tako rečemo, faza čutenja in potem faza čutenja sadnega soka Fructal. Torej

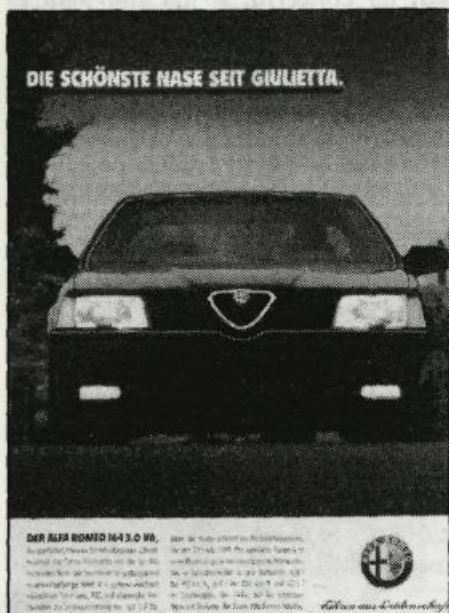
čutimo to ali ono in med drugim tudi sok. Samoto tu izpuščamo. Pri Westu pa stvar poteka takole: je neka stvar, ki jo nekdo ima, drugi pa ne. Konkretno muca v štiklhi ima nekaj, šarmerja v avtu pa po tem povpraša. Tudi v drugem delu reklame ima mladenka nekaj, za kar jo zanima, ali ima to tudi transvestit. Enopomenskost tega, kar nekdo ima, se sicer izkaže v tretji fazi, to pa omogoči ravno druga faza, ki je Fructal nima. »Skrivnost« je v tem, da reklama za West skrivnosti ne izda takoj. Takorekoč omogoča konzumentom reklam, da reklamo naredijo sami, da se jim zdi, da so pametnejši od nje. In ravno s tem jim relama za West pobere pamet iz glave in vsakič 85 tolarjev iz žepa.

Vprašanje, ki se je zastavljalo gledalcem, je bilo: pa kaj hudiča ima nekdo, kar nima drug. Možnosti je dajala že reklama sama. Morda ima muca v štiklhi super avtomobilske gume, ki jih šarmer v avtu nima. Ali pa so morda najlonke tisto? Toda kaj potem z drugim delom reklame. Tam ni gum, pa tudi najlonke ima samo transvestit, toda on ne sprašuje. Odgovor je bil na dlani, ko so se kadilci (genialna varianta je bila ta, da je sin, ki ga je mama poslala po cigarete, hitel ves navdušen pripovedovati skrivnost) odpravljali v trafiko po svoje običajne cigarete in glej, West so cigareti. Prišlo je do obrata. Namesto možnosti, da »Jaz jih imam, kaj pa ti?« pomeni, da ima nekdo to ali ono, je West zadobil obči pomen tega, da nekdo nekaj ima in drugega povpraša po tem. Ni čudno, da so ljudje ponujali cigarete tako, da so vprašali: »Jaz jih imam, kaj pa ti?« Neverjetno, »slučajno« so ponudili ravno - West.

»Jaz ga imam, kaj pa ti?« bi s tem, če ne bi bila to že zamujena priložnost, nudil, recimo, odlično podlago za reklamo. Na primer za kakšno igro na srečo. O tem pa drugič ob kritiki Podarim - dobim. Tam ni skrivnosti.

(se nadaljuje)

B.B.C.

HEROIN

Foto: Blaž Samec

Ne mislim zganjati nobene histerije v stilu JUST SAY NO in podobno. Sama se boš odločila, če si boš zapičila iglo v žilo in meni je zate čisto vseeno. Če pa še nisi čisto prepričana, če bi ali ne bi, pa beri Tribuno, izobražuj se!

Ko sem bil še v srednji šoli, smo ga samo pili. Šele na koncu 4. letnika je sramežljivo zasmrdela prva travca. Leto po tem so takratni 4. letniki kadili več trave kot cigaret, leto zatem so spoznali shit in kmalu zatem še LSD. Mulci, stari 18, 19 let. Lani me je razkačilo, ko se mi je ena mula iz 8. razreda osnovne hvalila, kako ima probleme s policaji zaradi trave, še en štirinajstletnik mi je navdušeno pripovedoval o tem, kako zanič je bilo, ko je snifal koakin, ene druge pičke se je prijel mak... Too much, tega nisem hotel več poslušati. In zakaj je šlo vse tako daleč? A? Iz enega samega razloga: zato, da si frajer in da ti zavidajo. Mi smo bili največji frajerji, če smo pijani bezljali okoli, zdaj so pubertetniki frajerji, če so se ravno vrnili s kakega tripa.

Višek vsega sranja pa je bil fant, ki mi je nek večer govoril, kako je hooked, kako je na heroinu, da ima abstinenčno krizo, kako je fino, ko si zadet, kako je dobro... Seveda je bil glavni, vsi so mu zavidali in potihem so si želeli še sami probat horsa. Heroin ima tako ime, da vabi. Vsak misli, da bo potem heroj. Ampak heroin ni travca, ni šit, hors je hors in se ga skoraj vsi po malem bojijo. Ko sem ga poslušal, sem se spraševal, kaj bojo mulci izumili naslednje leto. Sodeč po razvoju dogodkov bo letos poletni ogromno pubertetnikov

poskusilo heroin, cel kup jih bo zasvojenih, tisti, ki pa ne bojo na horsu, bojo prav gotovo na cracku, opiju ali čem podobnem. Travca je za mularijo out. Ni več smrtni greh in ne predstavlja več nika-kršnega tveganja. Izziv je danes heroin. Močan je, hitro zasvoji, celo ubije. Idealno sredstvo za dokazovanje zrelosti nezrele mularije.

In kako je, če te heroin zadane? Gilbert mi je dokaj natančno in realno opisal, kako se je imel s heroinom v žilah.

Kako si prišel do stuffa?

Gilbert: Spoznal sem tipa, ki se drogira s horsom. Enkrat me je vprašal, če bi hotel vzeti in sem rekel, da bi. Rekel je, da se bo dogovoril z nekim dealerjem. Pustil sem mu svojo številko. Čez kak teden me je poklical in rekel, naj pridem z denarjem v neko beznico. V četrtek zvečer sem šel tja in tam je že več ljudi čakalo, da pride tip z

drogo. Tip je prišel in rekel: »Pejva u skret.« Šla sva v ženski skret, kjer je tipček skuhal zadevo in jo vbrizgal najprej sebi. Potem je prišel še nekdo. Bil sem ful živčen in so se mi roke tresle in sta mi skupaj spravila žilo ven. Dal mi je s svojo uporabljeno iglo. Rekel mi je, da se je testiral zaradi AIDS-a in mi je rekel, da ne bo nobenega sranja. Sploh me ni bolelo, nisem čutil, ko me je zabodel. Ko je ven potegnil, ni bilo nič krvi.

Kaj je bilo potem?

Gilbert: Najprej se mi je zdelo, da se mi v nogah prižigajo rakete in da bom šel ravnokar skozi strop. Ta dva sta me ves čas prepričevala, kako bo zdaj fino in krasno in sploh. Ko sem stopil ven iz skreta, mi je začelo vidno polje poskakovat. Hotel sem pogledat v ogledalu, kakšne imam zenice in nisem se mogel videt. Potem smo šli nazaj sedet in blazno težko sem hodil. Zanašalo me je, slabo mi je postajalo in nisem imel nobenega ravnotežja. Tam smo sedeli 10-15 minut in smo šli ven. Ta dva tipa in še dve ženski so rekli, da grejo domov. Vsi so me ves čas spraševali, če se imam fino in mi trdili, da mi je dobro, jaz sem pa mislil, da bom na mestu crknil. Po ulici so me napol nosili in malo naprej je šla ena ženska z enim od tipov na avtobus in sem sedel na klopco. Medtem, ko smo čakali, sem prvi

bruhal. Ful ti je slabo, ful se daviš in nič noče ven, nekaj gre ven, ampak ne veliko. Potem smo šli naprej. Malo naprej sem v enem parku spet bruhal. Ona dva sta šla k enim domov in sem šel z njima in sem spet bruhal na eni ograji. Potem smo šli mimo enega policaja in sem se trudil čim bolj normalno držat. Ravno v tem trenutku so ene vice govorili in sem še jaz enega povedal, da bi pred policajem normalno zgledal. In so rekli, da mi je ziher že bolje, če vice govorim. Jaz pa nisem hotel razlagat, da je to zaradi policaja - še zmeraj mi je bilo slabo. Fora pri tem je bila, da sem bil duševno pri sebi, ampak telesno sem bil čisto na psu. Prišli smo k temu tipu domov in me ni pustil noter. Rekel je, naj grem domov, jaz pa nisem hotel, ker sem bil še čisto v kurcu. Potem sem rekel, da grem v Študenta, da bom tam probal prespat. Nekako sem prikolovratil tja. Ko sem iskal okoli ljudi, ki jih poznam, sem še enkrat kozlal. Šel sem v menzo, na nek koncert. Usedel sem se za mizo in se izklopil za nekaj časa. Ko sem vstal, mi je postalo slabo in zunaj sem spet kozlal. Vrnil sem se noter, našel neko znano žensko in ji povedal, kaj je bilo in ji razložil, da moram ležat. Ona me je napotila k prijateljici. Peljali sta me v sobo, kjer sem na balkonu spet kozlal in sta me spravili v posteljo. To je bilo okoli polnoči in sem spal nekako do šestih. Vmes sem šel enkrat na skret in mi je šumelo v ušesih in zenice sem imel čisto majhne. Nisem mogel več spat in sem vstal. Tam sem bil do desetih. Potem sem poiskal svoj bicikel in se vrnil domov. Doma sem šel spat in naslednji dan sem bil ful zaspan, nič se mi ni dalo.

Tista dva tipa sta pravila, da ti bo dobro.

Gilbert: Dobro NI bilo. Tip se je izgovarjal, da mi je prehitro vbrizgal in da bi mi drugič bilo boljše in da se ne morem zasvojit od tega. Ni bilo dobro.

Si potem še jemal?

Gilbert: Nisem. Kar mi je ostalo, sem tipu nazaj prodal, ker je bil na turkeyu (kriza).

Zakaj nisi več jemal?

Gilbert: Drago je, pa ni kul in če se ufuraš noter, imaš ful finančno in zdravstveno sranje.

To je to. Z Gilbertom sva si na to temo povedala še par stvari, ampak ni važno. Če hočeš šestkrat kozlat, izvoli. Če misliš, da boš zato E1 šefe, da boš kul in da ti bojo vsi zavidali, se čisto nič ne motiš. Nabaši si žile s heroinom, pa boš No.1. Kolikor se spomnim naših žurov, je bil največji frajer tisti, ki se ga je tako nasul, da je čim večkrat kozlal. Zgleda, da je heroin idealen za to. Die and let live.

E.Z. Maček

Intervju: Milan Dekleva

NAJPREJ SPREMENIMO NEKAJ V NAŠIH GLAVAH

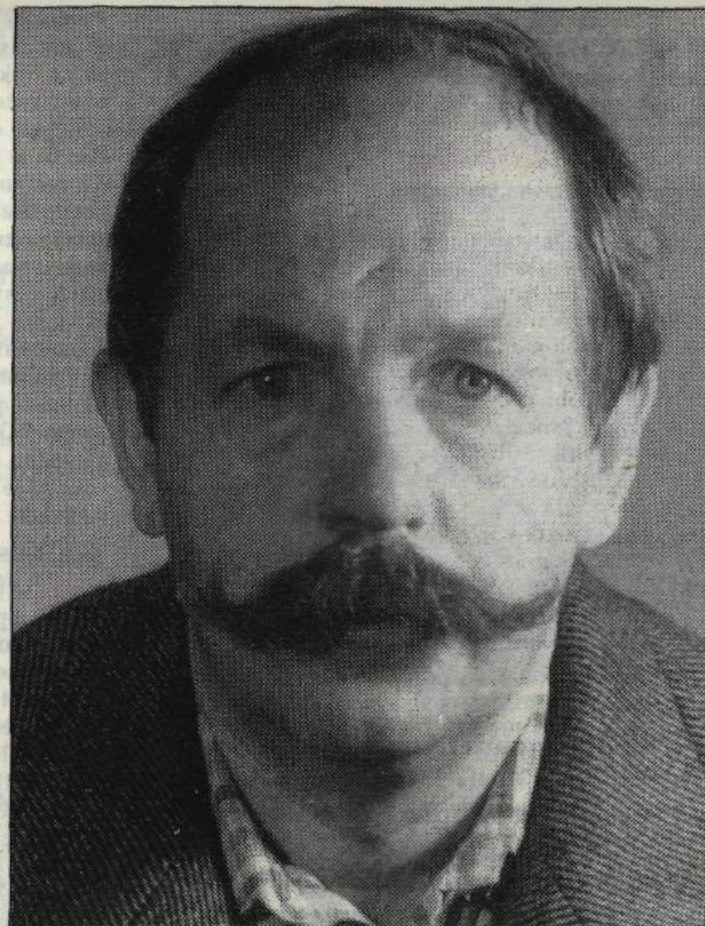
Milana Dekleve ni težko prepoznati. To je tisti simpatični »brko« (glej fotografijo), ki ga lahko tudi v najbolj hladnem vremenu srečate, kako na svojem »modrem dirkalcu na pet predstav« drvi v smeri Stare cerkve proti Zmajskemu mostu in obratno. Sicer pa je to pesnik, za katerega je dolgo časa veljalo zmotno prepričanje, da je eden redkih slovenskih avtorjev, ki ga je skorajda nemogoče prevajati. Da temu vendarle ni tako, so dokazali prevajalci, ki so ga prepesnili tako v angleški kot tudi v nemški, tako v francoski kot tudi v italijanski jezik; in v srbohrvaški, jasno. Čeprav je svojo pesniško pot nastopil razmeroma zgodaj (beri intervju), je do prve pesniške zbirke prišel »še« pri štiriindvajsetih: leta 1971 je v uredništvu študentskega časopisa Tribune izdal svoj prvenec in ga naslovil Mushi, mushi. Nato so sledila

leta »spektaklov in debaklov«, pa postopno zaključevanje športne poti (Dekleva je bil odličen vaterpolist in še boljši ragbijaš: mimogrede, njegov najzvestejši fan je bil pesnik Milan Jesih, ki je za ljubljanski rugby klub spisal celo himno, ki se začena nekako takole: »V nedeljo rad nag bi/ igral s tabo ragbi!«) in končno leto 1978, ko so se na knjižnem trgu pojavila Dopisovanja, njegova druga pesniška knjiga. Samo leto kasneje še Nagovarjanja, katerim so leta 1984 sledila Narečja telesa pa Zapriseženi prah (1987) in Odjedanje božjega (1988) ter Panični človek (1991), za katerega je bil lansko leto celo nagrajen z Jenkovo nagrado. Vmes je seveda vneto pisal za »male in velike otroke«, pa dramske predloge, dva mjuzikla ter pridno in vestno novinaril - kar v kulturi redakciji Ljubljanskega Dnevnika počne še danes.

TRIBUNA: Čeprav ste mi nekoč dejali, da ne marate govoriti o pesništvu, še posebej ne o lastni poeziji, da so vam pogovori na temo poeziji itd. nad vse zoprni, bi tale najin pogovor temporalno ravno na poezijo. In to tisto, pod katero se podpisujete vi. Prvo zbirko ste izdali leta 1971 in to pri časopisu Tribune, katerega urednik ste bili...

DEKLEVA: ...takrat je bila stvar precej drugačna: drugačna zaradi tega, ker je šlo za povsem drug čas, za drugačne razmere, za generacijo, ki se danes deklarira kot generacija 68. Študentska gibanja so k nam prišla z zamudo. Vse

spreminjat družbo, potem pa pojdimo delat revolucijo še na druga polja. Morda je bila to neke vrste duhovna oziroma estetska revolucija; in s tem v zvezi je šlo za animacijo, ki pa ni zajela le velikega dela študentske populacije, temveč tudi tiste druge, torej neštudentske ali kakor bi se temu že reklo. Takrat seveda ni bil problem z entuziazmom napraviti zbirke in jo tudi prodati. Mushi, mushi je izšla v nakladi 1500 izvodov in bila razprodana. Prodajali smo jo sami: sam sem postavil štant pred filo faks in

tisto, kar se je pri nas dogajalo v začetku sedemdesetih, so v ostalih evropskih mestih že preživeli. Pa tudi vsebina tako imenovane revolucije je bila drugačna kot drugod po Evropi. Nam ni šlo za kakršenkoli družbeni preobrat, za revolucijo v klasičnem smislu te besede. Pač pa za revolucijo duha. Se pravi, najprej spremenimo nekaj v naših glavah, potem pa pojdimo

prodajal. Prodajali smo tudi v avli faksa, pa po ulicah itd.

TRIBUNA: Z zadnjo zbirko Panični človek ste vsaj na v sebinskem nivoju posegli tudi v vzhodnjaško, orientalsko tradicijo, v Mushi, mushi pa ste tja posegli na nivoju forme...

DEKLEVA: V Mushi, mushi gre za haikuje in že sama forma haikujev je tako ozka, tako ostrá, da je treba v petih ali sedmih zlogih povedati kar največ. Se pravi, da je z branjem treba poseči tudi v tisto, zaobjeti tudi tisto, kar je v pesmi zaradi ostrine, forme zamolčano, šlo je za čim bolj kristalično formo; navsezadnje forma diktira izraz.

TRIBUNA: Skratka poskus racionalizacije oziroma ekonomizacije jezika, k čemer se bova še vrnila. Sicer pa mislim, da je bil tudi začetek sedemdesetih tisti čas, ki je narekoval formo vzhodnjaških haikujev.

DEKLEVA: Seveda. Študentska revolucija je narekovala to zanimanje za vzhodnjaške filozofije, za vzhodnjaški način življenja. Ljudje so potovali na vzhod: šlo je za post beat-generation, za zapoznani flower-power. Vsi, vključno z mano, smo začutili nek manko zahodne civilizacijske poti, ki je bila do sveta zmeraj v dominantnem položaju, gospodovalna in ki je svoj kolaps doživela že ob koncu šestdesetih. Reakcija z naše strani je bila pvosem logična, zdravorazumarska. Vzhod je ponujal drugo rešitev, ki jo je bilo treba preveriti:

ali se da znotraj našega življenja napraviti kakšno korekcijo v smislu vzhodnjaške filozofske misli in načina življenja.

TRIBUNA: *Potemtakem je pesem neke vrste privilegirani prostor jezikovnih zmoglosti?*

DEKLEVA: In obenem paradoksalen ravno v tem, da vsako stvar izgovori z veliko napetostjo, z veliko dramatičnostjo in muko, ker se jezik zaveda, da je prislonec na tišino. In da je tišina tista, ki omogoča besedo. To je tako kot pri svetlobi; večji kot je žaromet, ožji kot je laserski snop svetlobe, dalj ko seže v prostor, bolj se ob tem zavedamo moči teme. V bistvu se šele v tem snopu luči zavedamo, da nekje obstaja tudi tema. Isto velja za zvok in tišino.

TRIBUNA: *Ce vas prav razumem, je bila vedno beseda tista, ki ste se ji čudili; njenemu zvenu, njenemu prevajanju v verzno govorico, razmerjem med njenim pomenom in njenim bistvom?*

DEKLEVA: Zven je vedno korekcija pomena besede, kakor so to znali lepo povedati ruski formalisti. To je globoka resnica, ki jo moraš čutiti tudi takrat, ko pišeš, kot svojo biološko naravo. Zvena nikoli ne moreš podaljšati v večnost, v trajanje, ampak je nasprotno krhek in izginjava. Že ko struna zavibrira, veš, da ne bo vibrirala v neskončnost. Da bo izzvenela. Skratka, zven je telo pomena in pomen korigira, da ta ne postane odvečen in prevečen, da ne dobi značbe kakšne totalitete, kakšnega absolutizma.

TRIBUNA: *Kako uspevate obdržati jezikovno kondicijo, moči, ko pa uporabljate enkrat arhaični, drugič pogovorni, tretjič filozofski, četrtič npr. kritični in časnikarski jezik in konec koncev tudi visoko literarni jezik. Se človek pri tem ne utruja, ne izrablja, njegov jezik ne izgublja?*

DEKLEVA: Menim, da je treba biti samo potrpežljiv in pozoren ter občutljiv prisluškovalec. Človek je kondenzator vseh teh jezikov, ki jih srečujemo zmerom in povsod. In če je odprt, strpen do njih, če jim zna prisluhniti, potem se to v njem akumulira ter najbrž v pravem trenutku preide v pesem.

Časnikarstvo pa je zanimivo zato, ker srečuješ ljudi z drugačnimi jeziki in z drugačnimi življenjskimi pogledi in prepričanji. Ravno takšni intervjuji, kot ga imava midva, ljudem omogočajo, da vedno znova postajajo oazice teh jezikov znotraj drugih jezikov, ki kar naprej krožijo okoli nas.

TRIBUNA: *Kaj pa osebna skušnja? Ali ne igra osebna skušnja tiste najmočnejše vloge, za katero pravimo, ja, ta pa stoji za tem, kar piše? Marsikateri pesnik pravi, da ga bolj kot jezik, bolj kot empirični svet okrog njega zanima le tisto, kar je sam doživel, podoživel?*

DEKLEVA: Tudi jaz ne morem reči, da

se ta akumulacija jezikov dogaja drugače kot skozi lastno osebno skušnjo. Jaz pač nisem tip vulkanskega ali gejzijskega pesnika, kjer se ta akumulacija z neko erupcijo, z nekim morda tudi nadrealističnim diktatom podzvesti transformira besedo in od tod v pesem. Sam sem bolj konceptualen. Pesem je zame paradoks: to pa je tisto, kar je hkratnost nečesa, kar je zoper dialektiko, zoper progres, ne prihaja iz teze in antiteze v sintezo, ampak je hkratnost molka in govornice. To je napetost, kjer se ta dva pola venomer bijeta. Zaradi tega je vsaka moja pesem ena sama velika selekcija.

TRIBUNA: *Ko sem se prebival skozi vaš opus, me je obletaval občutek, kot da berem avtorja, ki se skrivaj spogleduje s krščanskim reizmom?*

DEKLEVA: To ste me presenetili.

TRIBUNA: *Notranjega monologa ni oziroma je zelo redek. Nadomeščajo ga psihološki opisi stvari in stanj. Svoj pogled usmerjate k stvarim, približujete se jim skozi nagovarjanje samega sebe.*

DEKLEVA: Se ne strinjam. Ne gre za psihološko opisovanje, temveč za fenomenološko: fenomenološko v tem smislu, da je treba preseči subjektivističen pogled, ki je zmeraj nekam naperjen, ki je zmeraj neka projekcija. Treba je znati prisluhniti stvarim, da nam one govorijo iz svoje lastne govornice. Prepričan sem, da ima vsaka stvar svojo govornico, da kamen izpoveduje svojo kamnitost, da bolnik govori skozi lastno bolečino itd.

TRIBUNA: *Kakor je dejal eden izmed herojev fenomenologije. Slika je lepa, dokler jo gledaš, ko se pojavi želja po njenem posedovanju, po materializiranju, je več ni. Ne slike ne njene lepote. Enako velja za žensko, ki je lepa vse dotlej, dokler jo opazuješ kot žensko, dokler iz nje govori govornica ženskosti. V trenutku, ko se pojavijo take ali drugačne misli, moja babica jim je pravila »prašičje misli«, njena lepota popolnoma izbledi.*

DEKLEVA: Tako je. Ne gre za psihologijo, pač pa za fenomenologijo v tem smislu, da začutim to bitno dimenzijo stvari, kot bi rekel Heidegger, pa še pred njim Sartre. Gre za to in za našo intencionalno povezavo s stvarmi, za to prelivanje med nami in stvarmi, za to preseganje subjektivistične zavesti v neko drugo dimenzijo, ki ji jaz zdaj pravim kozmološka zavest.

TRIBUNA: *Pa je prišel Panični človek. Spet gre za diskurz nagovarjanja. Tokrat starogrškega filozofa Anaksimandra. Še več, vaša poezija tokrat govori skozi Anaksimandra, skozi njegovo filozofsko komponento. Kaj je Anaksimander storil tako hudo usodnega, da vas je v celoti prevzel, da ste mu posredno posvetili celo zbirko? In ali je bil res paničen? Ali je sploh Anaksimander tisti, ki ga imenujete panični človek?*

DEKLEVA: Bolj je šlo za to, da sem želel preveriti, kaj se je zgodilo, kaj je bila tista iskra božja, ki je preskočila takrat v stare Grke, da so pognali to kolo, ta vztrajni stroj civilizacije v smer, kjer se danes nahajamo. In ta smer je - kot sami vidite - spet paradoksalna in niti najmanj preprosta. Morda smo se sploh prvič znašli pred neko kataklizmično situacijo, odpiramo še zadnje pečate skrivnosti tega sveta. Ubadamo se z vprašanji glede možnosti preživetja kot živa bitja. Opažamo, da nismo nikakršna privilegirana krona vesolja. Zdi se mi, da ko se krog sklene, spirala doseže svoj vrhunec. Človek postane preprosto ponovno dovzeten za začetek. Šlo je torej za poskus pogleda nazaj, v sam začetek. In Anaksimander je nek začetek tudi v tem smislu, lahko pa ga gledava tudi kot neko metaforo tega začetka. S tem se ponovno vračava k vprašanju mojega jezika, tistega jezika, ki ga v poeziji zapisujem. To vprašanje je seveda retorično, ker nanj enostavno ne vem odgovora. Gre za poskus z Anaksimandrom, za poskus preseganja subjektivizma, samozadostnosti, samogotovosti, samotemeljenosti. Če smo se torej znašli na koncu, potem smo obenem postali dovzetni za začetek, za ponovno rojstvo. Smo skratka kot otroci: nedolžni in naivni ter hkrati zelo modri in izkušeni.

TRIBUNA: *Najbrž ciljate na zahodnjaško stremljenje k napredku, na progresivno naravo zahodne poti?*

DEKLEVA: Zahodnjaški svet je obremenjen s pojmom napredka, kar se kaže v različnih etapah in različnih epohalnih koscih in cenzurah, ki se kažejo globoko tja v 19. stoletje, koje bilo še moč govoriti o neizmeni veri v pozitivne znanosti. Bolj ko smo zavarovani s tem, da napredujemo, bolj ko se s tem soočamo, bolj ko osvajamo nove prostore, zapuščamo lasten planet, prodiramo v druge svetove, v makro svet. Bolj smo podobni otrokom ali celo živalim. In s tem ne mislim nič slabega, s tem, ko pravim, da smo podobni živalim, ker mislim enostavno na to, da smo postali animalični, vprašljivi sami sebi.

TRIBUNA: *Kdaj je Milan Dekleva odkril pesnika v sebi?*

DEKLEVA: Začel sem pravzaprav zelo zgodaj. Prve objave so bile tam pri trinajstih. Sicer sem pa zelo počasi tip človeka. Mislim, da morajo stvari nekaj časa ležati in se mediti. Tudi v življenju sem svojo zrelost doživljal zelo počasi, ves čas sem bil v zamiku; generacije, ki so prihajale za menoj, so me kot za stavo prehitevale, kar me ni nikoli motilo. Vedno sem skušal slediti svojemu tempu, ki ga diktira moje lastno telo.

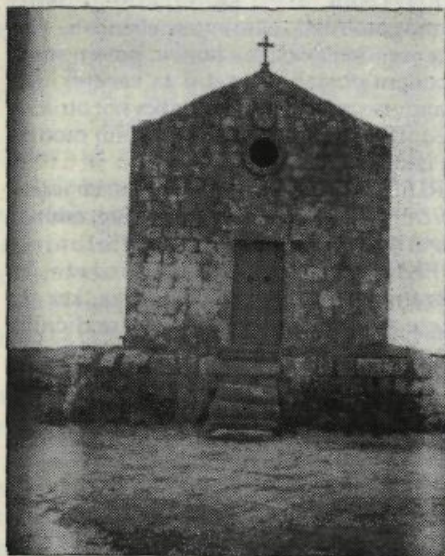
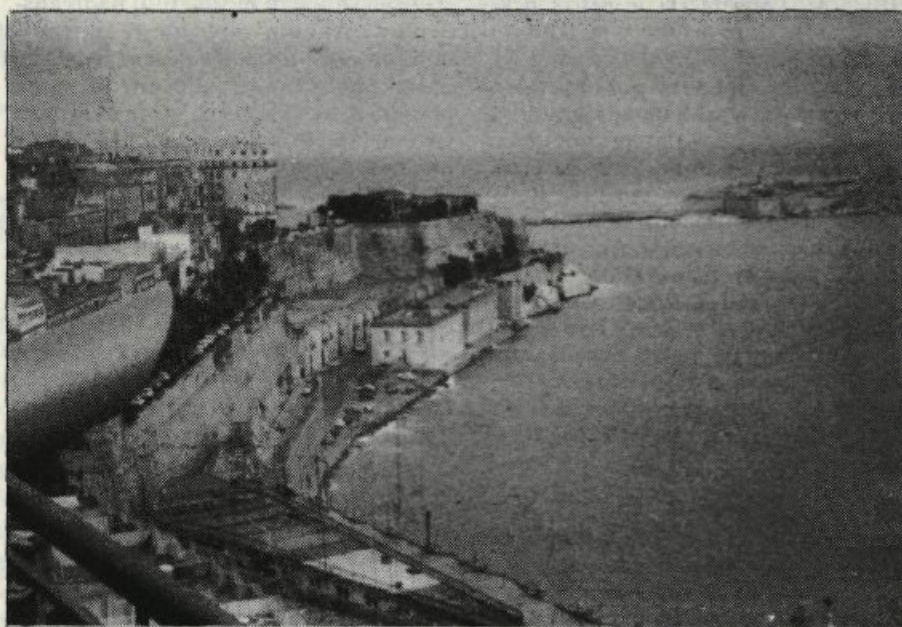
Tadej Čater

ODKRIJMO MALTO!

OTOK SONCA IN AVANTUR

Malta je svojevrsten počitniški paradiž, ki leži na sredi poti iz Evrope v Afriko in privlači turiste, željne sonca, zabave in spoznavanja bogate malteške preteklosti.

Malta je za večino Slovencev relativno malo znana država. Mnogi popotniki, tudi iz Slovenije, so se raje podajali na popotovanja ali počitnice v turistično bolj znane dežele, kot so Tunizija, Alžirija, Španija in zgodovinska zakladnica - Egipt. Pri tem so Malto kratkomalo obšli, čeprav ima ta majhna sredozemska država za sabo bogato zgodovino in veliko znamenitosti, ki

jih turistom ponujajo prijazni domačini. Malteško otočje leži le kakih 100 km daleč od Sicilije in približno dvakrat toliko od severnoafriške obale (Tunizija). Celotna površina te majhne otoške države, ki jo mnogi imenujejo »vrata Evrope«, saj leži na prehodu med Evropo in Afriko, znaša le 316 km (s severa na jug otoka je le 95 km), kar poenostavljeno pomeni, da je mogoče celo otočje prepešati v enem samem dnevu, vožnja z avtobusom z ene strani otoka na drugo pa traja le slabih 45 minut. Malteško otočje sestavljajo trije otoki (Malta, Gozo in Comino), od tega sta le dva naseljena; na najmanjšem, Cominu, pa so pred kratkim zgradili nov hotelski kompleks, ki predstavlja raj za vse tiste, ki si želijo

miru in samote med svojim dopustovanjem. Prebivalci živijo večinoma v mestih, ki so relativno zgoščena in se povečini držijo drug drugega. Vsega skupaj živi 330.000 prebivalcev, kar je toliko prebivalcev, kolikor jih ima Ljubljana. Pri tem je zanimivo, da jih kar 300.000 živi na otoku Malta, na sosednjem, manjšem, otočku Gozo pa jih živi 30.000.

»Sončni otok« in zimsko deževje...

Domačini svoj otok radi imenujejo »otok sonca«, saj na Malti skoraj skozi celo leto sije sonce in nasploh je podnebje zelo blago in ugodno za vinogradništvo. Deževja je zelo malo, saj celo januarja, ki velja za najhladnejši in najdeževnejši mesec, temperature skoraj nikoli ne padejo pod 10 stopinj Celzija in tudi dežja skoraj nikoli ni več kot šest dni v mesecu. Domači ribiči so nam tako povedali, da že nekaj let ni deževalo dalj kot dva dneva zaporedoma, kar je za otočane, ki deževja niso vajeni, prava nadloga, ki nemalokrat povzroča tudi dodatne težave, saj deževja običajno spremlja močan veter in pobesnelo, razburkano morje. Prav zaradi ugodnega podnebja in malo dežja je postala Malta priljubljen počitniški cilj, zlasti v Angliji in Nemčiji, vedno več dopustnikov pa prihaja tudi iz ostalih evropskih dežel in tudi iz ZDA.

Našo skupino, ki se je konec januarja odpravila spoznavat Malto, bogovi očitno niso marali. Z Dunaja nas je

pospremilo lepo in sončno vreme, nad otokom sonca pa so nas pričakali oblaki in dež, ki je padal že tretji dan zapored. Temu primerno mračni so bili tudi obrazi domačinov, ki česar takega že nekaj let niso doživeli. Nasploh med svojim bivanjem na Malti z vremenom nismo imeli sreče, saj je bilo vseskozi spremenljivo - od dežja do sonca. Ob povratku pa nam je zagodlo še vreme v Evropi - zaradi megle v Avstriji in Nemčiji se je naš polet zavlekel namesto predvidenih treh ur na dvakrat toliko. Vendar pa ima Malta še veliko drugih, zanesljivejših vrednot, ki naredijo tako potovanje zanimivo in razburljivo. Nekaj takega smo opazili že na letališčih, kjer so nas, namesto sicer običajnih, mrkih in zdolgočasenih obrazov carinikov, pričakali nasmejani obrazi brhkih maldenk v uniformi, ki jim je nasmešek pokvaril le moj slovenski potni list (ostali so vsi imeli avstrijske), ki ga dotlej še niso videle in tako tudi niso imele navodil, kaj z njim storiti. Nekaj podobnega se je nato ponovilo tudi ob povratku, ko so bili za šalterjem novi obrazi, ki prav tako niso imeli nobenih navodil. Pa se je vendarle hitro in brez zapletov vse uredilo. Kaj hočemo, Maltežani pač niso tako napredni kot njihova vlada, ki je Slovenijo že poprej priznala in še vedno poznajo le Jugoslavijo kot celoto, republik, ki so jo sestavljale, pa ne. Nasploh so Maltežani zelo zanimiv narod. Več kot polovica se jih bavi z ribištvo in ladjedelništvom. Morje ni le njihov poklic, temveč tudi dom. V

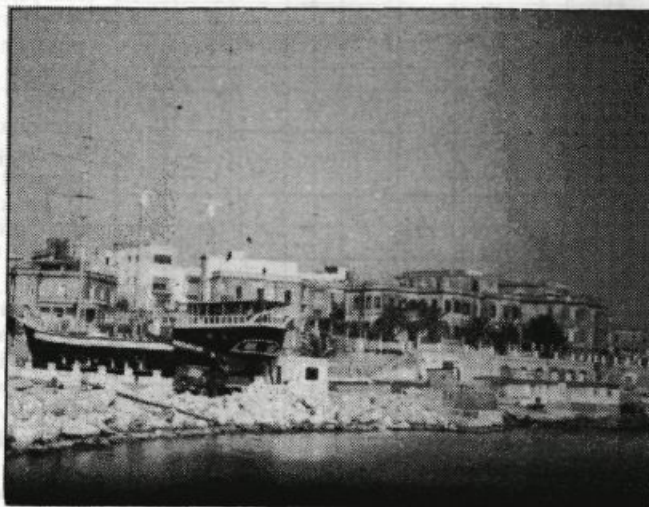
velikem pristanišču v La Valletti (glavnem mestu Malte), v katerega vsak dan pripluje veliko težkih preokoceanskih ladij, v ladjedelnici pa imajo prav tako vseskozi veliko naročil, je zaposlenih okrog 5000 ljudi. Trenutno čaka na plačilo šest povsem novih ladij, ki jih je naročila še bivša SZ, v delu pa so še tri - od tega dve za bivšo SZ in ena za Kuvajt. Ostali se ukvarjajo z ribištvo na lastno pest, ulov pa naslednje jutro prodajajo kar ob obali. Uradna jezika na Malti sta dva - malteščina in angleščina. Še posebej zanimiva je malteščina, ki je za običajnega Evropejca povsem nerazumljiva. Gre za mešanico arabskega jezika z manjšimi primesmi angleščine, francoščine in italijanščine. To pa je tudi vse, kar je ostalo od arabskega vpliva na tem sredozemskem otočju, čeprav so Arabci pred stoletji razširili svoj vpliv in vladno tudi na Malto. Prehrana na Malti je zelo podobna italijanski, sestavljajo jo obvezna pašta, ribja juha in vse mogoče vrste testenin z raznoraznimi omakami. Posebnost je le sir s poprom, ki smo ga tudi sami preizkusili na otoku Gozo, kjer je doma in ga tudi shranjujejo in prodajajo v kozarcih (osebno moram priznati, da mi je domači, slovenski sir ljubši). Navade Maltežanov pa so povsem angleške. To se čuti že v šolah. Obvezno šolanje traja na Malti do 16. leta starosti, šole so večinoma privatne, urejene po sistemu internatov. Vsi šolarji morajo nositi obvezne šolske uniforme - dečki hlače, deklice krila v temno modrih barvah, ob tem pa še modre kravate in bele srajce. Angleščine se učijo v vseh šolah kot drugi jezik od prvega razreda dalje. Ob koncu šolanja pa so dolžni opraviti še mednarodno priznani izpit Oxfordске univerze, ki velja kot matura. Univerza na Malti je le ena in leži nedaleč ven iz La Vallette. Na njej trenutno študira okoli 4000 študentov, med njimi tudi nekaj tujih. Mimogrede, na Malti obstaja tudi zasebna jezikovna šola, ki vsako leto prireja jezikovne tečaje v angleščini za otroke iz vsega sveta. V šoli, ki leži neposredno ob glavni cesti nedaleč od morja, poučujejo le učitelji iz Anglije. Teh trimesečnih tečajev (skozi vse leto) pa se vsako leto udeležuje tudi nekaj slovenskih gimnazijcev. Ob obisku v samem kompleksu univerze, ki je sicer državna, me je navdušila predvsem komfortnost sob in skupnih prostorov ter sanitarij. Vse skupaj je neprimerljivo bolje opremljeno in

vzdrževano kot tisto, kar slovenska država nudi svojim študentom v ljubljanskem študentskem naselju.

Angleški vpliv je še bolj očiten v gospodarstvu, ki je večinoma še vedno odvisno in globoko povezano z angleškim kraljestvom. Posebna zgodba pa je promet, kjer velja levo pravilo tako kot v Angliji. In prav ta nam je povzročil največ preglavic, vsaj prve dni, ko se še nismo privadili. Prav zato smo tudi opustili zamisel o najetju kakega rent a car vozila, ki so tu zelo poceni, saj bi bila nesreča neizogibna.

Se spominjate filma "Kdo tam poje?"

Posebnost na malteških ulicah so zeleni oldtimer avtobusi, ki smo jih sicer videvali v filmu »Kdo tam poje?«. Malta je najbrž edina država na svetu,

kjer taki avtobusi še vedno veselo vozijo naokrog in predstavljajo ves javni promet na otoku. Pred desetimi leti je malteška vlada odkupila okrog 100 takih avtobusov iz Anglije in jih sčasoma povsem obnovila. Obnavljali so jih v nekaterih tovarnah v Angliji in pri Mercedesu v Nemčiji, tako da danes spet vozijo in predstavljajo svojevrstno turistično atrakcijo. Denarni sistem na Malti je podoben angleškemu, saj se tudi malteška valuta imenuje funt, ki je, roko na srce, malce precenjen - saj je uradno za kakih 25 odstotkov več vreden kot angleški. Sestavlja ga 100 centov. Za primerjavo navedimo nekaj cen: avtobusni prevoz stane 8 centov, bencin pa 264 centov (okoli 80 ATS oziroma 592 tolarjev). Za Slovence bi bilo torej življenje na Malti občutno predrago. Povprečna mesečna plača znaša 250 funtov, kar je za ljudi na otoku kar dovolj za spodobno življenje, seveda pa tudi tu veliko vzamejo razni davki, zato pa je prehrana relativno poceni!

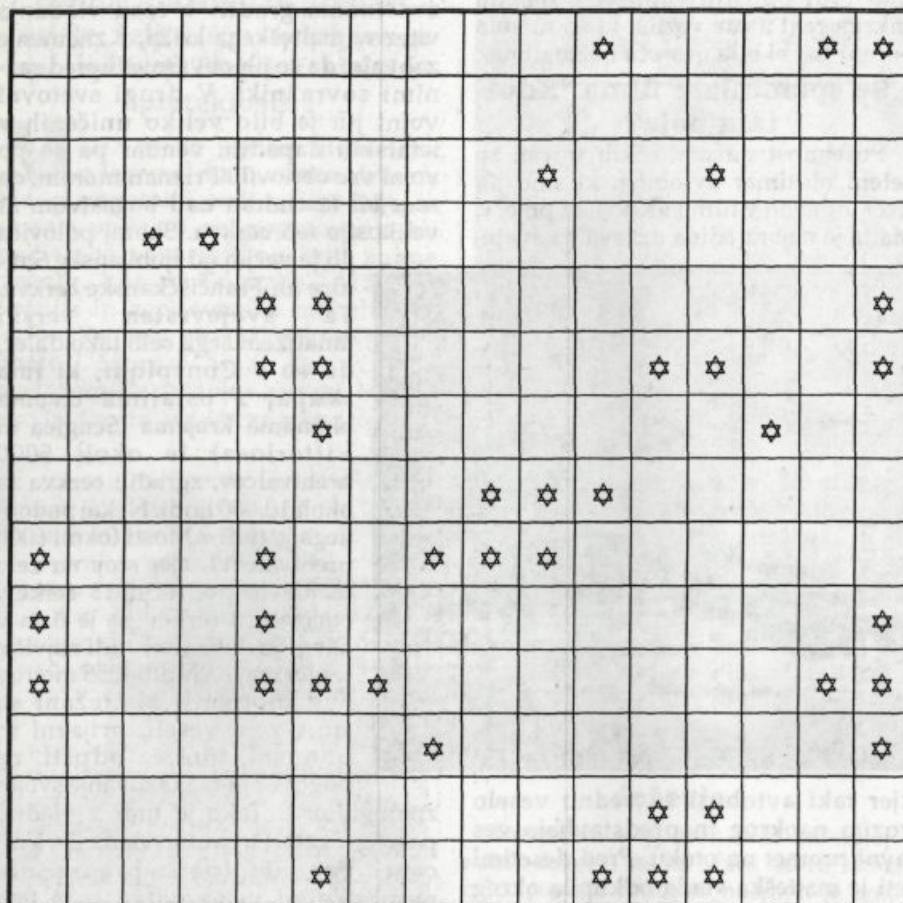
Peterle bi moral biti predsednik Malte...

Svojevrsten simbol Malte, po katerem jo najlaže spoznamo, so cerkve. Na celotnem otočju je več kot 250 cerkev, večinoma katoliških. Uradna vera je rimsko-katoliška (katoličanov je 95 odstotkov) ob tem pa obstajajo tudi manjše skupine Židov, pravoslavcev in evangeličanov. Muslimanov skorajda ni več. Cerkve so zvečinoma gradili v času vladanja vitezov malteškega križa, v znamenje zahvale, da so jih obvarovali pred raznimi sovražniki. V drugi svetovni vojni jih je bilo veliko uničenih v letalskih napadih, vendar pa so po vojni vse obnovili. Priznati moram, da sem bil fasciniran nad bogastvom in velikostjo teh cerkva. Skoraj polovica jih je večjih od ljubljanske Stolnice ali Frančiškanske cerkve. Ta svojevrsten verski fanatizem sega celo tako daleč, da so v Conspiqui, ki ima skupaj z ostalima dvema bližnjima krajema (Senglea in Vittoriosa) le okoli 5000 prebivalcev, zgradili cerkva za okoli 10.000 ljudi. Nekaj podobnega je tudi v Mosti (okoli 6000 prebivalcev), kjer stoji na zelo majhnem področju 13 cerkev. Najmanjša cerkev pa je tista v Dingliju, ki je sicer tudi najvišje ležeči kraj na Malti (255 metrov nad morjem). Maltežani so sicer zelo veseli, prijazni in ponosni ljudje, odprti za pogovor in razkazovanje svojih znamenitosti. Tako je tudi z vladno palačo, v kateri trenutno vlada Dr. Vincent Tabone (peti predsednik republike od ustanovitve le-te leta 1974). Ko v palači, v kateri so nekoč živeli angleški guvernerji, ni sej vlade, so vsi ti prostori, vključno z predsedniškovo pisarno, namenjeni turistom in ostalim radovednežem. Sicer pa na Malti velja dvostrankarski sistem - za oblast se potegujeta konservativna in socialistična stranka. Obe sta si za svoje domovanje izbrali stari trdnjavi v bližini velikega pristanišča, ki sta nekoč služili za obrambo pred sovražniki. Trenutno so na oblasti konservativci, kar pa bi se ob skorajšnjih volitvah (marca) lahko tudi zamenjalo. Vsekakor je Malta, in z njo tudi Maltežani, zanimiva, ne samo zaradi nam neusojenega sonca, temveč tudi zaradi svoje raznolike preteklosti in še mnogo drugega, kar ustvarja fascinirantnost tega otočja in nepozabnost tega potovanja. Verjemite - splača se!

Marko Hribar

ENIGMATIKA

FRANCOSKA KRIŽANKA

Opisi za besede v vsaki vrsti in stolpcu niso vedno navedeni v pravem zaporedju od leve proti desni ali od zgoraj navzdol, temveč so pomešani. V lik so na prava mesta že vrisana črna polja.

Vodoravno:

- 1 velika posoda za kopanje - osamljen človek
- 2 ime in priimek argentinske teniške igralke
- 3 kemijski znak za aluminij - lastnost človeka, ki se lepo vede - veletok v zahodni Evropi
- 4 avtomobilska oznaka Loznice - glavno mesto Dominikanske republike
- 5 italijanski revolucionar in borec za svobodo Italije (Giuseppe) - muslimanski verski poglavar
- 6 ime mlade slovenske pevke Horvat - začetnici ameriškega dirigenta Bernsteina - ime sodobnega slovenskega pisatelja Partljiča

- 7 kemijski znak za natrij - indonezijski otok v Velikih Sundskih otokih - finsko jezero, tudi Inari
- 8 novinar Dela (Dejan) - grški filozof iz Elide, utemeljitelj stare skeptične šole
- 9 otok v srednjem Jadranu - kdro igra, poje ali pleše sam - začetnici ameriške pisateljice Jong
- 10 nabritost - tečaj
- 11 celjska tovarna - litina za osi
- 12 prvi makedonski in slovanski cerkveni pisec, glavni učenec Cirila in Metoda - dedna posest po očetu
- 13 največji hrvaški otok - ime in priimek slovenske televizijske novinarke
- 14 član slovenskega državnega predsedstva (Ivan) - četrti rimski kralj - holandski slikar iz 17. stoletja, znan po slikah iz ljudskega življenja ter biblijskih motivih (Jan).

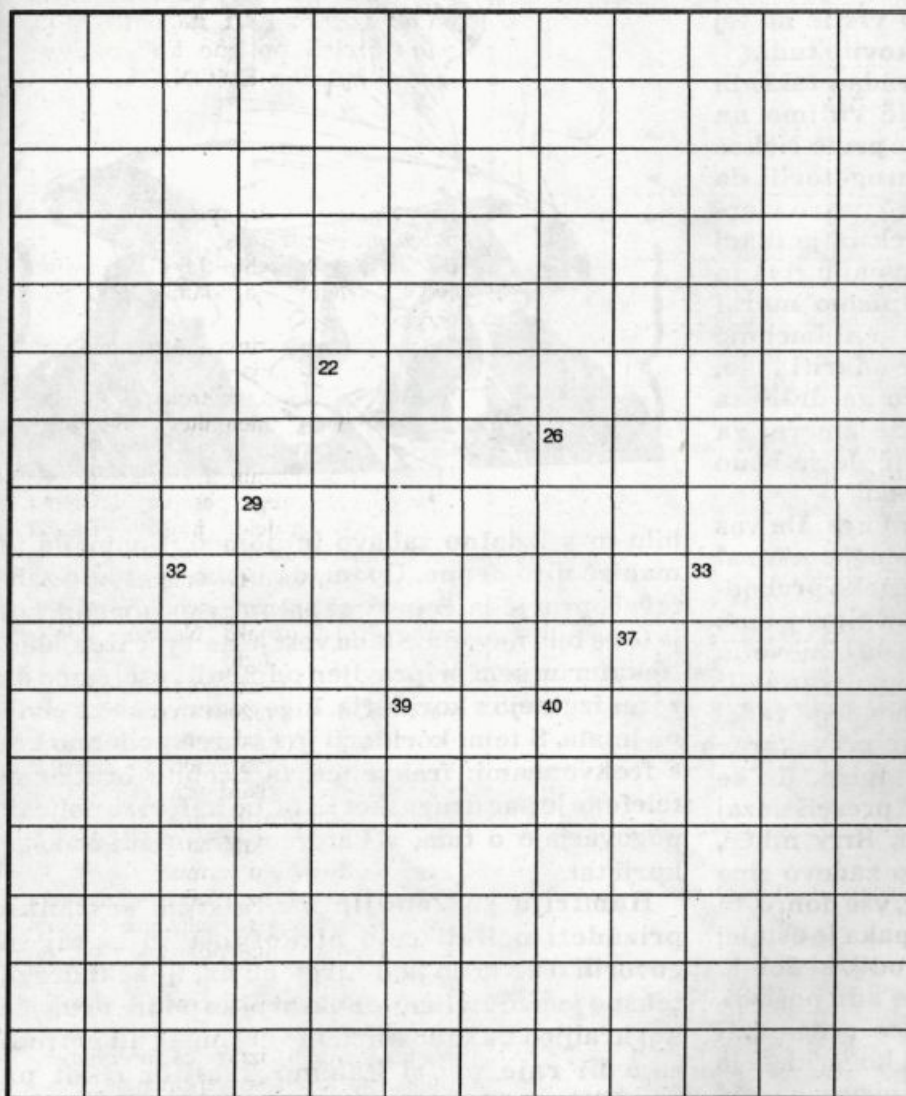
Med reševalci, ki bodo poslali pravilno rešeni katerikoli dve uganki s teh strani na naš naslov (Tribuna, Beethovnova 9, Ljubljana) do 1. aprila 1992, bomo izžrebali tri nagrajence, ki bodo prejeli po eno knjigo Cunjakove založbe EMONICA.

Navpično:

- A estonski estradni pevec (Georgij) - posekanje gozda
- B rod trajnih zelik lilijevk z belimi cveti, črnimi jagodami in belo koreniko
- C ime pevca Ofarima - Afrodito ime po rojstvu iz morja
- Č nauk o merah, metrologija - delna ali popolna zatemnitev nebesnega telesa
- D ime pisca Fleminga - začetnici belgijskega valonskega pesnika Verhaerna - najstarejši oddelek jure v geološki zgodovini Zemlje
- E staro univerzitetno mesto ob reki Saali v vzhodnem delu Nemčije - avtomobilska oznaka Novega Sada - reka v srednji Angliji
- F etiopski naziv za gospoda - s kotnimi merami izražena navidezna oddaljenost planeta od Sonca
- G kemijski znak za amerij - začetnici slovenskega jezikoslovca Oblaka - začetek obstajanja, bivanja
- H žareči delec - kraj na Portugalskem, znan po dirkališču formule 1
- I kemijski znak za kalcij - organska snov, pomembna za delovanje živčevja in za presnovo maščob - grška boginja pravice
- J slovenski radijski novinar (Igor) - opičji kruhovec
- K mednarodni izraz za brezvetrje - oseba, po kateri se kaj imenuje
- L začetnici slovenskega igralca in gledališkega vzgojitelja Levarja - arabski žrebec - italijanski pisatelj, ki je opisoval malega južnoitalijanskega človeka (Ignazio, »Fontamara«)
- M animirani film - ženska obleka, podobna vzhodnoalpski nemški noši
- N rastlinska bodica - nepremičnost
- O okrajšano moško ime Inoslav - kratica za »košarkarski klub« - star Slovan

ENIGMATIKA

KRIŽANKA IZ SREDINE

Križanko začnite reševati v sredini, kjer je nekaj števil, že vpisanih na prava mesta. V lik nesimetrično razporedite 35 črnih polj.

Vodoravno: 1. zdravilna rastlina ostrega vonja s podolgovatimi listi in rdečimi, vijoličastimi cveti (dve besedi), 12. psevdonim slovenskega pisatelja Frana Maslja, 13. naslov, 14. izdelovalec velikih rešet, 15. hrup, trušč, vpitje, 16. organ na zadku nekaterih žuželk, s katerim pičijo, 17. ime

Tolstojeve literarne junakinje Karenine, 18. pijača starih Slovanov, 20. eden od alternativnih genov, ki pripadata istemu mestu dveh homolognih kromosomov, 21. začetnici slovenske igralka Juvanove, 22. starorimski pozdrav, 23. ime slovenskega šahovskega publicista Pasternaka, 24. besedilo, tekst, 28. angleška kratica za »vse v redu«, 29. vrsta rastline, 31. zelo tanka deska za zaboje za južno sadje, 33. reka na Škotskem, 36. in-

DVOJNI LOGOGRIF

Na vrhu zaletišča sta
ČAKALA
en Finec in en Čeh,
skočiti ali ne skočiti
ni bilo vprašanje,
priložnost zamuditi bil bi
greh.

dustrijsko mesto na severnem Moravskem, 37. tkanina z daljšo ščetkasto površino na eni strani, 39. ime avstrijskega smučarskega skakalca Felderja, 41. posteklina, lošč, 42. kemijski znak za radon, 43. hrvaški polotok, 44. prebivalec naše zahodne sosedne, 47. kraljevič iz Mahabharate, 48. reka v Nepal, 49. stopnja pridevnika ali prislova, ki nima primerjave, 51. turško mesto ob Marici na meji z Grčijo, tudi Enez, 52. ime ameriške pisateljice Jong, 53. avtomobilska oznaka Valjeva, 54. vrsta znanih francoskih preprog.

Navpično: 1. mesto v srednjem delu hrvaške Podravine, 2. postavljanje konstrukcije za gradbeno dela nad tlemi, 3. trši ovoj semena pšenice ali rži, ki ni tesno zrasel z vsebino, 4. samica divje mačke, 5. neupoštevanje, podcenjevanje, 6. začetnici nekdanjega hrvaškega politika Bakarića, 7. orel v germanski mitologiji, 8. izdelek iz prekrizanih vrvi, niti, žice, med katerimi so luknjice, 9. redkejšje tuje žensko ime, 10. izdelovalec tkanin, 11. švicarsko mesto v kantonu Ticino, kjer je Suvorov leta 1799 premagal Francoze, 12. hokejska ploščica, 19. roman Vitomila Zupana, 22. Chateaubriandov roman, 25. drevo z rumenimi, drobnimi hruški podobnimi plodovi, oskoruš, 26. ime slovenske pevke Prodnik, 27. začetnici češkega pesnika in folklorista Erbna, 28. ogretje, 30. deseta hči, ki mora po ljudskem verovanju z doma po svetu, 32. vtič, 34. manjši kraj pri Postojni, 35. kislata repa ali kislota zelje, 37. umetnost (lat.), 40. težko prehodna kraška planota na meji med Dalmacijo in Bosno, 42. avtomobilska oznaka Reke, 45. izrastek na glavi, 46. angleško pivo, 50. tračnica, tirnica.

Simon Bizjak

Kufre gor, kufre dol!

HAMFRI
BOGART

Ljube bralke in dragi bralci, počutim se kot prava šlogarica. Kot sem zadnjič napovedal, nemalo je bilo zmerjanja na račun vrstic na tej strani. Hec je bil pa vseeno. In učinkovito tudi.

Najprej je nek gospodič, kot je navada v takšnih primerih, grozil, da se naslednjič vidimo na sodišču. Tudi prav, sem si rekel, ne bo prvič. Nekoč so Hamfrija že gnali na sodišče in tam ugotovili, da bo precej zapleteno ugotoviti njegovo pravo identiteto. Sodnik je bil razgledan človek in je takoj ugotovil, da je dotična oseba že zdavnaj mrtva in da bo pisca svinjarije s tem podpisom moral zagovarjati kar odgovorni urednik, ki ni imel nič proti. Ugotovili so tudi, da ga je moč odkriti tako, da pošiliš v honorarno listo, in že ga držiš za kravateljca. Pa se tudi to ne izkaže zmeraj za stoodstotno. No, in tako so ugotovili, da se bodo raje pogovarjali kot tožarili. Kako lepo!

Pogovori pa so bili sploh prava zabava. Da vas spomnim, člo je namreč za to, kdo je ukazal TRIBUNO preseliti s Kersnikove 4 v neko prehodno luknjo na Beethovnovi ulici. Najprej smo ugotovili, da je mnogo užaljenih ljudi na tem svetu. Nato, da nihče ni kriv. Nato smo ustanovili komisijo, da bi zadevo spravili z dnevnega reda. Komisija pa je nato ugotovila, da gre pravzaprav za nesporazum in da ni nobene ovire, da se TRIBUNA najkasneje do 15. maja ne preseli nazaj na Kersnikovo. Volk sit, koza cela. Kriv nihče, zaslužil bo avtoprevoznik in še eno zadevo smo lepo pometli pod tepih. Konec dober, vse dobro, bi lahko rekli. In vendar: sistemska napaka je ostala: neformalne odločitve neformalnih vodij, ki dobijo svojo formalno obliko šele takrat, ko kdo pošizdi. To je nekaj takšnega, kot bi morilce preganjali samo v tistih primerih, ko so umorili koga, ki ga je kdo ljubil. Prisotnost naključij je seveda naravnost komična. Toda teba je biti hvaležen! Tega vendar ne gre pozabiti: TRIBUNA se seli nazaj in to v prebeljene prostore.

Po zadnjih podatkih bo hiša takrat tudi sicer bolj čista. Še telefoniral boš lahko v miru, da ti kdo v kakšni osrednji pisarni ne pristavi tretjega ušesa, kar mu je nekoč bilo v posebno zabavo. Tega se še sramoval ni, saj je znal če si o njem govoril, povsem po naključju čez dve minuti vstopiti v pisarno in začeti razpravo o problemu, ki si jo maloprej vodil že s kom tretjim po telefonu. Iskriini telefonski sistem zmore »čudeže« in nekaterim je

Od vseh stvari na svetu je še najlažje deliti klobute!

bilo to v izdatno zabavo in pomoč. Upam, da te manire niso dedne. Upam, da ne bo spet kdo zahteval opravičila, čeprav ga sploh nisem omenil, kot je to že bila navada. Slaba vest je namreč izdajalec. Nekaterim sem pripravljen odpustiti vse, samo da zares izginejo s koridorja, ki je rezerviran za civilna letala. S temi koridorji je namreč podobno kot s frekvencami: frekvenca za osebne brezžične telefone je pač druga, kot tista, po kateri se policaji pogovarjajo o tem, v katerem grmu ždi kakšen kurji tat.

Hamfriju so zadnjič na taistem sestanku prizadeti očitali celo nizkotnost in nekaj so govorili o stvareh pod nivojem: da, ljubčki dragi, takšno je pač življenje: boksarja se podre drugače kot kraljico na šahovnici. In verjamete ali ne: tudi sam bi raje podrl kakšno kraljično kot pa smrdljivega boksarja. O tem pa kdaj drugič. In brez strahu, da se ne bomo spet kdaj znašli v bok-sarskem ringu.

Ljube bralke in dragi bralci, še enkrat mi, prosim, oprostite to ozkogledno insiderstvo. Že drugič bo mnogo bolje. Toda, če tega ne bi bilo, bi se naslednjič morda sploh ne videli več!

Pravzaprav, ali bi bilo sploh škoda?! Pa lep pozdrav in: bojte se AIDS-a!

V Ljubljani, 19. marca 1992

Vaš Hamfri Bogart

P.S.: Juhuhu, pomlad je tu!

